

NAHİFİ'NİN YÛSUF U ZELİHÂ MESNEVİSİ*

Sibel ÜST*

ÖZET

Divan edebiyatının beslendiği bir çok kaynak mevcuttur. Bunların başında da kutsal kitaplar gelir. Mesnevîlere konu olan hikâyelerin bir kısmı da bu kaynaklardan alınmıştır. Bu hikâyelerden biri de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ'dır.

Bu makalede de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ mesnevîsi ele alınacaktır. Bu şekilde edebiyatımızda birçok çalışma bulunan bu konunun daha önce çalışılmamış bir örneği edebiyatımıza kazandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ, mesnevî, Divan edebiyatı, Mısır, Yakup.

ABSTRACT

There are a lot of sources that Divan Literature nurished. Firstly these sources are holly books. A part of the stories that had been subject to these mesnevî got form these sources. One of the stories is Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ.

In this article mesnevî of Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ is hold on. So a lot of studies on this subject in our literature an example not studied before is going to be gained in our literature.

Key words: Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ, mesnevî, Divan edebiyatı, Mısır, Yakup.

Divan Edebiyatının çok çeşitli temel kaynakları mevcuttur. Bunların başında ilâhî dinlere ait kitaplar gelmektedir. Yûsuf Peygamberin kıssası da Tevrat'tan Kuran-ı Kerim'e kadar uzanan bir boyuta sahiptir. Kuran-ı Kerim'de Ahsenü'l-Kasas olarak adlandırılan Yûsuf suresi de Yûsuf u Zelihâ/Züleyhâ hikâyesine kaynaklık etmiştir. Bu kıssadan beslenerek edebiyatımızda bir çok mesnevî yazılmıştır. Bu mesnevîlerde daha çok hikâyenin aşk yönü işlenmiştir.

Yûsuf u Zelihâ mesnevîleri genellikle üç tema üzerine kurulur: 1. Yûsuf'un kardeşlerinin ona karşı hasetleri ve sonuçta Yûsuf'un başına gelenler, 2. Züleyhâ'nın tek taraflı beşerî aşkı, ayrılık ve özlemi, 3. Allah'a tevekkül, sevgi ve Allah korkusu (PALA: 1999, 420). Bu konulara ilaveten Hz. Yakub'un kişiliğinde ortaya konulan sabır, aşkın ilâhîleşmesi, insana ait duygular ve bu duyguların toplumsal hayatı etkileyiş biçimleri bu mesnevîlerde kendini gösterir.

İslam edebiyatında da bu konudaki ilk mesnevî Firdevsî'ye aittir. İran edebiyatında yine bu konu üzerine Camî'nin bir mesnevîsi mevcuttur. Türk edebiyatında da Şeyyad Hamza, Hataî, Taşlıcalı Yahya, Hamdullah Hamdî gibi şairler mesnevîlerinde bu konuyu ele almışlardır.

Edebiyatımızda bu konu üzerinde fazlaca durulması ile birlikte bu konu hakkında yazılan mesnevîlerin hepsi gün yüzüne çıkmamıştır. Bunlardan biri de Nahîfî'nin Yûsuf u Zelihâ isimli mesnevîsidir. Müstensihî El-hacı Mustafa bin Trabuzani'dir. Manzum olarak yazılan eserin, istinsah tarihi kesin olarak bilinmemektedir.

Eserin el yazma metni yurtdışında bulunmaktadır. Türkiye'deki nüsha ise TDK¹ kütüphanesindeki mikrofilmden ibarettir. Eserin dil özellikleri - Eski Anadolu Türkçesinin özellikleri hâkimdir- dikkate alındığında XV. yüzyılda yazıldığı tahmin edilmektedir. Eser, Şeyyad Hamza'nın Yûsuf u Zelihâ isimli eserine konu bakımından benzemektedir. Sade bir Türkçe ile kaleme alınan eser, zengin bir kelime hazinesine sahiptir. Ayrıca yazının harekeli olması

* Bu makalenin hazırlanışında büyük yardımını gördüğüm değerli Hocam Prof. Dr. Atabey KILIÇ'a ve gerek bu makalenin gerekse diğer çalışmalarında yardımını ve ilgisini bir an olsun eksik etmeyen değerli Hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet Dursun ERDEM'e teşekkür ederim.

* Arş. Gör., Erzincan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, sibelust@hotmail.com

¹ Bu eserin nüshasını bana temin eden, çevresindeki insanlara yardım etmeyi kendisine şiar edinmiş, talep eden herkesle bilgisini ve birikimini paylaşmaktan çekinmeyen, insanî özellikleri ve çalışmaları ile "bilimadamı" sıfatını kişiliğinde birleştirmiş çok değerli Hocam Prof. Dr. Necati DEMİR'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

okumamızı kolaylaştırırken, yazımdaki bazı farklı yazılışlar, eserin usta bir müstensihin elinden çıkmadığını göstermektedir.

Eski Anadolu Türkçesinin son dönemine ait olan bu eseri incelememizin amacı, eseri Latin harflerine çevirerek araştırmacıların hizmetine sunmaktır. Böylece araştırmacılara daha önce yazılmış olan Yûsuf u Zelihâ ile farklılıkları ve benzerlikleri gözler önüne serme imkanı sağlanmış olacaktır.

Eserin vezni oldukça bozuktur. İkili bir vezinle yazılmış olmasının yanında her iki vezne uymayan ibareler, hece, tef ile eksiklikleri ve fazlalıkları mevcuttur. Bunun yanında veznin anlama feda edildiği de görülmektedir. Metnin vezne uydurulmasında bazı ekleme ve çıkarmalar yapılmıştır. Metnin tamamı ağız ve dil açısından önemli malzeme içerdiğinden ve metin içerisinde bu malzemenin dil alanındaki çalışmalara da kolaylık sağlaması için vezin hatası oluşsa da değişiklik yapılmamıştır. Metin içinde yapılan değişiklikler dipnotla gösterilmiştir.

Metinde Eski Anadolu Türkçesi dil özelliği görülmektedir. Bunun yanında bazı ağız özellikleri de korunmuştur. Ülçi, bing, çinglar vs. gibi arkaik kelimeler ve şekil özellikleri metinde ağız özelliklerini göstermektedir ve bolca yer almaktadır. Metinde eş anlamlı, yakın anlamlı ve zıt anlamlı kelimeler arasında kullanılan u, ü edatı genel olarak esre ile yazılmıştır. *Rabb u Raḥmān > Rabb ı Raḥmān, āh u fiḡān > āh ı fiḡān, āh u zārım > āh ı zārım* gibi. Bazı kelimelerin hem b, hem de p ile yazıldığı görülmektedir. Bu imla, eserdeki geçiş dönemi özelliğini ortaya koyar. *İb/İp, ṭabanca/ṭapanca, ṭabarlar/ṭapar, ṭobraḡ/ṭopraḡa, yabdurur, yapdurdı, yabraḡı/yapraḡ*. Bazen ñ sesinin ng ile gösterildiği görülmektedir: *bing, çinglar, görüng, maḡbubung*. Metnimizde bazı Türkçe kelimelerin yazımında da farklılık görülmektedir: *gömlek/gönlegimi, göndürür/gönder/göndirsın, kızu/kuzu*. Bu yazım tercihidenden öte, müstensihin kendi ağız özellikleri ile standart dil arasındaki kararsızlıklarına ve bazı durumlarda yazıldığı yöredeki ağız özelliğine bağlanabilir. Ayrıca bazı kelimelerde aynı hece iki farklı şekilde okunabilecek biçimde harekelenmiştir. Burada da biri parantez içinde gösterilmek suretiyle iki okuma da gösterilmiştir: bene(i)m.

Görüldüğü gibi metin dil açısından oldukça zengin bir malzeme barındırır. Metinde ağız özelliklerine rastlanması nedeniyle metnin transkripsiyonu yapılırken hareke ve harflerin okunmasında herhangi bir düzeltme yapılmaksızın okunmuştur. Daha önce de belirttiğimiz gibi metnin orijinal ve zengin bir dil varlığına sahip olması çalışmamız için ileride kelime indeksi yapmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle beyit numaraları başlangıcından sonuna kadar numaralandırılmamış varak ve satır numarası esasına uygun olarak tasnif edilmiştir. Metin 2653 beyitten oluşmuştur.

YÛSUF U ZELİHÂ

Mefâilün Mefâilün Feûlün

- [1b] ⁽¹⁾ Koyun öñce meler kızu şoñınca
Kızu ardınca gider koyun öñünce
- ⁽²⁾ Kızu melemeyince duymaz ana
Kızusunuñ önine döymez ana
- ⁽³⁾ Olaruñ ben de girdim izlerine
Dilerem öykeneydim sözlerine
- ⁽⁴⁾ Şākird olaydım anlara bu yolda
Sebaḡ alaydım anlardan bu dilde
- ⁽⁵⁾ Bu dünyāda olara öykeneydim
Kıyāmet de olarla ḡaşr olaydım
- ⁽⁶⁾ Atam anam hem üstādımdır anlar
Büyüli şan‘ atı kıomış o cānlar
- ⁽⁷⁾ Olaruñ yolına uydım İlāhī
Olaruñ şan‘ atın bildir İlāhī

- (8)Olaruñ cümlesine rahmet eyle
Hâbîbüñ hürmetine hürmet eyle
- (9)Günâhum çoçdurur ' afv eyle Mevlâ
Oları cennetünde doyla Mevlâ
- (10)Olaruñ hürmetine cümlemüzi
Hâbîbüñden ayırma cümlemüzi
- (11)Ne deñlü var ise heb ehl-i imân
Hâbîbüñden ayırma Rabb-i Raḥmân
- (12)Daḥı şunları esirge Hudâ'ya
Ki bize raḥm kıla du' âya
- (13)Bizimçün kılırlar ḥayrı du' âyı
Olaruñ derdine eyle devâyı
- (14)Añalar burada bu ben za'îfi
Diyeler kim İlâhî şol Nahîfî
- (15)Kamu suçlarını ' afv eyle anuñ
Daḥı niyyetin âsân eyle anuñ
- (16)Dilerem ben de anlaruñ kâmusın
Veresin bunda vü anda umusın
- (17)Daḥı suçlarını hiç yazmayasın
Daḥı a' mâlların bozmayasın
- [2a] (1)Bu dünyâda tarîk üzre olalar
Kıyâmetde varup rahmet bulalar
- (2)Gelüñ şimden girü ey kavm-ı evlâ
İşidüñ söylenür ol kavlı-i a' lâ
- (3)Yûsuf sûresi indi sebeb ne
Hâbîbine bunı indirdi Mevlâ
- (4)Yahûdîler nizâ' itdi ' Ömerle
Didiler kışşa-i Yûsuf' dır evlâ
- (5)Kitâbımızda var ol sizde yoçdır
Melûl oldı işitd' aşḥâb-ı evlâ
- (6)Melâletin giderdi anlaruñ Haçç
Pes inzâli budurur kavli aqvâ
- (7)Kâmusını çü şādân itdi Allâh
Anuñ ḥükindedir hep cümle eşyâ
- (8)Cemî' -i ' âlemüñ ' ilmin bilen ol
Anuñ ' ilmindedir heb sırr-ı ihfâ
- (9)İşit şimden giri Yûsuf sözünü
Atasın dedesin hem kendüzünü
- (10)Atası Ya' kûb, İşḥâk dedesidir
Daḥı İbrâhîm İşḥâk atasıdır

(11)Çün İbrāhīm Ḥalīlu'l-lāh gelipdir
Bu dünyāda iki oğlu alupdır

(12)Bir oqlunuñ adı İsmā' il anuñ
Muḥammed geldi bil neslinden anuñ

(13)Dedesidir Resūluñ hoř bilesin
amusına řalāvāt getüresin

(14)Birinüñ adı İřḥāk'dır bil ey cān
Anuñ oqludurur Ya' üb u Ken' ān

(15)Ekiz doğdı anasından bu Ya' üb
Birinüñ ' Āř birinüñ adı Ya' üb

(16)Anasından tüyli doğmışdı ' Āř
oyun yüñi gibi ıllı idi ' Āř

[2b] (1)Bahādır idi ğāyet zātı anuñ
Hem av idi hemān şan' atı anuñ

(2)Varur şağlarda avlar getürürdi
Bişürüp babasına yedürürdi

(3)Babası ' Iyş'ı ğāyet de severdi
Yüzini görmege her dem iverdi

(4)Velī Ya' üb ḥalīm idi bi-ğāyet
Anası sever idi anı ğāyet

(5)Gözi görmez idi İřḥāk' uñ ey cān
Tüyinden bilür idi ' Āř'ı her ān

(6)İrer bir gün İřḥāk'a Ḥaqq'dan ḥiřāb
Ođullaruñ birine du' ān müstecāb

(7)Diledi ' Āř için ıla du' āyı
İkisinden birin'açıla bābı

(8)Zirā Ḥaqq didi birine ıl du' āyı
Bu benim göñlim ister saña yarı

(9)Dilerem ki saña ılam du' ā ben
Ümüzim var mabül olasın sen

(10)Benim ister bu göñlim av etini
Yeyicek řād olup ılam du' āyı

(11)Āř ava gitdi getür' atasına
Ki řād olup du' ā ide ' Āř'ına

(12)Bu yaña çün anası durdı örü
Didi Ya' üb'a kim tiz gel ilerü

(13)Boğazla bir uzı püryān eyle
Derisin gey özüñi pünḥān eyle

[3a] (1)İlet babaña di av getürdim
Ki püryān idüben saña yetürdim

(2)Çü seni ' Āř saña ıla du' āyı
Dileye cümle derdiñe devāyı

(3)Çü Ya' kûb bir kuzuyu itdi püryân
Derisin arkasına geydi ey cân

(4)Çü Ya' kûb cân u dilden âh iderdi
Peygamber olmağı Hâk' dan dilerdi

(5)Varup babasına didi o sulţân
Getürdim av eti işde püryân

(6)Çün İshâk şıgadı arkasın anuñ
Ki gördi ' Āş'a beñzer tüyin anuñ

(7)Didi arkan çü ' Āş'a beñzer illâ
Çoğun Ya' kûb'a beñzer bu ne ola

(8)Anası didi ' Āş'dır bî-şivâyı
Bunuñcün dile hayr-ile du' âyı

(9)Yedi püryanı gönli oldı şādān
Elin kaldırdı didi Rabbi Rahmān

(10)Cemî' i enbiyâ-yı cümle mürsel
Hâbîbünden sivâ hep cümle mürsel

(11)Kıyâmete degin cümle geleler
Kamu bu oğlumuñ nesli olalar

(12)Du' âsını kabûl eyledi Allâh
Ne kadar enbiyâ geldise vallâh

(13)Kamusı geldiler neslinden anuñ
Kıyâmete degin aşılandan anuñ

[3b] (1)Tamâm oldı bularuñ çün du' âsı
İşit imdi gelüp n'eyledi ' Āş'ı

(2)Didi ey baba işte av getürdim
Ki püryân eyleyüp saña getürdim

(3)Ye püryanı imdi kıl du' âyı
Benim derdime eylegil devâyı

(4)Didi İshâk oğul şimdi gelen sen
Degil misin bu dem du' â alan sen

(5)Bunı işidüp kaçıdı ' Āş'ı
Anuñ heybetinüñ yoğdır kıyâsı

(6)Didi öldürüp anı komayayın
Murādına anı irgürmeyeyin

(7)Didi oğul saña idem du' âyı
Dilerem ki şava Hâk' bu belâyı

(8)Du' â buldı yerini n'eylesün ol
Naşib anuñ imiş n'eylesün ol

(9)Gör imdi kudretüñ işini ey cân
Kamu ' âlem yed-i kudretde hayrân

(10) Görür İshāk'ıñ pes ' Āş'a himmetini
Yā ' Āş'ıñ işbu yolda ğayretini

(11) Nice itsün naşibinde yoğ imiş
Çü taqđırde du' ā Ya' kŭb'ıñ imiş

(12) Bu işde cümlemüz bilüñ faķırız
Ķamumuz taqđır elinden esiriz

(13) Anası didi Ya' kŭb'a dayıların var
Ki dur bundan dŭrüş sen anlara var

[4a]

(1) Çü Behrān ilidir ili olaruñ
Ki çoķdır mālī tavarı olaruñ

(2) Varıcak olasın anda mŭkerrem
Olar-ıla olasın sen mŭna' am

(3) Benim kŭrkŭm oğul bil kardaşınđan
Şavula umarım ğavġā başından

(4) Çü Ya' kŭb işidir anuñ sözini
Durup Behrān'a dŭndŭrdi yŭzini

(5) Gice gider ve gŭndiz gizlenŭrdi
Anıñ-çŭn adı İsrā' il idi

(6) Bil İsrā giceden giden dimekdir
Ki kŭrkŭp gŭndŭz kendin gizlemekdir

(7) Giderek t̄ayelerine irişdi
Olar karşuladı bir bir ğorişdi

(8) Ķamusı aña ikrām eylediler
Ki dŭrlŭ dŭrlŭ in' ām eylediler

(9) Birisinŭñ iki kızları vardı
Nāġāh Ya' kŭb anuñ birini ğördi

(10) Diledi t̄ayesiniñ bir kızını
Nikāh itdi aña bŭyŭk kızını

(11) Çü Ya' kŭb ğördi kŭçŭk kızını
Didiler dayısına hem sözünü

(12) Anı daħı nikāh eyledi aña
Didi kim ne dilersen cŭmle saña

(13) Dayısınınŭñ iki kızların aldı
İkisi de anuñ yanına geldi

[4b]

(1) İkişer cāriyeleri var idi
İkisi de anı Ya' kŭb'a verdi

(2) İki ħatun ikişer cāriy' oldu
Bulardan heb ikişer oğlan oldu

(3) Kŭçŭk kız kardaşı ol Rāħile'den

Ki Yūsuf İbn Yāmin² tođdı andan

⁽⁴⁾Yūsuf'ı ğayrılardan çok severdi
Yüzini görmege her dem everdi

⁽⁵⁾Çü Ya' kûb bir ğün didi dayısına
İcāzet ver baña kim yandı sine

⁽⁶⁾Yine vañanıma varmağ dilerim
Babamı anamı görmek dilerim

⁽⁷⁾Çü destür verdiler durdı yerinden
Göçüp ehl-ile Behrān ilinden

⁽⁸⁾Çü girdi doğrulup gider yolına
Haber irişdi Ken' ān' uñ iline

⁽⁹⁾Çü ' Āş işitdi anı durdı vardı
Didi kim neye gelür bunda giri

⁽¹⁰⁾Ġazab idüp aña karşı yöridi
Ki Ya' kûb' uñ büyük oğlu var idi

⁽¹¹⁾Didi oğluna Ya' kûb karşı var sen
Bir uzun boylu tüylü kişi gör sen

⁽¹²⁾Eger saña şorarsa kim nesin sen
Diyesin sen de Ya' kûb oğluyam ben

⁽¹³⁾O Ya' kûb didiğim ' İyş' uñ kılıdır
Ki kaçmışdı veli yine kılıdır

[5a] ⁽¹⁾Yine Mevlāsın özler uşda geldi
Kamu ehli ' ayālin bile aldı

⁽²⁾Çü Ya' kûb oğluna bu sözi didi
O da ' İyş' dan yaña döndi yüzi

⁽³⁾Çü gördi ' İyş gelür karşı bir hûb
Didi kimsin didi kim āl-i Ya' kûb

⁽⁴⁾O Ya' kûb didiğim ' İyş' uñ kılıdır
Çü kaçmışdı yine geldi kılıdır

⁽⁵⁾Geliyor kamu mülki māl ile
Dağı ehli ' ayāli cümle bile

⁽⁶⁾Kamu māl u menāl hem havāşī
Getürdi ' İyş' a çok dürlü kumāşī

⁽⁷⁾Ki çünkü diñledi bu sözleri ' İyş
Kılıcı atdı yabana hemān ' İyş

⁽⁸⁾Didi n' idem bu dem hıkd u hevāyı
Bu yigide ider dürlü du' āyı

⁽⁹⁾Bu yaña geldi Ya' kûb da irişdi
İkisi de kuca kuca görüşdi

² Metinde geçen İbni Yāmin, Hz. Yusuf'un ana bir kardeşi Bünyamin'dir.

(10)Çü Ya' kûb bu kamu mülki davarı
Didi ' Iyş'a senüñdir cümle varı

(11)Dirildiler ikisi tā ölince
Ölüm geldi işit hālını nice

(12)İkisi yine bir kabre girerler
Nitekim ana rahminden olurlar

(13)Tamām oldu bularuñ çün kelāmı
Resül' uñ rûhına idüñ selāmı

[5b] (1)İşit şimden giri idem rivāyet
Yūsuf' ı söyleyem Hakk' dan ' ināyet

(2)Çü Ya' kûb' uñ on iki oğlu var idi
Yūsuf aralarında hûb bi-ğāyet

(3)İşit iydem anuñ hüsni-i cemālin
Ki yüzini gören bulur sa' ādet

(4)Eger kāfir görürse mü' min ola
Gide andan kamu kibr-i şeqāvet

(5)Eger bedr ay anuñ hüsni-i göreydi
Dutulur hicābından nihāyet

(6)Eger Zühre göreydi anuñ cemālin
Seherde kıla hüsni-i şikāyet

(7)Anıñ-çün severdi anı Ya' kûb
Zirā oğlanlarından ol idi hûb

(8)Kalan oğulları şan yıldız idi
Ol arada kamer yā güneş idi

(9)Bir gün otururdu Ya' kûb nāghihān
Yatdı Yūsuf Ya' kûb üstine hemān

(10)Başın koyup dizi üstine uyur
Uyur-iken anda Yūsuf düş görür

(11)Başar-ıdı Ya' kûb anuñ yüzine
Söylenürdi kulağ dutdı sözine

(12)Yūsuf' uñ hüsni gibi var mı ola
Ay-ıla gün buña beñzer mi ola

[6a] (1)Bunı dirken Yūsuf uyandı başar
Söyleyüp Ya' kûb' ı odlara yaşar

(2)Didi ay gün nicesi beñzer baña
Şimdi secde kıldı ikisi baña

(3)Dağı on bir yıldız ile geldiler
Secde idüp baña tābi' oldılar

(4)İydivergil düşümüñ ta' birini
Diyüvergil bularuñ her birini

(5)Çün işitdi bunı Ya' kûb āh ider
Yūsuf' im şakla Hudā dir āh ider

(6)Didi Yūsuf ey buba sevinmedüñ
Âh idüp ağladuñ eyü şanmaduñ

(7)Ya' kûb iyde irişe çünki feraḥ
İrişür elbetde ardınca teraḥ

(8)Dime oğul düşüñi iḥvānîña
Ḳaşıd kılma kendü cism-i cānîña

(9)Geç bu düşüñ ta' bîrinden fāriğ ol
Kendüzüñ düşi degildir şāliḥ ol

(10)Gözi dilden şakınurdı kuzısın
Gel gör imdi kuzısınuñ yazısın

(11)Ḥayrı yaza *Taḥrî* her kûl başına
Dut kulağın bu cihānuñ işine

(12)Didi Yūsuf *Taḥrî* ḥaḳḳı yâ Nebî
Söyle luḫ it bu düşin ta' bîrini

(13)Didi oğul diñlegil ta' bîrini
Diyüvirem nicedir bir bir anı

[6b]

(1)Pādişāh olasin oğul muḫterem
Ḥüsn-i ḥulḳı issi daḫı şāḥib-kerem

(2)İşbu maḥlûḳ cümle saña duta yüz
Ata anan ḳavm u ḳardaş cümlemüz

(3)Cümle varup saña tābi' olalar
İşbu ḳardaşlar saña kûl olalar

(4)On bir yıldız işbu ḳardaşlardurur
Gün anañdır hem ḳamer atañdurur

(5)Dime zinhār kimseye bu düşüñi
Ḥayr ola *Taḥrî* oğara işüñi

(6)Çün ikisi işbu ḳavli eyledi
Diñle imdi taḳḳiri gör n'eyledi

(7)İşit imdi Yūsuf'uñ tiyeyesin
Şem' ün'uñ bilgil uyudı anası

(8)Ümmi Şem' ün işbu sözi diñledi
Ne didügin Ya' kûb'uñ hep añladı

(9)Vardı oğlanlarına didi anı
Bu düşi ve Ya' kûb'uñ yorduğın

(10)Çünkü oğlanları bunu işitdiler
Cem' olup bir yere diñle n'itdiler

(11)Didiler kim bu ne 'aceb düş ola
Ḳatı 'ārdır cümlemüze baş ola

(12)Biz aña hep kûl olavuz ḳarşısında
Nice dertdir cümlemüze ḥükm ide

- (13) Bu yaña tedbir idelüm cümlemüz
Ayırılım anı bundan cümlemüz
- (14) Varup andan Yūsuf'ı çağırdılar
Bu ne hikmet düş diyüben şordılar
- (15) Aramızda işbu halk seni sever
Bubamuz da bizi kor seni sever
- (16) Halk içinde böyle hürmetlü olan
Umarız ki söylemez hergis yalan
- (17) İmdi kardaş bize söyle düşiñi
Nice olur bir görelim işiñi
- [7a] (1) Çünkü Yūsuf işidir işbu sözi
Melül olup dınmadı hergiz özi
- (2) Didi söylersem babam göñli kalur
Söylemezsem hem adım yalancı olur
- (3) Didiler durma ey Yūsuf söylegil
Dedeñ İbrāhīm haqı şerh eylegil
- (4) Dağı İshāk dağı Ya' kūb hürmeti
Āb [u] zemzem dağı kevşer hürmeti
- (5) Nice gördüñ söylegil bize 'ayān
Biz umarız olmaya sende yalan
- (6) Aldadılar Yūsuf'ı gör ne kıılır
Fikr ider dimez isem yalan olur
- (7) Didi yalan olmayayım söyledi
Gördüğini bunlara şerh eyledi
- (8) Diñledi çün bu düşü kardaşları
Dürlü dürlü fitne oldı işleri
- (9) Geldi şeytān bunlara itdi bihās
Fitne için ya' nī getürdi eşās
- (10) Didi sizde bunca şecā' at var iken
Atañız baqmaz size kıluñ iktirās
- (11) Giceler de Yūsuf ile çün olur
Yine şabāh anuñ-ıla inbi' āş
- (12) Eger bir dem yanında olmayaydı
Yimez içmez ider idi iltihās
- (13) Sizde hizmet koyunlara çobān
Siz çekersiz zaħmet ğarşı hırās
- (14) Yine sizden hem anı artuğ sever
Hem berāberdir sizüñile türās
- (15) Didiler ne kılalım yā ne dirsın
Bunuñ tedbirine ne buyurursın
- (16) Didi kim katl idüñ görmeye Ya' kūb
Anı görmeye sizi seve Ya' kūb

(17) Bular çün gördiler bu tedbîri hoş
Duruban Ya'kûb'a vardılar uş

[7b] (1) Aña selâm virüben söylediler
Ayağa duruban³ ikrâm eylediler

(2) Didiler Yūsuf'ı alup varalım
Yazılarda oğ atup oynayalım

(3) Çimenlerde oynayalım gülelim
İrte Yūsuf'ı aluban gelelüm

Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

(4) Çünkü Ya'kûb diñledi bu sözleri
Kaygusından doldı mübârek gözleri

(4) Ol mübârek gözinüñ yaşı açar
N'eyledin dir döndi Yūsuf'a baçar

(5) Fikr ider gözlerini hem kaçını
Sözlerini dağı incü dişini

(6) Didi bir ân görmesem hâlim n'ola
Bilmezem er mi gele geç mi gele

(7) Göñli söyler gözi Yūsuf'a baçar
Fikr ider gözlerinüñ yaşı açar

(8) Kâ'il olmadı Yūsuf'ı vermege
Râzı olmadı yanından ayırmaga

(9) Ya'kûb iyder kuzularım söylemen
Beni yakman baña âteş eylemen

(10) Bir düş gördim yakında korçaram
Añdugumca oldu şimden korçaram

(11) Düşde gördim kuzular güderem
On iki kuzu sürüben giderem

(12) Bir belük kırt çıkageldiler hemân
Aldılar bir körpe kuzumı revân

(13) Ardına düşdim buları kovaram
İrişem deyü anı kovaram

(14) Diñlen ol kırtlar kuzumı n'itdiler
Yir yarıldı getürüben atdılar

(15) Ol yarığün içine gitdi kuzum
Durdı üç gün dağı diñlen sözüm

(16) Şoñra vardım çıkmış andan bulmadım
Kanda gitdi anı hiç ben bilmedim

[8a] (1) Şöyle korçum var benim tınman baña
Hâlimi didim size öñden şoña

³ Vezin gereği “duruban” kelimesindeki “-an” hecesi fazladır.

- (2) Ata ana kızılar āvāresi
Hiç oñulmaz yürekde yāresi
- (3) Gice gündüz kuzu diyü iñler
İñlemektir dertlüler sitāresi
- (4) Furkat odına yanupdır niçe kez
Derdı-mendir derdinüñ bî-çāresi
- (5) Ayrılık derdi yürekde yaradır
Hiç bulunmaz derdinüñ tımāresi
- (6) Ey ġarīb bil başa yazılan gelür
Şabr kılmaktadır bil anuñ çāresi
- (7) Rāzī olmadı Yūsuf'ı vermege
Atlara koşuban göndermege
- (8) Didiler ki ey baba bu biz şecā'
Kurt niçe gele bize ide şudā'
- (9) Ejdiḡā ise de anı dutarız
Kaçarısa biz kovuban yiteriz
- (10) Didı Ya' kũb kurdugım düşimdurur
Gice gündüz katı teşvişimdurur
- (11) Hem ḡarāmdır oynamağ koyun anı
Bunlar iyder anıñla idelüm biz oyunu
- (12) Gördiler kim aña söz kılmaz eşer
Dönüben Yūsuf'a didiler seni vermez peder
- (13) Yā Yūsuf biz oynamağā gideriz
Sensiz ol oynamağı biz n'ideriz
- (14) Pedere yalvar ki seni göndere
Kim bu gün ola seni bize vire
- (15) Sen de bizim ile bile olasın
Yazılarda oynayasın gülesin
- (16) Yūsuf eydir ey buba ben de varam
Ol yazıları çümenleri görem
- [8b] (1) Ya' kũb iyder yā Yūsuf söylemegil
Kendi cānıñā cefā eylemegil
- (2) Yūsuf eydir bunca kardaşlar ile
Bunlaruñla baña ne korqu ola
- (3) Bunlar gider yā ben niçe qalayım
Bile gönder bunlar ile olayım
- (4) Döyemedi Ya' kũ[b] anuñ sözine
Kaḡre kaḡre yaş inerdi yüzine
- (5) Bunca sa'y itdi dağı n'eylesün
Taḡdirüñ işi bozulmaz n'eylesün

(6)Tañrı hayr yaza her kuluñ başına⁴
Gel gör imdi taqdirüñ sen işine

(7)Âdemüñ tedbirini taqdir bozar
Başa gelür her ne kim taqdir yazar

(8)Didi Ya' kûb n'ideyin var imdi dir
Başına yazılanı gör imdi dir

(9)Didi oğullar sizi göndüreyim
Şen olun Yûsuf'ı size vireyim

(10)Varuñ bu gün yazılar yazlañ didi
Ġafil olmañ Yûsuf'ı gözleñ didi

(11)Yorılacak siz bunı götüresiz
Ac olıcak buña ekmek viresiz

(12)Dili söyler illâ gönli iñler
Bülbül gülden ayru olıcak iñler

(13)Vay o bülbüle ki gülden ayrıla
Gülden ayru bülbülüñ ħâli n'ola

(14)Gülden ayru bülbülüñ işi fiġān
El-āmān bu ayruluqdan el-āmān

(15)Issı oldı anda Yûsuf şuşadı
Ķarnı acıqđı gör imdi ne didi

(16)Didi Ķardaşlar yoruldım ben duruñ
Ķarnım acıqđı baña azuĶ getürüñ

(17)Yûsuf'a Ya' kûb yemek virmişidi
Azugıla anı göndermiş idi

[9a] (1)Bardaġıla şuyı var idi anuñ
Ķırba ile südi var idi anuñ

(2)Zenbil ile ħurma virmişdi aña
Nice oldı diñlegil iydem saña

(3)Geldi Rübîl⁵ dökdi anuñ bardaġın
Şaçdı südin hem daġıtdı ħurmasın

(4)Eñsesinden dutdı Yûsuf'ı döger
Ey yalan düş görücü diyü söger

(5)Seni bu gün ıssısı niçün yaĶar
Secde itmiş saña çün şems [ü] Ķamer

(6)Söyle on bir yulduza gelsün saña
Şu verüp daġı ta'ām versün saña

⁴ Vezin gereġi "kuluñ" kelimesindeki "-un" hecesi fazladır.

⁵ Metnimizde Rübîl doġru yazımıyla beraber Rübîl şeklinde de yazıldıġı görülür.

(7) Öldüreyim ben seni şimdi hele
Gele yıldızlar seni elimden ala

(8) Bildi Yūsuf düşden itmişler hased
Añladı zārī kı lup ol bî-hased

(9) Eñsesinden dutdı Yūsuf'ı urup
Kaçdı Yūsuf birisine şıgınuş

(10) Ol dañı deper Yūsuf'ı yirlere
Ey yalancı düş görıcı yerlere

(11) Kañkısına varsa heb urur idi
Saçına yapışuban sürür idi

(12) Şoñra Şem'ün bıçağın çekdi yörür
Yūsuf'a dođrılıban yađın varur

(13) Kaçdı Yūsuf yine vardı birine
Hem şıgındı bunlaruñ her birine

(14) Her birine kaçça vardı anlaruñ
Hiçbiri esirgemedi bunlaruñ

(15) Neye beñzer Yūsuf'ı diyeyin
İşit imdi hālını söyleyin

(16) Körpece bir quzu gitdi yazıya
Nice kırtlar üşe geldi quzuya

(17) Çevresini aldı kırtlar biliñiz
Kaıldı quzu orta yerde yalañız

[9b] (1) Kırt gibi çün biri kaçırar quzuyu
Kaçar andan biri çarpar quzuyu

(2) Kaıldı Yūsuf orta yerde yalañız
Kırd oldu kıardaşları pes biliñiz

(3) Zırā ol kaçır anlar kıovarlar
Kimi çarpar kimi urur örseler

(4) Yūsuf'a çün kaçır ider kıardaşları
Kırtluğ oldu her birinüñ işleri

(5) Dırdı andan şoñra Rübil'e varur
Eteği altına girüp şıgınuş

(6) Eydir ey tiyezem oğlu kıardaşım
Beni esirge ey baña yağın kıardaşım

(7) Bunca kıardaşuñ biri esirgemez
Hiçbirisi baña şefkat eylemez

(8) Hem bubam beni saña işmarladı
Körpeçigim beni esirge didi

(9) Bir tabanca urdı Rübil Yūsuf'a
Diñle dañı ne didi iydem saña

(10) Didı sen benim nicesi kıardaşım
Seni öldürmekdurur benim işim

(11)Vurdu Yūsuf'ı düşürüp yaturur
Şaşduğından kaldı Yūsuf durur

(12)Fikr ider Yūsuf otururken güler
Ol Yehūdâ ırardaşı aña şorar

(13)Yâ Yūsuf neye gülersin söylegil
Ağlariken yâ ne[ye]⁶ güldüñ digil

[10a] (1)Yūsuf iyder güldüğü budır didi
Evde iken bu gönül fikr eyledi

(2)Ben diridim vardurur on ırardaşım
Heb bahâdırlardurur benim eşim

(3)Baña ne ırorku var yolda didim
Bilmez idim ben bu sözi söyledim

(4)Kimseden hiç olmadı baña zarar
Görüyorum sizden irişür zarar

(5)Başıma yazılmış idi bu cezâ
Hakk havâle eyledi sizi baña

(6)Durdı andan ol Yehūdâ'ya varur
Düşdi anuñ ayağına yalvarur

(7)Öpdi ayaklarını zâr eyledi
Ağlayuban Yehūdâ'ya söyledi

(8)Didi ey ırardaşlarımıñ ulusu
Babam öliceğ yerine halifesi

(9)Cümlemüze sen re'is olsañ gerek
Babamuñ yerine ıralsan gerek

(10)Şimdi bir yâd kişi ger beni ura
Yâ döge yâ söge yâ öldüre

(11)ırardaş aña sen râzî olur mydın
Yâ hemân şöyle baırup durur mydın

(12)Yâd kişiden güç gören ırardaş diye
ırardaşından güç gören yâ ne diye

(13)Kim görüpdır ırardaşı ırardaş ura
Bıçağ alup anı öldirmege vara

[10b] (1)Çünkü bu işleri ırardaş itdiñiz
Bubamuñ vaşiyetin unuttuñız

(2)ıanı bubam beni saña işmarladı
Yūsuf'ımı hoşca dutasız didi

(3)Babamuñ yüzine nice baıasız
Yâ baña ırardaş nice ad daıasız

(4)Bârî incinmeñiz tenhâ varam

⁶ Vezin gereğı “ne” kelimesi “neye” şeklinde yazılmıştır.

Ağlayam ma' būduma hem yalvaram

⁽⁵⁾Çünkü bu sözleri Yūsuf söyledi
Yüzini dergāha dutup agladı

⁽⁶⁾Didi Mevlā kulların kaydın yiyen
Dedeme odı gülüstān eyleyen

⁽⁷⁾Bıçağa kesme diyüben emr iden
İsma' il'e çoçı kırbān eyleyen

⁽⁸⁾Hızırı öldirmeyen viren hayāt
Aña sebeb āb-[u] hayvān eyleyen

⁽⁹⁾Rūhını Muḥammedüñ nūruñ ile
Toylayup 'ālemde sultān eyleyen

⁽¹⁰⁾Cümle maḥlūka anı kılduñ şefi'
Derde dermān cānlara cān eyleyen

⁽¹¹⁾Derdi-mend oldım baña senden meded
Cümlenüñ derdine dermān eyleyen

⁽¹²⁾İşde gördün hālimi ne diyeyin
Ben ğaribi ḥalka destān eyleyen

[11a] ⁽¹⁾Babamuñ elinde tāze gül iken
Gözlerim yaşını tūfān eyleyen

⁽²⁾Beni kırtar İlahi kıardaşımdan
Tobrağa cān verüp insān eyleyen

⁽³⁾Ben ğarib oldım elim algıl didi
Babamuñ ḥürmeti diyüp agladı

⁽⁴⁾Yehūdā çünkü bu sözi diñledi
Yumuşadı göñli Yūsuf'a didi

⁽⁵⁾Qorqma yā Yūsuf şimden girü didi
Nice ben şağım saña yoq qorqu didi

⁽⁶⁾Yūsuf'ı getürdi bu kez kendüye
Kıardaşuñ derdine 'aceb kim duya

⁽⁷⁾Diñle ol Yehūdā nūr[-ı] sirāc
Yūsuf'ı kırtarmağa itdi 'ilāc

⁽⁸⁾Dir Yūsuf'a qorqma seni kırtaram
Saña kim qaşd iderse baña kaç

⁽⁹⁾Bu yaña kıardaşları ider hücum
Yumuşamadı hiç anlar güyā ağaç

⁽¹⁰⁾Didiler Yehūdā'ya ver Yūsuf'ı
Yoqsa seni öldürüriz gözüñ aç

⁽¹¹⁾Yehūdā iyder kıoyuñ bu sözi söylemen
Bunu kāfir itmedi viren ḥarāc

⁽¹²⁾Cümleñiz peygamber oğludırısıñız
Ne şuçı vardır ki sürersiz yalın aç

⁽¹³⁾Bunuñ aşlıdurur İbrāhīm Ḥalil

Anı oddan kırtarupdır ol Celîl

- [11b] ⁽¹⁾Bize düşmez biz bunı öldürevüz
 Kıbrümüzi odlarla⁷ dolduravuz
⁽²⁾Enbiyâ oğlanları kıan mı ider
 Böyle büyük şuç ve 'işyân mı ider
⁽³⁾Haqq kıatında cümle 'âşî olavuz
 Tamu içinde ebedî kıalavuz
⁽⁴⁾Geliñiz bunı eve iletelim
 Bu işimiz iş degildir n'idelim
⁽⁵⁾Ben kefilem Yûsuf'a, söylemeye
 Babama sizden şikâyet itmeye
⁽⁶⁾Didiler fikrûñ bu ulu olasın
 Babamuñ kıatında hürmet bulasın
⁽⁷⁾Yehüdâ dir bir dağı diñleñ beni
 Buña râz'olmaduñız kıoyun beni
⁽⁸⁾Didi kıanl'olmayalım diñleñ beni
 Bir kıuyu vardır bulalım biz anı
⁽⁹⁾Yılan kııyan evidir hem ıssız ol
 Hem derindir hem gâyet de şusız ol⁸
⁽¹⁰⁾Yûsuf'ı bıra kıalım gelüñ aña
 Uydılar bu sözde cümlesi aña
⁽¹¹⁾Didiler kim anda açlu kıdan öle
 Ölmez ise bari bir kıarubân gele
⁽¹²⁾Ala gide anı ırâkı illere
 Babam anı görmeye bize kıala
⁽¹³⁾Böyle diyüben Yûsuf'ı aldılar
 Ol kıuyunuñ kenârına geldiler
- [12a] ⁽¹⁾Yûsuf'ıñ eşvâblarını şoydılar
 Ya' kıüb'ıñ gözi nürına kıydılar
⁽²⁾Yüzine kıakuban doymadığı
 Hiç yüzinden gözini ayırmadığı
⁽³⁾Kıanda olsa anuñla olur idi
 Olmadığı yerde hiç durmazıdı
⁽⁴⁾Kıatı harîş idi Ya' kıüb ey cân
 Yûsuf dağı babasına hem-çünân
⁽⁵⁾Boynın egüp zebün olupdurur
 Kımi kıa kıar kımi söger kımi urur
⁽⁶⁾Kımi dir öldirmediñiz aña yiter

⁷ Vezin gereği "odla" şeklinde dolu.

⁸ Vezin gereği "Hem derindir hem de gâyet şusız ol" şeklinde olmalıdır.

Kimi dutar kimisi anı şoyar

⁽⁷⁾Yūsuf anda bunlara çok yalvarur
Her birine varuban yüzün sürer

⁽⁸⁾Size n'itdim beni böyle idesiz
Beni buña bırağuban gidesiz

⁽⁹⁾Diñlemediler Yūsuf'ıñ sözini
Dutuban çıkardılar gömlegini

⁽¹⁰⁾Aña bir eski palās geydirdiler
Ağladuğça karşı anı urdılar

⁽¹¹⁾Yūsuf eydir çıkarman gönlegimi
Anuñla örteyin od yerimi

⁽¹²⁾Öldüğim vaqt kefenim ola benim
Nice bir çeke bu qahrı cānım benim

⁽¹³⁾Beni işde babamdan ayırdıñız
Gömlegimi çıkarup n'idersiñiz

[12b] ⁽¹⁾Bakmadılar anuñ hıç sözine
Gözleri yaşı aqar gül yüzine

⁽²⁾Quyunuñ kenārına iletdiler
Dutup anı ib ile şarkıtdılar

⁽³⁾Qardaşınıñ birisi bıçağımı
Çıkarup kesdi Yūsuf'ıñ ibini

⁽⁴⁾Hakk Ta'ālā Cebra'il'e emr eyledi
İn Yūsuf'a tiz selām eyle didi

⁽⁵⁾Muštala aña ki sulṭān eyleyem
Mısr içinde şah-ı Ken'an eyleyem

⁽⁶⁾İl vilāyet memleket virem aña
Melül olmasun haber virgil aña

⁽⁷⁾Cebra'il indi Yūsuf'a söyledi
Yūsuf anı işidüp şükr eyledi

⁽⁸⁾Yūsuf'ıñ qardaşları gör n'itdiler
Her birisi nice hıle itdiler

⁽⁹⁾Bir keçi boğazlayuban qanına
Sürdiler gömlegine qaftānına

⁽¹⁰⁾Ağlaşursalar⁹ vāy Yūsuf diyüben
Ya'qūb buların sesini işidüben

⁽¹¹⁾Zirā Yūsuf gideli hıç durmadı
Rāhat olup bir sâ'at oturmadı

⁽¹²⁾Qanda varsa quzısını ister ola
Yeler arar quzısını qanda bula

[13a] ⁽¹⁾Bir sâ'at gönünden anuñ gitmedi

⁹ Yazma metinde “ağlaşursalar” şeklinde yazılmıştır.

- Gice gündüz fikri kuzusu idi
⁽²⁾Gice gündüz oğul diyüben inler
 Kuzusundan ayrılan nice güler
⁽³⁾Ses işitse geldi şana kuzusın
 Dirler ölü dirile mi meger delüsin
⁽⁴⁾N'eylesün ol yandı fûrkat odıla
 Yâ garîbüñ gözi yaşın kim sile
⁽⁵⁾Ya' kûb'ı gör bir sâ' at oturmadı
 Dertli olmayan ne bile bu derdi
⁽⁶⁾Gördi oğullarını gelür qarşudan
 Vây Yûsuf diyüp ağlaşurlar birden
⁽⁷⁾Düşdi uşşı gitdi Ya' kûb'uñ hemân
 Gelür her kul başına ne yazdı Raḥmân
⁽⁸⁾Geldi oğulları ağlaşdılar
 Ya' kûb'uñ çevre yanına üşdiler
⁽⁹⁾Geldi Yehüdâ aña elin urur
 Baba baba diyü ağlar çağırur
⁽¹⁰⁾Gördi hiç tınmaz dahı vermez nefes
 İnledi âh eyleyüp eyledi yâs
⁽¹¹⁾Didi eyvâh zâyî' itdüñ kardaşı
 Atamız da öldi görüñ bu işi
⁽¹²⁾Geldi Rübîl başın aldı dizine
 Açdı gözün baqdı anuñ yüzine
- [13b] ⁽¹⁾Didi oğul kanı Yûsuf n'itdiñiz
 Beni aldayup aluban gitdiñiz
⁽²⁾Benim ol gün görmemiş kuzucıgım
 N'eylediñiz yabana mı atdıñiz
⁽³⁾Ben anı güller ile urmaz idim
 Dögdüñiz mi yoksa şatdıñiz mi Yûsuf'ım
⁽⁴⁾Rübîl'e dir n'eyledüñ Yûsuf kanı
 Saña şmarladım idi Yûsuf'ı
⁽⁵⁾Didi baba oynamağa başladık
 Esbâbımız beklesün diyü kodık
⁽⁶⁾Oynar iken gâfil oldık kurd yedi
 Gerçegiz baba bu sözlerde didi
⁽⁷⁾Düşdi yine uşşı gitdi bel¹⁰ ey cân
 Ağlaşuban kıldılar âh u fiğân
⁽⁸⁾Gözün açdı didi çünki kurd yedi
 Bir â' zâsı qalmadı mı anuñ didi

¹⁰ Anlam açısından “bil” şeklinde olması gerekir.

⁽⁹⁾Getüreydiñiz göreydim ben anı
 Koqlanaydım hem göreydim kemüğini

⁽¹⁰⁾Çünkü Ya' kûb istedi nişânını
 Getürdiler Yûsuf' uñ gömlegini

⁽¹¹⁾Gördi gömlegini kızıl kanıdı
 Didiler bu ka[n] Yûsuf' uñ kanı-dı

⁽¹²⁾Ya' kûb aldı eline anı koçar
 Hiç nişanı var mı diyüben baçar

⁽¹³⁾Didi bunda Yûsuf' uñ kendi koçar
 Anı kanı koqusından yok eşer

[14a] ⁽¹⁾Çurd yedi dirsiz gömlegi yırtılmamış
 Dişlerinden buña nişan olmamış

⁽²⁾Yine Ya' kûb inledi eydir oğul
 Çurda mı yedirdiler seni oğul

⁽³⁾Yoksa senüñ beliñe bir ib taçup
 Çuyuya şarkıtlar seni oğul

⁽⁴⁾Yâ ' acerb elüñ ayağın bağlayup
 Şuya mı bırağdılar seni oğul

⁽⁵⁾Yoksa hiçbirisi esirgemeyüp
 Çıyuban katl itdiler mi seni oğul

⁽⁶⁾N'eylediler körpece kızucağum
 Birine mi şatdılar seni oğul

⁽⁷⁾Beni aldayup aluban gitdiler
 Bilmezem hiç n' itdiler seni oğul

⁽⁸⁾Ben ğarib elden çıkardım bilmedim
 Seni elimden çıkardılar oğul

⁽⁹⁾Didi Ya' kûb Yûsuf' ımı n' itdiñiz
 Şuçı neyidi yâ niçün kîn itdiñiz

⁽¹⁰⁾Şağsa söylen bir varayım göreyim
 Öldi ise aña kefen şarayım

⁽¹¹⁾Doğrı söylen kızucağım n' itdiñiz
 Beni yağdıñız katı incitdiñiz

⁽¹²⁾Didiler kim gördüñiz mi n' eyledi
 Cümlemüzi bu sözde yalan eyledi

[14b] ⁽¹⁾Ya' kûb' uñ efgânını işitdiler
 Korğularından şararup şoldılar

⁽²⁾Bunlar eydir gelüñ imdi varalum
 Ol kıyudan Yûsuf' ı çıkaralım

⁽³⁾Öldürüp anı hem päre päre idelim
 Bir parâsın nişan aluban gelelim

⁽⁴⁾Kim bize ol inana taşdıķ ide
 Sözüñüz gerçekleye taħķıķ ide

(5)Çün Yehūdâ gördi bunlaruñ sözin
Ortaya atdı bu kez ol kendüzin

(6)Didi benimle ‘ahd eylediñiz
‘Ahdîñizi bozdîñiz n’eylediñiz

(7)Ger bu işi idesiz şimden giri
Ben de düşmân olurun şimden giri

(8)Size vermezim Yûsuf’ı varurım
Hem babama bunu haber virürim

(9)Didiler vaz geldük anı koyalım
Gel varalım tağda kırt avlayalım

(10)Dutalum bir kırdı kınadalım
Ağzına ve burnına kıan sürelim

(11)Boğazına ip taquban yedelim
Babamuza getürelim diyelim

(12)Bunu didiler duruban gitdiler
Varuban tağda bir kırd dutdılar

(13)Kıan bulaşdurup anı getürdiler
Baba Yûsuf’ı işbu yedi didiler

[15a] (1)Döndi Ya‘ kıüb çünkü ol kırda baqar
Kıuyruğın şalar gözi yaşı aqar

(2)Ya‘ kıüb ol kırda işâret eyledi
Gel didi tiz geldi vü gör n’eyledi

(3)Şol kıadar geldi ki degdi dizine
Acı yaşı dola geldi gözine

(4)Ya‘ kıüb anı gördi gâyet acıdı
Yâ İlâhî buña sen dil ver didi

(5)Tañrı destür verdi ol kırd söyledi
Selâmün ‘aleyke yâ Ya‘ kıüb didi

(6)Ya‘ kıüb eydir oğlumı niçün yedüñ
Şuçı ne idi niçe döydi yüregin

(7)Kırd didi bi’l-lâhi yimedim anı
Boynama almadım anuñ kıanını

(8)Enbiyânuñ eti hod bize harâm
Şöyle mi şanduñ beni yiyem harâm

(9)Şuhfu İbrâhîm haqqı¹¹ ben yimedim
Baña inan hiç yalan söylemedim

(10)Baña bühtân iftirâ itdi bular
N’itdilerse Haqq kıatında bulalar

¹¹ Vezin gereği “haqqı” şeklinde olmalıdır.

(11)Ya' kûb' uñ oğlanları hacil olur
Ya' kûb anı gördi taḥayyür kıılır

(12)Ya' kûb oğlanlarını azarladı
Ḥileler sizüñ imiş gördük didi

(13)Ḳardaşınıñ zāyī' idüp n' itdiñiz
Bu bî-çāre ḳurda bühtān itdiñiz

[15b] (1)Döndi Ya' kûb ḳurda eydir diyüvir
Ne gezersin baña ḥālın diyüvir

(2)Ḳurd didi kim ben Mıṣır'dan gelmişem
Ben de ḳardaşım yavı ḳılmışam

(3)Şām iline gelüben gezer idim
Ḳurtlara anda ḥālimi söyledim

(4)Didiler miskīn senüñ ḳardaşını
Pādişāh dutuban öldirdi anı

(5)On yedi gündir işitmişem bunu
Yemedim bir loḳma diñlegil beni

(6)Ḳardaşuñ derdi beni dal eyledi
Yoksa bunlar beni ḳanda bulurdu

(7)Ben ḡarībi avlayuban dutdılar
Dertli idim yine dertli itdiler

(8)Ya' kûb anı işidicek ağladı
Ḳurd daḡı anuñla bile ağladı

(9)Şordı Ya' kûb aña eydir ey zu-bān
Yūsuf'ım n'oldı bilür misin 'aceb

(10)Ḳurd bilürim didi çün Ya' kûb diler
İydiver ne olduğın diyü sorar

(11)Ḳurd didi söylesem ḡammāzluḳ ola¹²
Ḳurdlar içinde adım ḡammāz ola

(12)Ḡammāzuñ cennetde yokdurur yeri
Ṭamudadır ḡammāz olanuñ yeri

(13)Ḳurd ile Ya' kûb bunu söylediler
Birbirine hem du' ā eylediler

[16a] (1)Ya' kûb iyder Tañrı ḳardaşuñ vere
Ḳurd didi kim saña Yūsuf' uñ vire

(2)Ya' kûb iyder yā İlähī oğlumı
Şaḳlamaduñ dertli eyledüñ beni

(3)Pes ḥiṭāb geldi ki yā Ya' kûb anı
Baña işmarlamaduñ sen oğlumı

(4)Ger baña işmarlasan bekleyeydim
'Adūlarından anı şaḳlayaydım

¹² Yazma eserde “Ḳurd didi ki söylesem ḡammāzluḳ ola” şeklindedir. Ancak vezin bozulduğundan “ki” ifadesi çıkarılmıştır.

- (5) Didi Ya' kûb şabr ideyin buña
Yūsuf'ım yine vere Rabb'im baña
- (6) Yūsuf'ım ver sultānım dir yalvarur
Bulasın yetmişde diyü ün gelür
- (7) Ya' kûb anı işidicek ağladı
Yetmiş ay mı yıl mı yā gün mi didi
- (8) Her gice ol Yehūdā varur idi
Yūsuf'uñ hālın şorar gelür idi
- (9) Didi Yūsuf ben hoşam babam niçe
Dir Yehūdā ağlar ol gündiz gice
- (10) Yūsuf dağı ağlar idi her zamān
Dir Yehūdā niçün ağlarsın ey cān
- (11) Bir kişi kuyuya düşe güle mi
Yehūdā Yūsuf hālinden bile mi
- (12) Tañrı'dan dermān ola dertlülere
Ver şalavāt ' aşkıla peygambere
- [16b] (1) Diñle imdi iydeyim bir hoş haber
Tefsîr içinde gelür ol mu' teber
- (2) Var idi bir Mālik ibni Dağar
Mışır içinde olur idi hem ol er
- (3) Yaturiken bir gice ol düş görür
Kim gezerek Ken' an iline gelür
- (4) Gökden inüp yañına gün girdi hem
Çıkuban biraz öñinde durdı hem
- (5) Soñra gökden üstine incü yağar
Dövşürüben şanduga anı kıoyar
- (6) Ād kazduğı kuyu dibinde ol¹³
Gördi düşi kindin anda bildi ol
- (7) Şehr içinde bir mu' abbir var idi
Durdı Mālik ol kişiye vardı
- (8) Şordı Mālik düşünün ta' birini
Dir mu' abbir virgil imdi altını
- (9) Verdi altını mu' abbir dir aña
Ol kuyuda vire bir kul Hakk saña
- (10) Kul degildir ol saña devlet olur
Sebeb olur eliñe çok māl girür
- (11) Ğanī ola aşlı evlāduñ senün
Tā kıyāmet añıla aduñ senün¹⁴

¹³ “Ād kazduğı kuyu dibinde anı ol” vezin gereği “anı” ifadesi çıkarılmıştır.

¹⁴ “Tā kıyāmete dek añıla aduñ senün” vezin gereği “-e dek” ifadesi çıkarılmıştır.

- (12)Mâlik işiddi anı buldı feraḥ
Ġamdan açıldı gönül gitdi teraḥ
- [17a] (1)Anı işitdi qararı ḳalmadı
Diledi kim eyleye Ken‘ân’a rāḥ
- (2)Yüklediler develeri atları
Geldi ḳullar elde dutarlar dü-māḥ
- (3)Girdiler Ken‘ân iline cümlesi
Bağladılar bellerine heb silāḥ
- (4)Vardı Ken‘ân’da gezerken bir nidā
Geldi irişdi şanasın kim riyāḥ
- (5)Daḫı elli yıl gerek ol ḳul doğa
‘Āleme vire ziyā şa[nk]im şabāḥ
- (6)Çünki Mâlik bunu işiddi yörür
Vardı Mışır’a elli yıl daḫı durur
- (7)Tamām oldı elli yıl durdı ol
Yükledüp dürlü ḳumāşlar gitdi ol
- (8)Vardı Ken‘ân iline ol ḳuyuya
Gördi Mâlik ḳuşlar üşmiş ḳuyuya
- (9)Ḳuş şanur Mâlik anlar ise melek
Yūsuf’a ikrām için gelmiş melek
- (10)Geldi kervân ḳondılar ol ḳuyuya
Beşîr’e didi Mâlik var sen şuya
- (11)Beşîr anda vardı ḳofayı alur
Şu çıkara ḳuyu ağızına varur
- (12)Kervānuñ fikri ḳuyudan şu içeler
Ḳonmayup daḫı ilerü geçeler
- [17b] (1)Deve ürküp geldi cümle ḳuyuya
Bir iş itdiler ki anı kim diye
- (2)Kimi çökdi yatuban ağnaşur
Kimi yüzün yire sürüp iñleşür
- (3)Zirā Yūsuf ḳoḳusını aldılar
Heb anuñ ‘aşḳına ḫayrân oldılar
- (4)Yūsuf’a indi ve didi Cebrā’il
Yā Yūsuf dur saña emr itdi Celil
- (5)Acabā bilür misin söyledigin
Bencüleyin ḫüb bulunmaz didigin
- (6)Göz göre kendüñi görüp söyledüñ
Çık ḳuyudan gör pahāñı n’eyledüñ
- (7)Geldi kervân ḳuyu ağızında durur
Şimdi biri ḳuyuya ib şarkıdır
- (8)İpe yapış imdi çıkğıl ḳuyudan

Böyle emr eyledi seni yaradan

⁽⁹⁾Şaldı Beşir kıuyuya bir kıofayı
Dutdı Yūsuf kıomadı elden anı

⁽¹⁰⁾ [Bir gülâma dahı çağırdı bu kez
İkisi bile yapışıp pek çeker]¹⁵

⁽¹¹⁾Dutdı Beşir ol kıofayı çeker
Çeke çeke kıuyu ağzına çıkar

⁽¹²⁾Gördiler kıofa ile âdem çıkar
Tıoıunan cânları odlara yaıkar

⁽¹³⁾Gördi Beşir Yūsuf'ı ' aklı şaşar
Geldi kıervân kıuyu ağzına üşer

⁽¹⁴⁾Mâlik'e kııldı işâret geldi ol
Şâd oluban istedügin buldı ol

[18a] ⁽¹⁾Taıırı verdi Mâlik'i şâd eyledi
Orada çok kıullar âzâd eyledi

⁽²⁾Yūsuf'ıñ kıardaşları ĥod her zamân
Gözedirlerdi Yūsuf'ı ol zamân

⁽³⁾Gördiler kıuyuda bir kıervân durur
Cümlesi segirdüşüp anda varur

⁽⁴⁾Cümle gelüp kıuyuya çağırdılar
Bulmadılar Yūsuf'ı çağırdılar¹⁶

⁽⁵⁾Geldiler ol kıervâna irüp söylediler¹⁷
Pes olar da Yūsuf'ı gizlediler

⁽⁶⁾Bir kıulumuz bizim kıaçmış idi
Gelüben bu kıuyu girmiş idi

⁽⁷⁾Kıova geldik ardı şoııra anı biz
Çıkarup kıulumuzı siz aldııız

⁽⁸⁾Gizlemeıız kıulumuzı veriıız
Şâğ âsân hem yoliııza variıız

⁽⁹⁾Yoksa şâhib kıuvvetiz her birimüz
Na' ra urup cümleıizi kıırarız

⁽¹⁰⁾Kıorıularında kııkarup verdiler
Görd[i] kıardaşlarını Yūsuf ditrer

⁽¹¹⁾Yehüdâ Yūsuf'a dir kıorııma sen
Ben bularuı kıuluyam söyle sen

⁽¹²⁾Şordı Mâlik Yūsuf'a nesin didi

¹⁵ Bu kısım metnin içinde olmayıp, kenara yazılmıştır anlam açısından uygun yere metnin içine dahil edilip satır numarası verilmiştir.

¹⁶ “Bulmadılar Yūsuf'ı çok çağırdılar” vezin gereği “çok” ifadesi çıkarılmıştır.

¹⁷ “Geldiler ol kıervâna irüp söylediler” vezin gereği “irüp” ifadesi çıkarılmıştır.

Yūsuf ol dem Mālik'e kulum didi

⁽¹³⁾Mālik eydir hīç bu kula beñzemez
Anlar iyder anıñçün beñzemez

[18b] ⁽¹⁾Anasıyla babamız almış idi
Hüb idi hem bizde peslenmiş idi

⁽²⁾Bizim ile ünsiyyet dutup beyüdi
Anıñçün hūyı eyü hūyıdı

⁽³⁾Mālik eydir bu kulu baña şatun
Māl aluñ pahāsına sözüm dutun

⁽⁴⁾Bunlar eydir şatalum ger alasın
‘Aybı vardır kulumuzuñ bilesin

⁽⁵⁾Kaçağandır uğrıdır yalancıdır
‘Ayb didigimiz hemān bu üçidir

⁽⁶⁾Mālik eydir alayım ben ‘ayb-ıla
İllā size bir sözüm vardır hele

⁽⁷⁾Akça altun benim ile yokdurur
Katlanursañız evimde çokdurur

⁽⁸⁾Didiler heyhāt aña katlanavuz
Ne verürsen ver biz anı alurız

⁽⁹⁾Fikr ider Yūsuf pahā çok dileyeler
Korqa Mālik gücüm yetmez diyeler

⁽¹⁰⁾Zirā kardaşlarından korkar idi
Mālik alsa gitse beni dir idi

⁽¹¹⁾Mālik eydir on yedi kalb akça var
Şuña verürseñiz alurım ey yār

⁽¹²⁾Kimi on dört kimisi on yedi dir
Kimi kırk kimisi yigirmi dir

⁽¹³⁾Eşahh olan hemān yedi didiler
Ne ise alup Yūsuf'ı verdiler

[19a] ⁽¹⁾Mālik eydir baña hüccet yazasız
Bu kuluñ hālını bile yazasız

⁽²⁾Yazdılar bir hüccet verüp eline
Mālik anı aldı koydı koynına

⁽³⁾Didiler bu kulu işit n'idesin
Bunu alup irāk yire gidesin

⁽⁴⁾Elini ayağımı bağlayasın
Key şağın kim yolda kaçurmayasın

⁽⁵⁾Çünkü gitmek diledi Mālik hemān
Yūsuf'a bin deveye didi hemān

⁽⁶⁾Yūsuf ayak dutup ikrām eyledi
Mālik'e yalvaruban söyledi

⁽⁷⁾Ey hoca bir hācetim vardır saña

Bir sâ' at destûr vergil baña

⁽⁸⁾Ol yigitler ile varup görüsem
Ayrılıktır bir dağı görüşem

⁽⁹⁾Çok duz ekmek yemişem anlar ile
Bî-vefâ olan şu yârânlar ile

⁽¹⁰⁾Ayrılığa katlanup şatanlara
Baña dürlü qahırlar idenlere

⁽¹¹⁾Destûr ile varayım ben anlara
Baña cellâd gibi ol kıyanlara

⁽¹²⁾Çünkü Mâlik diñledi bu sözleri
Yandı özi tola geldi gözleri

⁽¹³⁾Didi Mâlik yâ Yûsuf varma anlara
Şol seni yedi pûla şatanlara

[19b] ⁽¹⁾Senüñ anlar kıymetüñi ne bilür
Yûsuf iyder cümle iş Hâkķ'dan gelür

⁽²⁾Verdi destûr durdı anlara vara
Yûsuf'üñ varduğın anlar da göre

⁽³⁾Beriden bu öteden anlar gelür
Vardı Yûsuf anlara selâm verür

⁽⁴⁾**Vardı şarıldı olaruñ boynına**
Gel gör imdi bu felegin işine

⁽⁵⁾Niçe döyem siz qarındaşlarım ayrılığına
İyder âsân qaluñ ey qardaşlarım

⁽⁶⁾Tañrı böyle yazmış imdi n'ideyim
Ne gelürse Tañrı'dan şükr ideyim

⁽⁷⁾Qanda şalarsa varuban gideyim
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽⁸⁾Babamuñ hâtırını gözleyesiz
Eyü dutup hulqıla söyleyesiz

⁽⁹⁾Hem du'âdan beni unutmayasız
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽¹⁰⁾Qız qarındaşım şu miskîn Hâbîl'e
Bile ağlasun sizüñle derdile

⁽¹¹⁾Anasız qalmış idi yandı yine
İyder âsân qaluñız qardaşlarım

⁽¹²⁾Ata ana koğusından ayrıla
Her kişi başında yazısın göre

[20a] ⁽¹⁾Babama da Tañrı şabırlar vire
İyder âsân qaluñ ey qardaşlarım

⁽²⁾Âsân qalun ben varayım gideyim

Şimdi hocam rāzī olmaz n'ideyim

⁽³⁾Ne gelürse Tañrı'dan şükr ideyim
İyder āsān kalıñız qardaşlarım

⁽⁴⁾Yūsuf anda çünki söyledi bunu
Kıldı efğān kanı Ya' kûb'im kanı

⁽⁵⁾Bu felek atamdan ayırdı beni
İyder āsān kalun ey qardaşlarım

⁽⁶⁾Yūsuf ol dem çün bu şi'ri söyledi
Gör bu qahrıla çarḥ-ı felek n'eyledi

⁽⁷⁾Sizden ayırdı beni kul eyledi
İyder āsān kalıñız qardaşlarım

⁽⁸⁾Ben ġarībi qurbete şaldı felek
N'ideyim taqđırde bu imiş dilek

⁽⁹⁾Qardaşı qardaşdan ayırur felek
İyder āsān kalıñuz qardaşlarım

⁽¹⁰⁾Bu sözi işidüben ağladılar
Birbirine kucuşup şarmaşdılar

⁽¹¹⁾Didiler ki pişimān olduk Yūsuf
Derdile giryān olduk yā Yūsuf

⁽¹²⁾Yine seni varuban andan alaydık
Tā ölince senüñle bile olaydık

⁽¹³⁾Babamuzdan qorqarız almayuz
Sözümüzde biz yalancı olmayuz

[20b] ⁽¹⁾Yā Yūsuf var Allāha ışmarladık seni bil
Gelme bize var biraz şabr eylegil

⁽²⁾Böyle diyüp birbirinden ayrılır
Her birisi āh idüp zārī kıılır

⁽³⁾Geldi andan hocasınıñ katına
Diñle imdi ayrılıq ḥasreti ne

⁽⁴⁾Bir kişi sevdüklerinden ayrıla
Gele yine eli bağılu kul ola

⁽⁵⁾Bülbülüñ elinde kızıl gül iken
Düşe elinden anuñ beñzi şoluban

⁽⁶⁾Güle beñzer servī gibi boy iken
Egile andan beli anuñ dal ola

⁽⁷⁾Qırmızı gül gibi rengi al iken
Ḥayf degil mi şola beñzi gül ola

⁽⁸⁾Gülistānda gülini bulmayup n'ola
Meger bekler bir ġarīb bülbül ola

⁽⁹⁾Bağladılar anuñ iki elini
Gel gör imdi sen ġarībüñ ḥalini

⁽¹⁰⁾Eli bağılu deveye yükletdiler

Sürüp andan göç idüben gitdiler

⁽¹⁾Bir kulu var idi Eflâh idi adı
Yûsuf'ı ol kula ısmarladı

⁽²⁾Yûsuf iyder ey hoca sen bil beni
Yılda bir kez gelüridin bunda bil seni

⁽³⁾Elli yılda izini ancağ bulup¹⁸
Yâ n'idersin ellerimi bağlayup

[21a] ⁽¹⁾Bir za'îf aruğ nahîf gördi anı
Mâlik iyder ben de fikr itdim anı

⁽²⁾Zîrâ bunı iki pûla almışam
Şöyledir güyâ yabanda bulmuşam

⁽³⁾Bir Nebî kulu Ya' kûb'uñ var idi
Anı esirgemeyüp döger idi

⁽⁴⁾Anıñcün Tañrı anı kul eyledi
Dürlü dürlü başına hâl eyledi

⁽⁵⁾Çün yönüldiler Mısr'dan yaña
Diñle niçe oldı iydeyim saña

⁽⁶⁾Anasınun kabrine uğrar yolu
Diñle nice oldı Yûsuf'uñ hâli

⁽⁷⁾İndi ol kabri göricek hemân
Âh idüp inleyüp kıldı figân

⁽⁸⁾Anasınun kabrini kucaqladı
İñleyüp zâri zâri ağladı

⁽⁹⁾Didi ey anacığım gör hâlimi
Kul idüben bağladılar elimi

⁽¹⁰⁾Kardaşlarım beni şatdılar ana
Elim alup yaban'atdılar ana

⁽¹¹⁾Ya' kûb atamdan beni ayırdılar
Diñle sözüm baña n'itdiler ana

⁽¹²⁾Yüzime bir iki tapanca urup
İb dağup boynama n'itdiler ana

⁽¹³⁾Orada gömlecigim çıkardılar
Yedi kızıl pûla beni şatdılar ana

[21b] ⁽¹⁾Kimi döger kimi söger kimi urur
Baña çok şahırlar itdiler ana

⁽²⁾Şimdi kervân bağladı elim ayağım
Deveye yüklediler beni ana

⁽³⁾Ey ana n'olaydı sağ olayduñ

¹⁸ Metnin aslında “Elli yılda izin ancağ bulup” şeklindedir. Ancak vezin gereği “izini” şekli tercih edilmiştir.

- Mâlik'e yalvarup beni alayduñ
 (4) Bir âvâz geldi kabirden söyledi
 Ey oğul n'oldı saña gözüm nürü
 (5) Didi 'ömrim hâşılı oğlum benim
 Göñlümüñ yemişi ey kızum benim
 (6) Şabr it ey oğıl şâh olasın
 Varuban Mışır'a sulţân olasın
 (7) Bu yaña Eflâh Yūsuf'ı yokladı
 Yūsuf kaçdı diyü kervâna çağırđı
 (8) Bir ' Arab var idi anı göndürür
 Geldi Yūsuf'ı mezârlukda bulur
 (9) Ayağına yapışup çekdi süridi
 Yüzi üzre bir kaç tapanca urdı
 (10) Yıkuban ayağıla depdi anı
 Kara toprak itdi gül yanağını
 (11) Korkdı Yūsuf önine düşüp gider
 Gül yañağın toza toprağa sürer
 (12) Gül yüzi üzre ağan yaş yol olur
 Gör Yūsuf'uñ başına neler gelür
 (13) Arab iyder gerçek imiş didügi
 Saña efendilerüñ söyledügi

- [22a] (1) Saña uğrı hem yalancı kaçagaandır didiler¹⁹
 İşde inanduk nice kim didiler
 (2) Yūsuf iyder ne uğrıyam ne yalancı kaçagan²⁰
 Anamuñ kabrine uğradım ey cân
 (3) Kendimi yeñemedim ben düşmişem
 Gitdi ' aklım zirâ anda şaşmışam
 (4) Böyle diyüp gözleri yaşı açar
 ' Arab anı yabışuban çeker
 (5) Yūsuf ağlar âhıla zârî kıılır
 ' Arab anı yapışuban sürür
 (6) Arab anı urur od gibi yaçar
 Göz yaşıla Yūsuf göge bakar
 (7) Gözi yaşlu yüzi toprak bulaşur
 Yir ü gökler inleşüp zârî kıılır
 (8) Hem melekler ağlaşur giryân olur
 ' Arş ı kürsî yer i gök efgân olur
 (9) Yūsuf anda Tañrı'ya itdi niyâz
 Beni ' afv eyle didi ey bî-niyâz

¹⁹ Vezinde bir tef'ile fazladır.

²⁰ Vezinde bir tef'ile fazladır.

(10) Ger hâta kıldımsa sen 'afv eylegil
Atam dedem hürmetine 'afv eylegil

(11) Ben ğarîbe luṭf ı iḥsân eylegil
Ġamda kaldım işim âsân eylegil

(12) Atam anam yok ki esirger beni
Dertlü oldım baña eyle dermânı

(13) Ben ğarîbem hiç bilür yokdır beni
Baña imdât it sevindir sen beni

[22b] (1) Halk içinde ħor u maḫhûr olmuşam
Desdi-ġir ol mâtem içre ḳalmışam

(2) Çünkü Yūsuf işbu sözi söyledi
Ḥaḳḳ Ta'âlâ Cebrâ'il emr eyledi

(3) Ol ḫalilim oġlu Yūsuf'ım baña
Döndi meded dir yetişgil tiz aña

(4) Geldi Cebrâ'il iriḫdi pes aña
Yâ Yūsuf Ḥaḳḳ selâm itdi saña

(5) Yâ Yūsuf ağlar gökler iñler
'Arş ı kürsî cümle melekler iñler

(6) Ne dilersen yâ Yūsuf anı ideyim
Ger dilersen bu yeri devireyim

(7) Üsti altına alt üstine çıḳa²¹
Daġıduban içi taşına çıḳa

(8) Zirâ Rabb'üm bil baña emr eyledi
Ne dilerse Yūsuf anı eyle didi

(9) Didi şabr eyle yâ ḳarındaşım Cebrâ'il
'Afve bunları daḫı ol Celîl

(10) Arab getürdi döġerek Yūsuf'ı
Devenün üstine bindirdi anı

(11) Cebrâ'il ḳanadıla yeri urur
Çıḳdı bir yel bulutlar yörür

(12) Yaġdı bārân hem eser tolu olur
Ḳara yir ḳalmaz ḳamu heb sel olur

(13) Deve ḳuşı yumurtası gibi her tolu
İrdi zulmat kervâna ġâyet de ulu

[23a] (1) Her kime toḳundısa oldu helâk
Zarar olmaduk ḳalmadı mâl-ı mellâk²²

(2) Gün dutuldu ḳapladı zulmat 'âlemi
Görmez oldu anda âdem âdemi

²¹ “Üsti altına altı üstüne çıḳa” vezin gereġi “alt üstüne” şekli tercih edilmiştir.

²² Metinde mâl-ı mellâk şeklinde yazılan tamlama mâl-ı müllâk dır.

- (3) Kaması Mâlik başına üşdiler
Kırılırız diyü halâllaşdılar
- (4) Mâlik iyder bunca sefer itmişim
Böyle olduğunu görmemişim
- (5) Var ise siz bir büyük suç itdiñiz
Tevbe itsün her kişi kim n'itdiñiz
- (6) Yoksa şimdi heb olurız helâk
Ol 'Arab durdı didi ey yüzi pāk
- (7) Varuban ol kulu buldım idi
Yüzine vurup anı döğdim idi
- (8) Āh idüp ağlar idi ol gulām
Zāhir oldı ol sa'at işbu gumām
- (9) Elini kalduruban söyler idi
Bilmezem dilini ol ne dir idi
- (10) Yüzini göge dutuban ağladı
Umarım ki ol bed-dü'alar eyledi
- (11) Mâlik eydir tiz var imdi söylegil
Öp elin ayağın hem tazarru' eylegil
- (12) Vardı 'Arab Yūsuf'a 'özü eyledi
Bilmedim yā Yūsuf 'afv it didi
- (13) Yūsuf anuñ suçını 'afv eyledi
Tañrı ol dem yağmurı maḥv eyledi

- [23b] (1) Gördi anı Mâlik tiz durdı örü
Yūsuf'uñ katına vardı ilerü
- (2) Vardı Mâlik Yūsuf'a karşı durur
Aña dürlü dürlü hil'at geydirür
- (3) Didi kâfile ehline cümle bilüñ
Her ne dirse Yūsuf emrinde olung
- (4) Yörیدی kervān çü vardı bir şehre
Pūṭa ṭaparlar idi anlar hele
- (5) Adı Beysām ol şehir ehli gördiler
Kim yaratdı bunu deyü şordılar
- (6) Yūsuf eydir yaradan Allah'durur
Cümle halkı yaradan ol şahdurur
- (7) Diñledi ol halk Yūsuf'uñ sözünü
Mü'min olup kırdılar pūtlarını
- (8) Geçdi andan dağı bir şehre varur
Nā-i²³ İblis adı anuñ konuban oturur
- (9) Harāb olmuş halkı çoğı öldiler
Kimi küfr içinde şöyle kaldılar

²³ Kelime metinde bu şekilde yazılmıştır. Ancak anlamlandırılmamıştır.

(10) Gitdi andan Kuds iline varur
Pâdişâhı uyur iken düş görür

(11) Didiler ki şehriñe sultân gelür
Nür-ı İbrâhîm ol Ken'ân gelür

(12) Karşula kondır ziyâfet eylegil
'İzzet eyle aña gökçek söylegil

(13) Durdı çıkdı gördi bir kervân gelür
Bildî anlardır gelen karşı varur

[24a] (1)²⁴ بیکر کانی دییوبن سوار
Aña ol dem Mâlik'i gösterdi bular

(2) Pâdişâh didi Mâlik'e düş gördüğün
Karşu var diyü emr olduğun

(3) Mâlik iyder saña emr itdükleri
Yūsuf' dır karşula didükleri

(4) Yūsuf'ı gösterdiler bu kez aña
Vardı karşı gelmişem diyü saña

(5) Didi kimsin baña anı söylegil
²⁵(...)sin anı şerh eylegil

(6) Yūsuf'a Haqq bir melek vermiş [idi]
Eş ola aña diyü göndermiş idi

(7) Bu melek didi Yūsuf'a gördüğün
Pâdişâhuñ nice dağı olduğun

(8) Didi Yūsuf senüñ şol gördüğün
Karşıla diyü saña emr olduğun

(9) Ol benim işde gelmişem ben saña
Pâdişâh diñler bunu kaldı taña

(10) Pâdişâh didi ki baña emr olduğun
Nice bildüñ kim didi emr olduğun

(11) Didi saña emr eyledi verdi haber
Baña da bildirdi seni mu' teber

(12) Pâdişâh didi baña şöyle emr olur
Karşu var qabül kıl sözün emr olur

(13) Yūsuf iyder bunda gelmişem saña
Pûta tapmayasın uyasın baña

[24b] (1) Pâdişâh dir sözlerüñ kıldım qabül
Şorayım puçuma göreyim ne dir ol

(2) Pâdişâh durdı evine varur

²⁴ Metinde bu kelime okunup anlamlandırılmadığı için Arap harfli şekli gösterilmiştir.

²⁵ Yazmanın bu kısmına bir kağıt yapıştırılmıştır. Bu nedenle bu kısım okunamamıştır.

- Yūsuf ardınca sürüp bile gelür
⁽³⁾Pādişāh gördi Yūsufıla gelür
 Atlular şağışın Allah bilür
⁽⁴⁾Pādişāh şordı kimlerdir ardınca gelür
 Seni gözler hep saña ʿ izzet kıılır
⁽⁵⁾Yūsuf eydir bil meleklerdir olar
 Yoldaş oluban beni bekler bular
⁽⁶⁾Pādişāh işidüp girdi pūt-ḥāneye
 Yūsuf ardınca düşdi bilesine
⁽⁷⁾Yūsuf' uñ ḥüsnini pūt çünkim görür
 Pāre pāre oluban cümle kıılır
⁽⁸⁾Pādişāh gördi imāna geldi ol
 Ḥaqq' uñ emrini qabül kııldı ol
⁽⁹⁾Pes taʿ ām getürdi Yūsuf öñine
 Süd ile bir nice azuğıla
⁽¹⁰⁾Şundı bir loğma Yūsuf andan yedi
 ʿ Askerine siz de aluñız didi
⁽¹¹⁾Cümle ʿ asker gelüben yedi taʿ ām
 Hiç dükenmedi henüz durur taʿ ām
⁽¹²⁾Pādişāh görüp bunı ḥayrān olur
 N'idesin bilmez hemān mestān olur
⁽¹³⁾Göç itdi çünki Mālik o kervān
 Yūsuf gider pādişāh qalır ḥayrān
- [25a] ⁽¹⁾ʿ Askerin cem ʿ eyleyüp durdı hemān
 Yūsuf' uñ ardınca oldılar revān
⁽²⁾Qaşdı budır irişe ʿ asker ile
 Yūsuf' ı Mālik elinden ol ala
⁽³⁾Gördi Mālik bir ʿ aẓim ʿ asker gelür
 Beñzi şarardı hemān ḥayrān qalır
⁽⁴⁾Yā Yūsuf didi meded eyle baña
 Kervānı sen sür didi Yūsuf aña
⁽⁵⁾Qaldı Yūsuf geride gör ne olur
 On iki bing erile ol şāh gelür
⁽⁶⁾Döndi Yūsuf anlara yüzün açar
 Her birinüñ ʿ aklı başından uçar
⁽⁷⁾ʿ Aklı gitdi hemān cümle anda yıqılır
 Üç gün anda her biri yatur qalır
⁽⁸⁾İrdi Mālik bir ʿ Arış adlu şehre
 Yūsuf' uñ göñline bu geldi yine
⁽⁹⁾ʿ Aceb mişlim var mı ola ʿ ālemde dir
 Yüzimi gören kamu olur esir
⁽¹⁰⁾Çünkü Yūsuf mağrūr oldı ḥüsnine

Bağmadı o şehriñ halkı kimse yüzine

(1)Çün niğâbın açdı Yūsuf anlara
Hiç eşer kılmadı hüsni bunlara

(2)Bildi Yūsuf n'oldığın tevbe ider
Ağlayuban Hâlik'a du' â ider

(3)Secde kıldı Rabb' iye itdi niyâz
Kabûl itdi tevbesin ol bî-niyâz

[25b] (1)Mısır'a yakın geldi kâfile yöridi
Mâlik anda yâ Yūsuf deyü didi

(2)Atdan enüp deñiz yanına varur
Tozi toprağı yuyup şuya girür

(3)İndi Yūsuf vardı Nîl kenârına
Diledi kim donlarını şoyına

(4)Didi Mevlâ gizle benim sırrımı
Bir bulut geldi ve tîz urdı anı

(5)Yūsuf anda şuyuñ içine girür
Bir baluğ ayağı altında durur

(6)Yūsuf ol baluğ üzre durur
Şoyunur anda şuya girür

(7)Baluğ aña söyleyüp zârî kılar
Âh ider dağı Yūsuf yalvarur

(8)Didi Yūsuf bu gün geldim saña
Hâcetim vardır du' â eyle baña

(9)Cümle baluğ diñle hükmümde benim
İllâ oğlum yoğdurur bil ey cânım

(10)Luğ idüben Hağğ'dan dileyesin
Baña oğul vire diyü yalvarasın

(11)Yūsuf Hağğ'a çün kıldı du' â
Hağğ Ta' âlâ hâcetin kıldı revâ

(12)İki oğul verdi aña pâdişâh
Şādumân itdi baluğı ol ilâh

(13)Ol baluğın biri Yūnus'ı yudar
Biri Süleymân yüzüğünü yudar

[26a] (1)Çünkü Yūsuf ğusl itdi ey cân
Cebrâ'il hulle getürdi bil hemân

(2)Didi yâ Yūsuf Çalap emr eyledi
İşbu hulleyi Yūsuf geysün didi

(3)İmdi gey ki hulleyi cânuñ sevine
Ne dilersen hâcetüñ revâ olma

(4)Geydi Yūsuf hulleyi çünkü yöür

Mâlik gördi anı nūr olmuş gelür

⁽⁵⁾Mâlik iyder bunı kim verdi saña
Sen mi'ugurladuñ anı söyle baña

⁽⁶⁾Yūsuf eydir baña Hakkı verdi anı
Bay ı yoğsıla veren ol rızkını

⁽⁷⁾Gitdi Mâlik Mısr'a vardı evine
Yūsuf'ı şata ve gönli sevine

⁽⁸⁾Yūsuf'uñ hem yüzine çekdi niķāb
Kimse görmeye anı itdi hicāb

⁽⁹⁾Bir münādī Mısr'a i' lām eyledi
Şehre bir kıl geldi diyü söyledi

⁽¹⁰⁾Her kim anuñ hüsni bir kez göre
İki cihānda ol sa' adete ire

⁽¹¹⁾Bir kez anuñ her kim hūb nefesin işide²⁶
Şādumān ola gönülden ğam gide

⁽¹²⁾Çünkü Yūsuf şehre girdi baķar
Ol ağaçlar secde kıldı bī-ķarār

⁽¹³⁾Hem yemişler göyünür āvāz ider
Yel eser yaprakları āġāz ider

[26b] ⁽¹⁾Daķı kuşlar medħ ider āvāzıla
Hem terennümler iderler āġāzıla

⁽²⁾Daķı Mısr'uñ halkı ser-gerdān olur
Yemek icmek yimeyüp ħayrān olur

⁽³⁾Ķamusı görmek diler yüzün anuñ
İşideler daķı şeker sözün anuñ

⁽⁴⁾Çün şabāħın durdılar ħayrān olup
Her birisi Yūsuf'ı cāndan sevüp

⁽⁵⁾Cümle Mâlik ķapusına geldiler
Ķarşu durup aña ' izzet kıldılar

⁽⁶⁾Didiler Mâlik'e kim diñle ey cān
Ķuluñı görmege geldik biz hemān

⁽⁷⁾Dilerüz cümlemüz aña ķurbān ola
Mâlik iyder göstereyim birer altun vir baña

⁽⁸⁾Yūsuf ol dem ev içine girer
Altunı viren girer anı görer

⁽⁹⁾Zeliħā ħatunı idi ol sultānuñ
İşit imdi ħālin iydem Zeliħā'nuñ

⁽¹⁰⁾Bir ulu beg var idi maġribde ey yār
İşit şāh-ı Ķaymüz adı nāmudār

²⁶ Mısrada fazla hece mevcuttur.

(1) Atlanurdu bilesince yüz biñ er
Bir ulu beg illâ kim ol pūta tapar

(2) Bir laţîf kıızı var idi bil anuñ
Zelîhâ idi adı bilgil ol maħbūbunung

[27a] (1) Ğüsn içinde şol kadar maħbūb idi
Mişli bulunmaz anuñ key ħūb idi

(2) Söyleyeydi sözi sükker bal idi
Ğüsnî gökçek boyı servî dal idi

(3) Gözleri nergis kaşları hilâl idi
Baķışı ' âlemleri yaķar idi

(4) Zelĥâ bir gün atasınuñ dizine
Ğodı başın uyķu geldi gözine

(5) Yatur iken uyķuda bir düş görür
Geldi bir şüret müzeyyen hoş görür

(6) Ğşuķ olup göñlini verdi aña
Çün uyandı uyķudan kaldı taña

(7) Zelĥâ uyanup durup âh eyledi
Atası n' olduñ kızım dir söyledi

(8) Zelĥâ atasına düşün söyledi
Bir şüret gördim beni ĥayrân eyledi

(9) Göñlimi aldı kararım kalmadı
Mecnūn oldım mecâlim kalmadı

(10) Anası dir ey kızım n' eyleyelim
Mâhla olursa virelim alalım

(11) Derdiñe dermân Allâh' dan senüñ
Ne ' aceb sevdâya düşdi cânuñ

(12) Zelĥâ ne ta'âm yer ne şu içer ne uyur
Ol ĥürüñ ' aşķına ol ĥayrân olur

(13) Gül yüzi anuñ şarardı lâle-vâr
Dün ü gün ĥasretinden ider âh u zâr

[27b] (1) Bir zamân yandı Zelîhâ bu oda
Bir gice sevdüğini gördi uyķuda

(2) Ğşuķıdı ma' şūķımı gördi ol
Ne kişisin didi aña şordı ol

(3) Yūsuf iyder bil beşâretdir saña
Naşib itmiş Ğaķķ seni vermiş baña

(4) Sen benimsin ben seniñem ey nigâr
Buña şabr eyle geķer bir zamân bu rüzigâr

(5) Gördi bu düşi hemân-dem uyanur
Kim diyüp bu şi' ri ol dem söylenür

(6) Kandasın ey gözlerim giryân iden
Bağrımı hûn cigerim püryân iden

(7) Düşde görüp ‘aşuğ oldım ben saña
Dün gün²⁷ işim âhıla efgân iden

(8) Gözimi yumduğca gelüp görinen
Arayup bulunmayup hayrân iden

(9) Bu gönül ne dünyâ diler ne hod ta‘âm
Fikrim sensin beni nâlân iden²⁸

(10) Şüretüñ nakşına bu cânım fidâ
Gel göreyin cânımı kırbân iden²⁹

(11) Bir yıl oldu âteşe yağıduñ beni
Gel ey derdiñi gönlime mühmân iden

(12) Ne gözüm yaşı kaldı ne vücüdümde cân
Şüretin ‘arz idüp kendüzün pühân iden

[28a] (1) Aceb ol gün ola mı yüz-be-yüz görem seni
Vuşlatuñ gönder bir cânımı bing cân iden

(2) Ben garîb üftâdeñi hicrâna şalma kıl meded
Vuşlatı hicrûñ beni ‘âlemdede yeksân iden

(3) Didi kızım yine ne olduñ ‘aceb
Kim haber vergil saña ne irdi ta‘ab

(4) Gül yüzüñ rengi hazân oldu senüñ
Dün ü gün işüñ figân oldu senüñ

(5) Zeliḫâ dir ki ey baba ol şüreti
Yine gördüm yağıdı beni ḫasreti

(6) Dir bubası yerini şorduñ mı hiç
Ol kim imiş adını bildüñ mi hiç

(7) Didi dirim şordım illâ ol didi
Sen benimsin ben senüñem bil didi

(8) Hem Nebî’dir aşlımız bizim didi
Diñle fehm eyle benim sözüm didi

(9) Zeliḫâ bunı didi yine ol hayrân olur
Bir yıla dek yine ser-gerdân olur

(10) Yıl olıcak yine gördi pes anı
Hem sevindi yine Zelḫâ’nuñ cânı

(11) İyder ey gönlim alan cânım cânı
‘Aşkuñ ile deli eyledüñ beni

²⁷ **Metnin aslında** “Dün i gün işim âhıla efgân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “dün gün” şekli tercih edilmiştir.

²⁸ **Metnin aslında** “Fikrim sensin ey beni nâlân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ey” ifadesi çıkarılmıştır.

²⁹ **Metnin aslında** “Gel göreyin ey cânımı kırbân iden” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ey” ifadesi çıkarılmıştır.

- (12)Seni sevdim gör ki beni n'eyledi
Bir yıl oldu bağlu mecnûn eyledi
- [28b] (1)Nedir aduñ kimüñ oğlusın digil
İsteyen kanda bulısar söylegil
- (2)Didi kim beni isteyen olursa gele
Beni dâ'im gele Mısır'da bula
- (3)Uşda bildüñ imdi āgâh olasın
Arayuban beni anda bulasın
- (4)Çün uyandı uykudan 'aklı gelür
Babasına söyledi gör ne kıılır
- (5)Dir ey baba buldım anuñ yerini
Aşlını ve neslini heb varını
- (6)Ya' kûb oğluyam didi Ken'an'a şâh
Ben Yûsuf'am didi Mısır'a pâdişâh
- (7)Baña dermân eylegil dir ey baba
Yoksa benim 'ömrüm olısar hebâ
- (8)Bubası dir ey kızım diñle hâli
Altı ayluk yoldurur Mısır yolu
- (9)Altı ayluk yola nice varalım
Yâ senüñ hâliñi nice şoralım
- (10)Vaz' gel andan ço bu fikri eyleme
Bunuñ için baña artuk söyleme
- (11)Bundan anda ben seni viremezem
Senden ayrı dünyâda olamazam
- (12)Zelihâ dir çün beni aña vermeyesin
Ben baña kıyam beni görmeyesin
- (13)Hancer alup öldürürem kendümi
Benim artuk görmeyesin yüzümi
- [29a] (1)Babası çün işidir işbu sözi
Anı esirgeyüp yanar özi³⁰
- (2)Ne 'aceb derde dūş olmışsın kızım
Hâliñi fikr eyledim yandı özüm
- (3)De imdi kızım eyü tedbir eylegil
Nice idelim baña anı söylegil
- (4)Nice beglerden gelüpdür ülçiler
Her birisi seni oğluna diler
- (5)Ne diyeyin bunlar söyle ey cân
Eyü fikr eyle ki olmaya ziyân

³⁰ Hece eksikliği vardır.

- (6) Didi ey baba işit ne diyesin
Ögredeyim sen anı diyesin
- (7) Diyesin kim işbu kızım renclüdür
Aydan aya cin dutar göyünlüdür
- (8) Böyle diyicek varuban gideler
Rencli diyicek yā beni pes n'ideler
- (9) Böyle diyüp ülçiyi gönderdiler
Her birine dürlü ħil' at virdiler
- (10) On toköz yerden elçi gelmiş idi
Her biri aña düñir olmuş idi
- (11) Ana baba Zelĥā ile ħaldılar
İşid imdi niçe tedbir³¹ itdiler
- (12) Didiler Mışır'a elçi gönderelim
Ne ise mektüb ile bildürelim
- (13) Elçi yarağın idüp gönderdiler
Ķızuñ aĥvāli ne ise didiler

- [29b] (1) Nāme yazup virdi anuñ eline
Aldı anı gitdi Mışır yolına
- (2) Şöyle yazmış nāmeyi ey pādişāh
Bir kızım var şanasın gökdeki māh
- (3) Düşde gördi ol size 'āşuĥdurur
Şöyle kim yoluñıza şadıĥdurur
- (4) Sizden ĥayrısın o kılmaz iĥtiyār
Size vermek dileriz anı ey yār
- (5) Elçi sürdi yolını Mışır'a varur
Pādişāh ol elçiden āğāh olur
- (6) Emir kıldı ülçiyi getürdiler
Sultānuñ ĥarşusına yetürdiler
- (7) Geldi şahuñ taĥtı öñinde baş ĥodı
Ķalkdı aña ' izzet ikrām eyledi
- (8) Şāh-ı Taymūs'un kelāmın söyledi
Hem kızuñ ĥālin ĥikāyet eyledi
- (9) Didi bir bir heb anuñ düş gördüğün
Düşde görüp aña göñil virdüğün
- (10) Hem daĥı ol mektübü şundi aña
Sultān anı oĥuyup ĥaldı taña
- (11) Ķün oĥudı sultān anı şād olur
Vezir ülçi üçü bir yere gelür
- (12) Üçü bile oturup danışdılar
Māl ve esbāb ne ise söyleşdiler

³¹ Metnin aslında "tedbir" şeklinde yazılmıştır ancak "tedbīr" imla gereği şeklinde olmalıdır.

- (13)Çün tamâm oldı bular elçi gider
Sultānuñ ülçisi bile gider
- [30a] (1)Geldiler çün anda mağrib iline
Müjdeci gönderdiler kız atasına
- (2)Şāh-ı Taymūs işidüben şād olur
‘İzzet eyledi aña karşı gelür
- (3)Cümle şehriñ halkı şādān oldılar
Dürlü dürlü şazılıklar itdiler
- (4)Şāh-ı Taymūs anda dügin eyledi
Kırk güne dek cümle halkı doyladı
- (5)Zelîhâ’yı zînet idüben virdiler
Sultānuñ ülçisiyle gönderdiler
- (6)Bing katır yüki cihāz verdi aña
Bing kul bing cāriye verdi aña
- (7)Çünki bunları aluban gitdiler
Geldiler hem şehr-i Mısır’a yitdiler
- (8)Çıkdı sultān leşkerile karşılar
Mısır halkı dürlü cümle çarşular
- (9)İki yüz bing leşkerile vardılar
Zelîhâ’nuñ gelen cihāzın gördiler
- (10)Tañladılar çün görürler varını
Zînetini dahı hem kullarını
- (11)Yedi gün düğün ve şenlük itdiler
Zelîhâ’yı gerdek evine iletdiler
- (12)Zelîhâ anda girdi gerdek evine
Bing karavaş geldiler karşıasına
- (13)Tāyeleri dādıları cümle bileydi
Zelîhâ bunları fikr idüben ağladı
- [30b] (1)Tāye iyder n’oldung oğıl söylegil
Niçün ağlarsın sebep n’oldı digil
- (2)Zelîhâ eydir gör bu benim işime
Kim bile ne gele ğarîb başıma
- (3)Atamı anamı ben terk eyledim
Bilmezem hiç ben nic’oldım n’eyledim
- (4)Fikr iderim başıma gelen işi
Yeñemezem gözümüñ akar yaşı
- (5)Tāye eydir ne ‘aceb fikriñ seniñ
Hatunı olduñ Mısır sultānınıñ
- (6)‘Āşuğ olduğın ma‘ şūkuñ gele
Ne revādır ol seni ağlar göre

- (7)Zelḥā işitdi gözin yaşın siler
Ağlamağı kodı oturdu güler
- (8)Diñle imdi Zelḥā niçün ağladı
Bilmezler ki aniñçün ağladı
- (9)Başa bir dert gelicek iñler
Ḥayret ol gelür kulaq çınglar
- (10)Bil karanluğı gelür evvel çöker
Aniñçün ağlar yaşlar döker
- (11)Zeliḥā ḥod Yūsuf deyüben iñler
Gelen Yūsuf denilse fikr ider iñler
- (12)Bil o derdüñ ḥayretidir bu gelen
Diñle Yūsuf şandugı kimdir gelen
- (13)Bu yaña sultān begler geldiler
Şem‘ a-dānlar yaqup anı aldılar

- [31a] (1)İki vezir sultān ile girdiler
Zelḥā’yı gün gibi müzeyyen gördiler
- (2)Zelḥā’ya medḥ ü şenālar itdiler
Gıtdi anlar diñle bunlar n’itdiler
- (3)Zeliḥā şanurdu ki Yūsuf dır gelen
Ma‘ şūkaşadır anuñ gönlin alan
- (4)Bunca varma gelme Yūsuf’a şanur
Gerdege girinde daḥı anı şanur
- (5)Zelḥā gördi kim Yūsuf degil gelen
Didi kimdir benim üstüme giren
- (6)Düşde gördüğim degildir bu gelen
Ḥūri-idi ol benim gönlim alan
- (7)Tiz segirdi yanına geldi tāye
Didi aña ey utanmaz bi-ḥayā
- (8)Bi-edebisizlik niçün idersin
Geldi sultān ḥelālüñdir senin
- (9)Zelḥā iyder bu benim yārim degil
Düşde gördüğim cefādārim degil
- (10)Āh n’ideyim dir benim yārim qanı
Gönlimi alan cefā-dārim qanı
- (11)Nāzenin emeklerim gitdi yele
Qanda bulam görgülü nigārim qanı
- (12)Hiç mecālim kalmadı yele yele
Arturan ey āhıla zārim qanı
- [31b] (1)Ḥalk içinde şöyle bed-nām olmuşım
Gıtdi ‘aqlım nāmūsı ‘arım qanı
- (2)Şüreti naqşın gönülde yazarım
Dertlü oldım der dermānım qanı

- (3)^c Aşk odı düşüp içimde yanar
Bağrımı hûn eyleyen yârim kıanı
- (4) Gözimüñ yaşı sîl oluban aķar
Nereden gelür yâ buñarım kıanı
- (5) Gülistânda âh-ıla zâr iderem
Bûlbûl olmuşam yâ gül' izârim kıanı
- (6) Her seher nâle vü feryâd iderim
Nevrûz oldu yâ bahârım kıanı
- (7) Taddı miñnetler çekûben yılarım
Bulmadım şayd ı şikârım kıanı
- (8) Vaşlına irdim deyûben umarım
Ben senüñe(i)m didi yâ iķrârım kıanı
- (9) Hiç mecâlim kâlmadı şabr eyleyem
Ol yüzi gül yanağı nârim kıanı
- (10) Ben ġarîbi yine dertli eyledüñ
Duramazam şabr ı ķarârım kıanı
- (11) Bunı didi Zelhâ çün eyledi zâr
Bir nidâ irdi yâ Zelîhâ itme zâr
- (12) İvme Yûsuf'ı saña virem didi
Seni anuñ vaşlına irgürem didi
- (13) Haķķ Ta'âlâ Zelhâ'yı sevindürür
Bir perî kıızın aña eş göndürür
- [32a] (1) Didi aña var Zelîhâ yanına
Di selâm şîhhat olsun cânına
- (2) Korkmasun aña Yûsuf'ı virürem
ġayrıdan şaķlar aña irgürürem
- (3) Var sen anda Zelîhâ'yla bile dur
Zelîhâ'nuñ gey donların rengine gir
- (4) Çünkü sultân anda gerdege gele
Zelhâ diyü senüñle gerdek ola
- (5) Vardı perî anda Zelhâ yanına
Hem beşâret itdi anuñ cânına
- (6) Dir selâm olsun saña ey mehlikâ
Çok şükürler eylegil ol Hâlik'a
- (7) Tañrı seni bu kazâdan şaķladı
Beni gönderdi ve seni bekledi
- (8) Tañrı ne emr itdise hep söyledi
Zelîhâ'yı sevindürüp şâd eyledi
- (9) Aña didi hoş geldüñ ey cân
Ölmüş iken cânım ele alduñ ey cân

(10) Bu yaña sultān çıkup gitmişdi
Zelhā'ya gāyet gāzab itmiş idi

(11) Yine vezīrler yanına geldiler
Hem anuñ gönlini ele aldılar

(12c) Avrata uyma diyüp avutdılar
Yine gerdege anı iletdiler

(13) Geldi perī sultānuñ karşıısına
‘ Āşuq oldu göricek yandı sine

[32b] (1) Sultān anuñla gerdek oldılar
Bir zamān oynadılar güldiler

(2) Gelicek sultān ile perī olur
Ol gidicek Zelhā ile oturur

(3) Zelhā cāriyelerle olurdu
Sultān anı cāriye şanurdu

(4) Hāḳḳ Ta‘ ālā hıfz idince ḳulını
Geniş ider aña doğru yolını

(5) Sözləri anuñ olur cümle şevāb
Hem ḥaṭardan şaḳlar anuñ dilini

(6) Ḥayra döndürür anuñ cümle işin
Raḥmetine doğru ider yolını

(7) Bir ḳulına çün ‘ ināyet eyleye
Varur anda cennetine şalını

(8) Vāy aña kim ‘ adl ide ‘ afv itmeye
İtdüğünü şora göre ḥalini

(9) Hāḳḳ Te‘ ālā ḳulların ‘ afv eyleye
Ḥayra döndüre ḳamu vebālini

(10) Doğru yoldan cümlemüz ayırma[ya]
Şerr-i şeytāndan şaḳlaya ḳulını

(11) Hem ġarībleri daḫı esirgeye
Zirā ġurbet bükdi anuñ belini

(12) Ḳavm ı ḳardaş fūrḳatine yandı ol
Ayrı düşdi bulmadı ol elini

[33a] (1) Zeliḥā'yı ḳurtardı Taḥrī hümām
Vir şalavāt Muştafa'ya ve's-selām

(2) Gel berü şimden girü söyleyelim

(3) Zeliḥā nice iyder anı diyelim

(4) Sultān elinden anı Hāḳḳ ḳurtarur
Diñle imdi Zeliḥā gör ne ḳılır

(5) Zeliḥā çünki bulmadı yārini
Diledi ala getüre māhını

(6) Emir ḳıldı bir sarāy yapdurdı ol

Ayağ altın'aldı Mışır ŝârını³²

⁽⁷⁾Eyledi çarŝûya karşı pencere
Görey {e}di kim gelürse varını

⁽⁸⁾Kaşd iderdi cümle şehri araya
Yokladaydı ol Mışır bâzârını

⁽⁹⁾Zirâ Yūsuf ben Mıŝır'dayım didi
Hiç unutmadı anuñ güftârını

⁽¹⁰⁾İnleridi dün ü gün Yūsuf diyü
‘ Aşuğ idi gel gör imdi zârını

⁽¹¹⁾‘ Aşuğ olmayan ne bilsün bu dili
Ėayrılar bilmez çü menŝür-dârını

⁽¹²⁾Nice ağlamasın oldu Ėarîb
Hem Ėarîb ve hem bulmadı yârini

[33b] ⁽¹⁾Yūsuf için ata ana terkin vurur
Ėarîb oldu Ėodı gitdi yerini

⁽²⁾Diñle imdi Yūsuf'ı diyem yine
Vir şalavât enbiyânuñ rûhına

⁽³⁾Yūsuf'ı alup bâzâra geldiler
Hem münâdîler nidâlar kıldılar

⁽⁴⁾‘ Ūd u ‘ anber Ėokusuyla ŝehr içi
Doldı âvâzıla ol bâzâr içi

⁽⁵⁾Medħ idüp dellâllar eyerler nidâ
Kim alur şol Ėulı kim cânlar fidâ

⁽⁶⁾Ne ola bu ses didi Zelîhâ baÇar
Gördi bulutdan şanasın ay çıkâr

⁽⁷⁾Yūsufıdı bu gelen çünki görür
Ėaykırur Yūsuf diyü na‘ ra urur

⁽⁸⁾Pencereden kendini atmak diler
Ma‘ ŝuĖınuñ vaşlına yetmek diler

⁽⁹⁾Câriyiler Ėomadılar atmağa
Üşe geldiler Ėamusı dutmağa

⁽¹⁰⁾Ėoyun beni dir ma‘ ŝuĖıma ireyim³³
Doğrı yârimdir aña cân vireyim

⁽¹¹⁾Uzanı uzanı anı bulmuşam
Düşde gördüğimi yañılmışam³⁴

³² **Metnin aslında** “Ayağı altına aldı Mışır ŝârını” şeklindedir. Vezin gereği “Ayağ altın'aldı” ifadesi tercih edilmiştir.

³³ **Metnin aslında** “Ėoyun beni dir ma‘ ŝuĖıma ireyim” şeklindedir. Ancak vezin gereği “koy beni” şekli tercih edilmiştir.

³⁴ **Hece eksikliği vardır.**

- [34a] ⁽¹⁾Hey ne devlet kişi doğru yārini
Añsızın göre anuñ dizārını
- ⁽²⁾Çok mıdır anuñ yolına cān vire
Kulağıla işide güftārını
- ⁽³⁾Yüze yüz buluşuban söyleye
Gel gör imdi ‘ aşuķuñ bāzārını
- ⁽⁴⁾Güle bülbül hiç karar ider mi ol
Her seherde medh ider gül-zārını
- ⁽⁵⁾Bir garīb gurbetde yārin bulıcak³⁵
N’eylesün ol dünyānuñ envārını
- ⁽⁶⁾Zeliḫā eydir işde yārim budurur
Gice gündiz āh ı zārım budurur
- ⁽⁷⁾Budurur düşde görüp ağladuğım
‘ Aşk odıla yüregim dağladuğım
- ⁽⁸⁾Alı veruñ bunı baña getüruñ
Ne kadar mālım var ise heb viruñ
- ⁽⁹⁾Tāye iyder sırrıñı fāş eyleme
Sultān işidir bu sözi söyleme
- ⁽¹⁰⁾Sultān oldı müşterī ko kim ala
Umaruz ki bunda yanıña gele
- ⁽¹¹⁾Söyleme bu sözleri işitmesün
Saña virsin ğayrıya göndirmesün
- ⁽¹²⁾Zeliḫā iyder Yūsuf’a söylegil
Düşde görüp sevdüğim aña digil
- ⁽¹³⁾Beni koyup ğayrıya meyl itmesün
Di sen aña ol beni unutmasun
- [34b] ⁽¹⁾Tāye indi sırrıla anı didi
Zeliḫā’nuñ sözlerin aña söyledi
- ⁽²⁾Yūsuf eydir ben de gördim di aña
İllā zaḫmetsiz irişilmez aña
- ⁽³⁾Zirā her kim dünyāda ‘ aşuķ ola
Çok belālar çeke soñra vaşl ola
- ⁽⁴⁾İşidüñ kim idelüm bir hoş kelām
Diyüñ Resül’e e’ş-şalātu ve’s-selām
- ⁽⁵⁾Geldi sultān Yūsuf’ı almaķ diler
Şorar anuñ kıymetin bilmek diler
- ⁽⁶⁾Mālik’e dir söyle kuluñ bahāsın
Her ne kim dilerseñ anı alasın
- ⁽⁷⁾Mālik’ün ayakdaşı geldi ileri

³⁵ **Metnin aslında** “Bir garīb gurbetde de yārin bulıcak” şeklindedir. Vezin gereği “de” ifadesi çıkarılmıştır.

Ol melek kim Yūsuf' uñ eşi idi

⁽⁸⁾Geldi Yūsuf yanına dellâl olur³⁶
Pahâ kesdi Yūsuf'a gör ne kıılır

⁽⁹⁾Ağır altun gümüş hem zer gerek
İbrişîm yâ' kıütıla güher gerek

⁽¹⁰⁾Ağırınca dağı misk ' anber ola
Kim varursa bu kıul eline gire

⁽¹¹⁾Gelüp aña cümle maħlûk üşdiler
Görülen üstine şaçu şaçdılar

⁽¹²⁾Her kışi ardınca görmege diler
Tâcir ü baqqâl hem başmaqcılar

[35a] ⁽¹⁾Müşterî olmaduk âdem kıalması
İllâ hiç kimse pahâsın bilmedi

⁽²⁾Güci yetdükce her kışi verdiler
Birbirinden arturup kıaldurdılar

⁽³⁾Bir kıarıcık bir kelep iplik ile
Müşteriyim ben dağı didi gele

⁽⁴⁾Didiler³⁷ ki ' aklıñ kıanı senüñ kıarı
Hocalaruñ yetmedi sim ü zerî

⁽⁵⁾İşidüñ imdi kıarınıñ sözünü
Bunlara söyledi cümle zârını

⁽⁶⁾Yūsuf'a hiç kimse pahâ bulmaya
müşterî olmayanuñ ' aklı' olmaya³⁸

⁽⁷⁾Ben de dirim ki Yūsuf' ı alayım
Tek anuñ müşterisinden olayım

⁽⁸⁾Müşterî olmaduk âdem kıalması
Meger işitmedi anı bilmedi

⁽⁹⁾Sulţân eydir vezîre nic' idelim
Bu pahâya nice tedbîr idelim

⁽¹⁰⁾Vezîr iyder çünkü böyle şüreti
Dünyâyı verseñ degildir kıymeti

⁽¹¹⁾Sulţân iyder tartuñ anı alalım
Tartmasına nice tedbîr kıılalım

⁽¹²⁾On şığır derisi anda aldılar
Dikdiler anı terâzû kııldılar

⁽¹³⁾Ba' zılar didi demürden düzdiler

³⁶ Metnin aslında “Yūsuf' uñ yanına” şeklindedir. Ancak vezin gereği “Yūsuf yanına” şeklinde yazılmıştır.

³⁷ Metnin aslında “didiler ki” şeklindedir. Vezin gereği “ki” ifadesi çıkarılmıştır.

³⁸ Metnin aslında “İllâ müşterî olmayanuñ ' aklı' olmaya” şeklindedir.

Ki **bing** batmān demür idi yazdılar

- [35b] ⁽¹⁾Bir kefesine Yūsuf'ı koydılar
Bir yanına cümle mālı koydılar
⁽²⁾Yūsuf ağır geldi ol māldan ey yār
Hāznede ne var ise getürdiler
⁽³⁾Ağır atlās kıymeti bezler bile
Gümiş altun nice yüz şandugıla
⁽⁴⁾Bunlaruñ cümlesile alı viremez
Yūsuf'a ağır gelür māl bulamaz
⁽⁵⁾Gördi sultān tartmak ile olmadı
Sözin açdı örtmek ile olmadı
⁽⁶⁾Luṭf idüpdür baña bağışlan bir kulu
Saña hepsin vireyim işbu mālı
⁽⁷⁾Yoksa ben buña pahā yetürmezem
Mışır hāzinesile kıymet bulamazam
⁽⁸⁾Dimesünler baña bu halk bu kulu
Alamadı yetmedi aña mālı
⁽⁹⁾Mālik iyder cānımı verem saña
Kul nedir ki kıymayam³⁹ ben saña
⁽¹⁰⁾Virdi Yūsuf 'ı vardı sultān yanına
Sen esen kal didi mālīk cānına
⁽¹¹⁾Mālik iyder ey 'aceb hikmet n'ola
Bunca mālı vire sultān bir kula
⁽¹²⁾Böyle didi bağıdı Yūsuf yüzine
Şanasın kim ay görindi gözine
⁽¹³⁾Zirā evvel kul diyü bağıar idi
Nürı görmez 'aceb göz örter idi

[36a]

- ⁽¹⁾⁴⁰
⁽²⁾Şimdi bu kez raḥm-ıla bağıdı aña
Gördi Yūsuf nürını kaldı taña
⁽³⁾Na'ra urup 'ağlı başından şaşar
Uşşı gitdi Mālik'üñ ol dem düşer
⁽⁴⁾Ağlı geldi vardı Yūsuf yanına
Pes yapışdı mālīk anuñ eline
⁽⁵⁾Didi yüzinde yā Yūsuf berķ urur
Bir nür gördim şanasın ķamerdurur
⁽⁶⁾Yūsuf eydir ol nübüvvet nürıdır

³⁹ Metnin aslında “kıymayam” şeklindedir. Ancak vezin gereği “kıymayayum” şeklinde yazılması uygun görülmüştür.

⁴⁰ Zirā evvel kul diyü bağıar idi
Nürı görmez 'ucub göz örter idi. Müstensih 35b'de yazdığı bu beyti 36a'da tekrar yazdığını fark ederek üzerini çizmiştir.

Enbiyâya ol Hâk'uhn⁴¹ envâridir

⁽⁷⁾Mâlik eydir ey Yūsuf vergil haber
Kimûn aşılsın digil ey mu' teber

⁽⁸⁾Yūsuf eydir diñle ey hoca beni
İllâ kimseye dimeyesin beni

⁽⁹⁾Ya' kûb oğlu Yūsuf'ım bil ey hoca
İbrâhim İshâkdurur aşlım yüce

⁽¹⁰⁾Mâlik eydir yâ Yūsuf söyleyesin
Seni şatanlar kimdir diyesin

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder saña anı dimezem
Ğammâz olup ol sözi söylemezem

⁽¹²⁾Mâlik iyder bir dağı sözim saña
Bir du' â dileye sen Hâk' dan baña

⁽¹³⁾Kızlarım çok oğlum olmadı benim
Baña oğul dileyi vergil cânım

[36b] ⁽¹⁾Yūsuf eydir aç elüñ isteyeyin
Tañrı' dan saña oğul dileyeyin

⁽²⁾Yūsuf öñinde mâlik diz çöker
Açdı elin hem Yūsuf du' â diler

⁽³⁾Rabbiye Yūsuf tazarru' eyledi
Tañrı du' asını maqbûl eyledi

⁽⁴⁾Mâlik[e] virdi yigirmi dört ' ayâl
Kalmadı gönlinde mâlikûñ melâl

⁽⁵⁾Çün yigirmi dört oğul virdi aña
Aşlı türedi anuñ öñden soña

⁽⁶⁾Mâlik iyder bilmedim ben bu hâli
Seni âzâd ideydim n' idem mâli

⁽⁷⁾Sultân aldı çâre yok buña ey cân
Yâ Yūsuf unutma beni her zamân

⁽⁸⁾Gitdi Yūsuf mâlikil' esenleşür
Gördi sultân vezîr ile söyleşür

⁽⁹⁾Sultân iyder vezîre haznede mâl
Kalmadı mı nice oldu kıl ü kâl

⁽¹⁰⁾Veziir iyder kalmadı hiçbir dirhem
Boş kalupdur gönlim istemez varam

⁽¹¹⁾Sultân eydir bir dağı pes var hele
Ola ki anda bir tamlâ kald' ola

⁽¹²⁾Hazne-dâr sultân sözile pes varur

⁴¹ Metnn aslında “Hâk'uhn envâridir” şeklindedir. Ancak vezin gereği “Hâk'uhn” sekl tercih edilmiştir.

Vardı açdı hazneyi ʔolu bulur

⁽¹³⁾Gördi hazne ʔoʔtolu olmiş hele
Geldi sulţāna didi bil ey yare

[37a] ⁽¹⁾Şöyle olmuş hazne dopdoludurur
Şanki hiç gitmedi evvelki gibi durur

⁽²⁾Sulţān anı işidüben şād olur
Vardı o da hazneyi dolu bulur

⁽³⁾Sulţān eydir vezire hikmet n'ola
Vezir eydir şor bu oğlana hele

⁽⁴⁾Zirā şol māl ʔartılırken görmişem
Bir zamān bunuñ yanında durmuşam

⁽⁵⁾Geldi bir aḳ kuş bu ʔula söyledi
Yā Yūsuf gör Tañrı seni n'eyledi

⁽⁶⁾Çünkü nefsüñ bunda gurūr itmedi
Mışır hazinesi pahāña yetmedi

⁽⁷⁾Sulţān anı işidüp 'acebledi
Döndi ol demde Yūsuf'a söyledi

⁽⁸⁾Yā Yū[su]f hikmet nedir hazne dola
Virilen māl yine yerine gele

⁽⁹⁾Yūsuf iyder Rabb'im eyledi bunı
Saña ʔul itmişidi evvel ol beni

⁽¹⁰⁾Mālik'i verdi seni şād eyledi
Senden aldı beni āzād eyledi

⁽¹¹⁾İşde bildüñ baña minnet eyleme
Haznemi verdim diyüben söyleme

⁽¹²⁾Bu sözi sulţān işidüp sevinür
Yūsuf'ı aldı sarāyına gelür

⁽¹³⁾Zelīḫa'ya dir bir ʔul aldım gör anı
Görmedim hiç 'ālem içre mişlini

[37b] ⁽¹⁾Çünkü oğlumuz kızımız olmadı
Bir oğul buldım cihāna gelmedi

⁽²⁾Dilerim ki bu bir oğul ola
Öliceğ yine yerimüzde ʔala

⁽³⁾Zelḫā gördi çünkü Yūsuf'uñ yüzün
Dubdurı geldi yerinden añsızın

⁽⁴⁾Vardı yapışdı Yūsuf'uñ eline
Şāz olup bu şi'ri geldi diline

⁽⁵⁾Bu ne gündir mäh-ı tábān gelür⁴²
'Āşī ʔula Tañrı'dan ihsān gelür

⁴² **Metnin aslında** “Bu ne gündir uş mäh-ı tábān gelür” şeklindedir. Vezin gereği “uş” ifadesi çıkarılmıştır.

- (⁶)Ölmiş iken yine irişdi hayât
Cânıma cân olmağa cânân gelür
- (⁷)Hem hıızır gibi saña virür hayât
Dur nüş it kim işbu âb-ı hayvân gelür
- (⁸)Bu gelen hürî midir yâhûd melek
Hiç ola mı böyle bir insân gelür
- (⁹)Bu gönül tahtı harâb olmuş iken
Gele ma' mür eyleye sultân gelür
- (¹⁰)Dertlüyem derde dermân istedim
Yine Haḫḫ'dan derdime dermân gelür
- (¹¹)Hem ziyâfet ideyim ben ne buña
Cânı kırbân ideyim mihmân⁴³ gelür
- (¹²)Dur ey⁴⁴ bülbül ne durursın zâri kııl
Gül görindi gözüme destân gelür

- [38a] (¹)Ben ğarîbe Haḫḫ ' inâyet eyledi
Şükr ideyin dilime şükrân gelür
- (²)Bunu didi Zeliḥâ gör ne kıılır
Şâd olup Yûsuf'ı yanına alur
- (³)Üç yüz altmış boğca aña don ider
Her güne bir dürlü reng kaftân ider
- (⁴)Kıymeti her gömlegin on bin idi
Yâ Yûsuf bu donları gel gey didi
- (⁵)Yûsuf eydir geymezem ben ol donı
Ben kıulum baña gerek kıul kaftanı
- (⁶)Zeliḥâ iyder sultân emr itdi baña
Gücile geydirdiler anı aña
- (⁷)Hem bir altunlu tâc urdı başına
Zeliḥâ şanki irdi yüz bing yaşına
- (⁸)Yûsuf anda yâ melek yâ hür olur
Zeliḥâ anuñ karşışına zâr olur
- (⁹)Zeliḥâ anuñ ' aşığı hayrânıdır
Yûsuf anuñ cânı içre cânıdır
- (¹⁰)Yûsuf' uñ yüzine baķar âh ider
Gözlerinüñ yaşı yürek kıanıdır

- (¹¹)Dün ü gün söyler Yûsuf dir yâ Yûsuf
Şanki ol bülbül bu gülistânıdır

⁴³ Metinde bu kelime müstensih tarafından sürekli olarak “mühhmân” şeklinde yazılmıştır. Ancak imla gereği tarafımızdan “mihmân” şekli tercih edilmiştir.

⁴⁴ Anlam ve vezin gereği “Durma” şeklinde olmalıdır.

- (12)Geçdi geymeden yimeden içmeden
Zâr olur karşıısına mestânedir
- [38b] (1)Hiç yanından kıomaz idi Yûsuf'ı
Şöyle kim damarlarında kıanıdır
(2)Yüzine kıağıar anuñ doymazdı hîç
N'eylesün bağırı anuñ püryânıdır
(3)Nice ağılamasın oldu ğarîb
Yûsuf olmasa cihân zindânıdır
(5)Yanarıdı yüreginde 'aşk odı
(6) Diñle imdi Zelĥâ'yı 'aşk n'eyledi
(7)Hiç Yûsuf'dan ğayrıyı añmaz idi
Yoğsa andan ğayrıyı ğörmez idi
(8) Zelĥâ Yûsuf yüzine kıağıar idi
(9)Ağılar-ıdı yüregın yağıar idi
(10)Ġözi yağıı yire dökülür idi
Yırde Yûsuf adını yazar idi
(11)Ġöge kıağıar ğöğsini döğer idi
(12)Ġökde Yûsuf adını ğözler idi
(13)Varuban pütĥânesine ğirdi
Ağılayuban pütına yalvardı
(14)Zelĥâ'ya bu 'aşk odı kâr eyledi
Yûsuf'uñ elin aluban ağıladı
- [39a] (1)Ben ğarîbüñ nice ola ĥâli didi
Yûsuf'uñ yüzine yağı ağıar idi
(2)Yûsuf'uñ elin eline aluban
Anuñıla putĥâneye varuban
(3)Yalvarup pütına eydir ey şanem
Baña sen iydiviresin dilerem
(4) Aceb Yûsuf benümle bir ola mı
Yoğsa bu derdim ölince kıala mı
(5)Tañrı emrile ol püt söyledi
Olısar Yûsuf senüñ evme didi
(6)Ol Nebî'dir sen anı incidmegil
Doğırı yolu kıoyup egri ğitmegil
(7)Böyle diyüp düşdi kıırıldı şanem
Zelĥâ iyder yâ Yûsuf n'oldı şanem
(8)Yûsuf eydir Tañrı'dır anı kııran
Cümle ĥalkı öldüren hem dirğüren
(9)Sen pütâ şaparsın neye yarar
Tañrı ĥışm eyler anı şöyle kıırar
(10)Zelĥâ eydir ne bilür Tañrı bizi
İşbu tenhâ yırde şabdugımuza

(1)Yūsuf eydir Tañrı'muz 'âlimdurur
Kimse anı görmez ol halkı görür

(2)Zelîhâ iyder yâ Yūsuf di Tañrı'ña
İşbu pütleri bitün ide yine

[39b] (1)Yoksa bunu nâgihân sultân duyar
Kağıyup diye pütümü kim kırar

(2)Yūsuf anı Tañrı'sından diledi
Tañrı ol pütleri bitün eyledi

(3)Zelîhâ gördi bunu dağı artuğ sever
Yüzini görmege her demde iver

(4)Ey dir ey Yūsuf severim ben seni
İñlerem dün i gün gör sen beni

(5)Yūsuf anuñ yüzine hiç bakmadı
Sözlerini göñline hiç bırakmadı

(6)Zelîhâ'nuñ zârını işit sen yine
Söyler-idi Yūsuf'a yana yana

(7)Zelîhâ dün ü gün böyle yalvarur aña
Hiç Yūsuf bakmaz idi andan yaña

(8)Gördi Zelîhâ Yūsuf bakmaz aña
Didi bir çäre ideyim ben buña

(9)Didi yanımdan ayırayım⁴⁵ ben bunu
Ola ki unudayım⁴⁶ anuñ 'aşkıını

(10)Bağcevâna gönderdi Yūsuf'ı gide
Vara anda bağçeye hizmet ide

(11)Vardı Yūsuf hizmet itdi bağçeye
Bağçe oldu doydu bağvân akçeye

(12)İki yıl durdu Yūsuf hiç gelmedi
Derdı arttı Zelîhâ'nuñ gülmedi

(13)Durdı bir gün kendi bağçeye varur
Yūsuf'ı aldı yine eve gelür

[40a] (1)Çün Yūsuf'ı Zelîhâ alup gelür⁴⁷
Aña dürlü dürlü donlar geyürür

(2)Çün Yūsuf ol donları geydi yine⁴⁸
Geçdi Zelîhâ Yūsuf'un karşısına

⁴⁵ Vezin gereği "ayırım" şeklinde olmalıdır.

⁴⁶ Vezin gereği "unudam" şeklinde olmalıdır.

⁴⁷ Metnin aslında "Çünkü Yūsuf'ı Zelîhâ aluban gelür" şeklindedir. Ancak vezin gereği "çün" ve "alup" ifadeleri tercih edilmiştir.

⁴⁸ Metnin aslında "Yūsuf çün ol donları geydi yine" şeklindedir.

- (3)Ellerin kavuşdurup karşıdurur
Boynın eger yâ Yūsuf dir yalvarur
- (4)Zelîhâ yine derde dermân bulmadı
Yūsuf’uñ hiç aña meyli olmadı
- (5)İñleridi dün ü gün zâr eyledi
Gün gün artdı Zelhâ’ya kâr eyledi⁴⁹
- (6)Zirâ ol hiç añmazıdı kendüzin
Yemez içmez uyumazdı dün ü gün
- (7)Böyle iderek ‘aşk-ıla bağıri bişer
Hasta oldı şoñra döşege düşer
- (8)Sultân anuñ hastalugın işidir
Durdı ol dem Zelîhâ’yı göre gelür
- (9)Didi kim yâ Zelîhâ n’oldı saña
Hiç cevâb vermedi Zelîhâ aña
- (10)Sultân anuñ n’olduğın bilmedi⁵⁰
Bir hekim getürüñ diy’emr eyledi
- (11)Geldi hekim bağıdı anuñ yüzine
Gördi tamarların işit sözi ne
- (12)Gördi ‘aşk tamarlarını oynasır
Yüregi içinde ‘aşkı kaynasır
- [40b] (1)Didi şâhâ yoğ bunuñ hastalığı
Sultân eydir diyüver ne oldugını⁵¹
- (2)Didi şâhâ hâtırıñı gözlerem
Sizi incine diyüben şaklaram
- (3)Sultân eydir korkma söylegil baña
Yâ seni neye getürmişim buña⁵²
- (4)Didi sultânım bunuñ hastalığı
‘Āşuk olmış ‘aşka mecrûh yüregi
- (5)Marâzı yoğdır buña ide zarar
‘Aşğ odı yüregine itmiş eşer
- (6)Zelîhâ utanup urdı yüzini
Var git dir bilmedüñ sen beni
- (7)Sultân anı işidüp oldı melül
Zirâ derde bulmadı dermânı ol
- (8)Durdı sultân vardı gitdi ey cân
Tâyesiyle kaldı Zelhâ bil hemân

⁴⁹ **Metnin aslında** “Gün be gün artdı Zelîhâ’ya kâr eyledi” şeklindedir.

⁵⁰ **Metnin aslında** “Sultân anuñ n’olduğın bilemedi” şeklindedir. Ancak vezin gereği bir takım değişikliklere giilmiştir.

⁵¹ **Metnin aslında** “Sultân eydir diyüver ne oldugını” şeklindedir. Ancak vezin gereği “ne oldugını” şeklindedir.

⁵² **Metnin aslında** “Yâ seni neye getürmişim ben buña” şeklindedir.

(9)Tāye didi ey benim kızıl gülüm
Boyu servi dalı şacı sünbülüm

(10)N'oldı saña şoldı kızıl güllerün
Söylemez oldı şu bülbül dillerün

(11)Gözlerün yaşı durmayup açar
Yañağün şarardı yüregim yaçar

(12)Gizlemegil hâliñi söyle baña
Derdiñi bilem ' ilâc idem saña

(13)Sırrıñı fâş itmeyüben gizleyem
Zirâ senün şîhhatiñi gözleyem

(14)Zelha işiddi çün tāye sözünü
Âh idüp inledi açdı gözünü

[41a] (1)Zelhâ iyder sen beni sevdün anam
Saña işmarladı hem beni atam

(2)Analığı yerine getür baña
Diyeyim ben cümle sırrımı saña

(3)İmrâñı kul beni mecnûn eyledi
Yanarım ' aşkıla gör ki n'eyledi

(4)Dün ü gün şabr u kararım kalmadı
Yağdı beni hiç mecâlim kalmadı

(5)Luţfuñ ile baña ihsân eylegil
Bu benim derdime dermân eylegil

(6)Tāye iyder ey gözüm nûrı baña
Evvel diseñ dermân ideydim saña

(7)Zirâ bu ' aşk derdi büyük dertdurur
' Âşuqını yaçar ol bir oddurur

(8)Niceler âr u nâmûsı terk ider
Ma' şûkı yolına belin perk ider

(9)Niceler tâ' atını verdi yele
Dînin îmânın adın şanın bile

(10)Bu beyük dertdir buña dermân gerek
Belki şağ olana cism ü cân gerek

(11)Tāye eydir buña tedbir idelim
İkimüz tedbîrimüz bir idelim

(12)Zelîhâ iyder baña dermân eylegil
Beni esirge luţf u ihsân eylegil

(13)Tāye iyder diyesin sultâna sen
İdivere bir sarây köşkü beden

[41b] (1)Çün düzeler ol sarây tamâm ola
Oğuyavuz Yûsuf'ı anda gele

(2) Göresin kim ben aña ne eyleyem
Dürlü dürlü mekr i hîle eyleyem

(3) Zeliḥā ol dem sultāna ḥaber ider
Geldi sultān Zeliḥā'ya gör n'ider

(4) Zeliḥā iyder sultānım hoş bilesin
Bu benim derdime dermān kılasın

(5) Bir sarāy yapıveresin key yüce
Cümle 'ālem görüne ucdan uca

(6) Çün anuñ içine girüp oturam
Derdime dermān ola ben umaram

(7) Sultān iyder idi vereyin n'ola
Tek senüñ derdiñe bir dermān ola

(8) Çünki sultān işidir bu sözleri
Heb çığırdup geldiler bennārları

(9) Zelḥa iyder baña bir sarāy idüñ
Ben niç'emr eylerisem öyle idüñ

(10) Ol sarāyı eyleyesiz key yüce
Cümle şehir görüne ucdan uca

(11) Hem dışardan anuñ içi görüne
Hem içinden daşras'anuñ görüne

(12) Olmasun bināları perde ola
Mi' mār iyder meger sırçadan ola

(13) Başladı mi' mār anı yaptı hemān
Aña Ḳaytūn diyü ad verdi ey cān

[42a] (1) Ya' nī anuñla Yūsuf'ı ḳayd ide
Ol hümā ḳuşunı anda şayd ide

(2) Yaptı anı sırçadan bünyād ider
Şöyle yüce şanki ol pervāz ider

(3) Kimi yeşil kimi kıztıl kimi aḳ
Şu' le verür şanki gün oldı şaḳ

(4) Aḳını aḳ mermerden müzeyyen itdiler
Ḳızılını 'aḳıḳa beñzetdiler

(5) Yeşili ni yeşil zebercedden gibi
Her biri bir dürlü rengden gibi

(6) Ol sarāyı çünki anlar yaptılar
Dört direk üstine bünyād itdiler

(7) Diregin altun gümüşden eyledi
Her direkde nice şüret eyledi

(8) Nice atlar daḳı altundan idi
Gözleri ya' ḳüt ı aḳmerden idi

(9) Yelesin misk 'anber eyledi
Tırnaḳını dürr i mercān eyledi

- (10) Dağı kuşlar cânıvarlar eyledi
Kimin altundan kimin gümüşden eyledi
- (11) Hem gümüşden pencereler eyledi
Dağı altundan kapular eyledi
- (12) Her kapuda bir zümürüd tavus ola
Başı la' l burnı hem ya' küt ola
- (13) Tırnağı mercân içi ' anber ola
Misk-i ' anber hoşı sarây dola
- [42b] (1) Ol sarây içinde dürlü halılar
İbrişimden döşediler zîleler
- (2) Dağı honlar cāriyeler düzdiler
El ayağ göz kaç yazdılar
- (3) Kimisi elinde honlar götürür
Altun ibrik kimi şerbet yi(e)türür
- (4) Ū d u ' anber kimi elinde dutar
Kimi gül şuyı şaçar kimi hoşar
- (5) Dağı bağcılar eylediler öñine
Ağacı altun gümüş yabrağına
- (6) Yabrağı yeşil zebercedden idi
Güheridi yemişi mercân idi
- (7) Bu sarâyı böyle zînet itdiler
Diñle imdi dağı aña n' itdiler
- (8) Yûsuf ile Zelîhâ' nuñ şüretini
Yazdılar sarây içi doldı anı
- (9) Dağı üstüne ve her yanına
Böyle yazdılar kamu dîvârına
- (10) Şöyle yazdılar anuñ ikisini
Birbirinüñ boynına kollarını
- (11) Şöyle yazmışlar ki gūyâ kuçuşur
Şarmaşur birbirile öpüşür
- (12) Gören anı birbirile oynar şanır
Diri âdem diseñ aña inanır
- (13) Çün tamām oldu sarâyı gördiler
Üstâdlara hil' atler geydirdiler
- [43a] (1) Geldik imdi yine Zelîhâ hâline
Anı görüp saçular saçdı yine
- (2) Saçılan heb cümlesi altun idi
Yine üstâdlar anı döşürdi
- (3) Zelîhâ dürlü zînetle bize nūr
Tahta çıkdı şanasın ay görünür

- (4)Öyle vaḳti Yūsuf durur idi⁵³
Tāye vardı Yūsuf'a tiz gel didi
- (5)Geldi Yūsuf sarāyuñ ḳapusına
Durdı biraz baḳdı anuñ yapusına
- (6)Tāye aña durma tiz yōri didi
Yūsuf anda bu işi fikr eyledi
- (7)Bir ayaḡın başmışikēn içeri
Ḳaşd itdi ki hemān dōne giri
- (8)Tiz segirdi tāye çekdi içeri
Sürdi anı baḡladı ḳapuları
- (9)Yūsuf anda bildi neye uğradı
Durdı andan beli baḡın baḡladı
- (10)Bir iki yerden düğümler uçkur çözülmeye⁵⁴
Bu sarāyda añsızın güç olmaya
- (11)Yedi ḳapudan içeri sürdiler
Cümle ḳapuları kilidlediler
- (12)Girdi gördi Zeliḫā'yı güñeşde durur
Şanasın bir ay olup oturur
- (13)Vardı aña ḳapu ḳıldı söyledi
Ḳutlu olsun saña sarāyuñ didi
- [43b] (1)Zeliḫā dir senüñcün eyledim
Yā [Yū]suf gör ben bu evi n'eyledim
- (2)Baḳdı Yūsuf ol sarāyuñ şahınına
Dört yanına daḡı divārlarına
- (3)Gördi bu şüretleri ḳaldı taña
Didi yā Rabbī meded eyle baña
- (4)Beni bu fettān elinden şaḳlagıl
Yā İlähī beni azdırmaya şeytān bekleḡil⁵⁵
- (5)Zeliḫā iyder yā Yūsuf gör şüretüñ
Beni mecnūn itdi senüñ şüretüñ
- (6)Yūsuf eydir baña Rabb'im vird'anı
Bilmezsin sen 'ālemi yaradanı
- (7)Zeliḫā iyder gözüñile ḳaşıñı
Gör kim nice deli eyledi beni
- (8)Daḡı zülfüñ bendine dolaşmışam
Misk ḳoḡun ḡayretine düşmişim
- (9)Daḡı boyuñ görelı servi dalı
Dal oluban egilüp bükdi beli

⁵³ İkinci tef'ilede eksik var.

⁵⁴ Hece fazlalığı vardır.

⁵⁵ Hece sayısında fazlalık vardır.

- (10)Yūsuf eydir çünki kabre girevüz
Dökülür bu cümle heb kaç göz
- (11)Kabr içinde çürümiş benim göreydin
Bed kokudan duramayup kaçaydın
- (12)Zelîhâ iyder itme bu cevri baña
Yedi yıldır kul olmuşam ben saña
- (13)Āleme sultân gör saña kul olmuşam
Yâ Yūsuf esirge beni n'olmuşam

- [44a] (1)Tahta lâyıksın ey Yūsuf bu gün
Dileriseñ sultânı idem düfün
- (2)Seni Mısr tahtına sultân idem
Sultânıñ adın bu gün pinhân⁵⁶ idem
- (3)Yūsuf iyder ben kuluyam sultânıñ
Sen dağı hatunısın şimdi anıñ
- (4)Yâ Zelîhâ sen didüğüñ itmezem
Doğru yolu koyup egri gitmezem
- (5)Bizim aşlımız hıyânet itmedi
Yidügi duz etmegi unutmadı
- (6)Zelîhâ eydir kaçma benden ey cânım
Ā Aşkıñıla eridi cânım benim
- (7)Gel ey Yūsuf derde dermân eylegil
Beni esirge luğ ı ihsân eylegil
- (8)Ben senüñ yoluña cânım verem
Vaşlıñı gel cânıma cân eylegil
- (9)Ben ölürem bu firâka döymezem
Baña vaşlıñ cânıma cân eylegil
- (10)Gel göreyim seni yanımda Yūsuf
Gir gönül tahtına mühmân eylegil
- (11)Bir garîb bülbülsin ey Yūsuf bu gün
Gel gülüm bağında seyrân eylegil
- (12)Ben garîbüñ göñli evi oldı harâb
Vaşlıñı göñlüme sultân eylegil
- [44b] (1)Söyledi bu şi'ri Zelîhâ inledi
Yūsuf anı görüp Ā aceb tañladı
- (2)Yūsuf iyder yok yire zâr idesin
Beni dilersin güneh-kâr idesin
- (3)Tañrı katında beni hor idesin
Hem kıyâmetde işim zâr idesin
- (4)Zelîhâ iyder cümle mälümü virem

⁵⁶ Metnin aslında “pünhan” şeklindedir.

Ben seni Tañrı elinden kırtaram

⁽⁵⁾Yūsuf iyder Tañrı 'm almaz rüşveti
Doğrular içündür anuñ raħmeti

⁽⁶⁾Zelħā eydir ben işiddim bil anı
Žāyi' itmez zerre mişķāl olanı

⁽⁷⁾Yūsuf iyder Tañrı 'dan kırkınlaruñ
Kıabül ider şadaķasın anlaruñ

⁽⁸⁾Yine Zelħā derdile āh eyledi
Yūsuf' uñ ayađına düşdi ađladı

⁽⁹⁾Yūsuf' uñ ayađına sürer yüzün
Kıanlu yaşlarla doldırdı gözin

⁽¹⁰⁾Dir Yūsuf esirge ben miskini
Senüñ için inlerim düni günü

⁽¹¹⁾Zeliħā ağladuğını esirgedi
Geldi şeytān tamarını ırđadı

⁽¹²⁾Kıaşd ider Yūsuf dađı elin şuna
Tañrı 'dan nidā irişdi pes aña

[45a] ⁽¹⁾Yūsuf tekduz eliñi çek didi
Aduñı dīniñi bekle didi

⁽²⁾Çünkü Yūsuf bu nidāyı işidir
Kıorķu düşdi göñline giri duruz

⁽³⁾Zeliħā gördi Yūsuf' ı dönmiş geri
Kıatlanamadı çü vardı ileri

⁽⁴⁾Berk yapışdı Yūsuf' ı koyuvermedi
Şol kıadar çekindi kıurtulamadı

⁽⁵⁾Zeliħā kıaşd itdi anı başmaķ diler
Zülf-i dārına anı aşmaķ diler

⁽⁶⁾Kıarşu bıkup Yūsuf anı görür
Bir yazı var gördi tız geri duruz

⁽⁷⁾Lā taķrebü' z-zinā diyüben yazılır
Yazuyu okuyuban pişmān olur

⁽⁸⁾Döndi Yūsuf çün girüye yörüdi
Yine Zeliħā' nuñ iliñi kıorıdı

⁽⁹⁾Zirā umardı Yūsuf gele diyü
Nefs murādın orada bula diyü

⁽¹⁰⁾Yine Zeliħā yüzini sürdi aña
Gördi bu ħāli Yūsuf kıaldı taña

⁽¹¹⁾Zeliħā açar göksini iyder aña
Ne kıaçarsın n' eyledim Yūsuf saña

⁽¹²⁾Niçe māl mülkimi ħarc eyledim
Dürlü ni' metlerle seni toyladım

⁽¹³⁾Diler-iseñ cānımı dağı virem

Yüzümü senüñ ayağıña sürem

- [45b] ⁽¹⁾Gel gör imdi Zelîhâ n'eyledi
Yūsuf'a yalvaruban ağladı
- ⁽²⁾Nice inledüp dökersin kanlu yaş
Hiç baña raḥm itmedüñ ey bağı taş
- ⁽³⁾Āh idüp inler ol zārî kıılır
Yūsuf yine aña meyli olur
- ⁽⁴⁾Yine şeytân Yūsuf'a fitne kıılır
Durdı Yūsuf daḥı ilerü varur
- ⁽⁵⁾Ḥaḳḳ Ta'ālâ Cibrîl'e emr eyledi
İn Yūsuf'ı duzaḳdan kıurtar didi
- ⁽⁶⁾Zelîhâ Yūsuf'a duzaḳlar eyledi
İllâ hiç Yūsuf bizi unutmadı
- ⁽⁷⁾Cebrâ'il Ya'küb şüretine girür
İndi ol dem Yūsuf'a karşı durur
- ⁽⁸⁾Baḳdı Yūsuf gördi duran atası
Atasını görecek hiç bilmez n'idesi
- ⁽⁹⁾Yâ Yūsuf dir Ḥaḳḳ'dan utanmaz mısın
Nice dertler çeküp uşanmaz mısın
- ⁽¹⁰⁾Aşlımuzda hiç bizim var mı ola
Enbiyâ aşlı zinâ ider m'ola
- ⁽¹¹⁾Tevbe eyle yâ Yūsuf bu iş degil
Düş deyü uzanmagil bu düş degil
- ⁽¹²⁾Tevbe eyledi Yūsuf ol dem hemân
Ḳaçdı andan ḳapuya oldı revân
- ⁽¹³⁾Ḳapularuñ kilidin fikr itmedi
Her ḳapu açıldı kilid dutmadı
- [46a] ⁽¹⁾Ḳapulardan çıkayım diyü ever
Zelîhâ segirdüp ardından ḳovar
- ⁽²⁾Altı ḳapuyı çü çıkıdı ol civân
Yedisinde Zelîhâ yerişdi hemân
- ⁽³⁾Yetişüp Zelîhâ etegin ḳavradı
Ḳapudan taşraya Yūsuf şıçradı
- ⁽⁴⁾Gömlegi Yūsuf'uñ anda yırtılır
Bir parçası Zelîhâ elinde ḳalur
- ⁽⁵⁾İkisi de baş açuḳ yalın ayaḳ
Gömlegile hem çözülmüşdi ḳuşaḳ
- ⁽⁶⁾Ḳovuşarak çünki taşra çıkıldılar
Ḳapuda sulṫânı oturur gördiler
- ^{(7)c} Ammüsü oḒlu bile sulṫân ile

Bir h̄atunı daḡı var idi Rā^c ile

⁽⁸⁾Gördi sulṭān bunları segirdişir
İkisi de ^cüryān olup yolışır

⁽⁹⁾Zelḡā sulṭānı göricek çağırur
Dād elinden bu ḡulun dir yüz vurur

⁽¹⁰⁾Sulṭānım dir gör ḡulıñı n'eyledi
Elini şundi baña ḡaşd eyledi

⁽¹¹⁾Hem daḡı seni de öldirmek diler
Öldürüben taḡtıñı almaḡ diler

⁽¹²⁾Bunı yā öldir yāḡūd zindāna şal
Bed ḡüyımış buña hiç verme mecāl

⁽¹³⁾İllā bunı ḡoyasın zindāna dir
^cAḡlı gele ol ki uşlana dir

[46b]

⁽¹⁾Yūsuf'a key ḡatı bühtān eyledi
Diñle imdi Yūsuf da ne didi

⁽²⁾Didi ḡāşā sulṭānım ben itmedim
Ol baña ḡaşd itdi sözün dutmadım

⁽³⁾ḡaçdugım çün baña bühtān eyledi
ḡova ḡıḡdı görđi şivān eyledi

⁽⁴⁾Şuç kimüñdir yoḡlayasın göresin
Şuçlu isem sulṭānım öldüresin

⁽⁵⁾Yūsuf uñ sözine sulṭān ḡaḡıdı
Şuçsız oldıḡın neden bilem didi

⁽⁶⁾İkiñizden ḡayrı yoḡdır kim göre
Gele n'olduḡın baña ḡaber vere

⁽⁷⁾Yūsuf iyder ṡanıḡım vardır diye
İşbu oḡlan nice oldı söyleye

⁽⁸⁾Rā^c ile'nüñ anda bir oḡlu var idi
Sulṭān ile geldi anı yoḡladı

⁽⁹⁾Bir tāye emzürür ol körpe idi
Doḡalı kırḡ gün ba^czılar iki ay didi

⁽¹⁰⁾Sulṭān anda Yūsuf'a şaşḡın diye
İki ayluḡ ma^cşüm nice söyleye

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder hele şoruñ siz aña
Diñle imdi nice oldı iydem saña

⁽¹²⁾ḡaḡḡ Ta^cālā Cibril'e emr eyledi
Geldi Cebrā'il ma^cşüma söyledi

⁽¹³⁾Oḡlanı beşük-ile getürdiler
ḡankısı suçlu diyüben şordılar

[47a]

⁽¹⁾Oḡlan iyder ḡammāzluḡ eylemezem
Birisı suçlu diyü söylemezem

⁽²⁾İllā gömlek yırtıḡını göresiz

Önde ise suçlu Yūsuf bilesiz

⁽³⁾Gömlek yırtığı ardında ise
Zelîhâ'nun suç bilesiz hep neyise

⁽⁴⁾Gördiler ardında imiş yırtığın
Bildi sultân suçlunun kimidügin

⁽⁵⁾Sultân iyder Zelîhâ sen suç eyledün
Yūsuf'a mekrile bühtân eyledün

⁽⁶⁾Zelîhâ anda key utandı işine
Yeñin ört[t]i başına ve yüzine

⁽⁷⁾Sultân iyder yâ Zelîhâ tevbe it
Yūsuf'ı incitmegil var hoşca dut

⁽⁸⁾Yūsuf'a didi ki bunu söyleme
Kimseye bu sırrıñı fâş eyleme

⁽⁹⁾Yūsuf anda toğrı çıkdı ey yare
Ver şalavât ' aşkıla Peyğambere

⁽¹⁰⁾Cebrâ'il Yūsuf'a dir niçün didiñ
Şuçı Zelîhâ itdi diyü söyledün

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder baña bühtân eyledi
Şoñra öldürün diyüben söyledi

⁽¹²⁾Cebrâ'il dir ' aşıkı budır nîze
Yâr elinden çeke qahrı hemîşe

⁽¹³⁾Şol iki ayluq ma'şümü gör ne didi
Gömlegi görñ diyüben söyledi

[47b] ⁽¹⁾Şuçlunun suçını her kim setr ider
Haqq Ta'âlâ suçlarını ' afv ider

⁽²⁾Yūsuf'a niçün irişdi bu belâ
Neden oldu işbu derde mübtelâ

⁽³⁾Zelîhâ çünki anı halvet eyledi
Diñle imdi Yūsuf anda ne didi

⁽⁴⁾Ger beni päre päre ide didi
İtmezem ben bu işi didi söyledi

⁽⁵⁾Bir dağı qardaşları suç işledi
Ben itmezem didi ol fahr eyledi

⁽⁶⁾Tañrı şaklarısa beni dimedi
Anıñçün işbu derde uğradı

⁽⁷⁾Her kişi çünki bir işe başlaya
Allâh râst getüre diye

⁽⁸⁾Bunlara naşîhat idüp sultân gider
Zelîhâ Yūsuf girdi içerü gör n'ider

⁽⁹⁾Zelîhâ Yūsuf'a ta'fir ider

İşbu rüsvâyıluğı sultân bildi der

(10)Sözimi dutsan işbu iş olmazdı
Kimse bizim sırrımız bilmezdi

(11)İllâ bildüğü yek oldı pes n'idem
Bildi sultân dınmadı artuğ ne ğam

(12)Yâ Yūsuf neye durursın gel didi
İşde şimden şoñra korğu kalmadı

(13)Döndi Yūsuf söyledi ol dem aña
Hiç utanmaduñ neler oldı saña

[48a] (1)Görme misin Hakk Ta'ālā n'eyledi
Şol küçük toğmış ma'şüm söyledi

(2)Bunca dertler geldi bu başıña
Tevbe eyle püşmān olğıl işiñe

(3)Çünkü Yūsuf bu sözi didi aña
Bir 'acāyib söz dağı iydem saña

(4)Zelīhā'nuñ başına çün bu iş gelür
Bu haber Mışır'uñ içine yayılır

(5)Bir niçe aña birüñ hatunları
Cem' oluban zem iderler bunları

(6)Didiler ki bu ne 'acāyib iş olur
Kulını sevmek ne 'aceb düş olur

(7)Bā-ħuşūş aqçeyle alma kul ola
Şatun alduğı kula göñli ola

(8)Bu 'acāyib iş kişi 'aşuğ ola
'Aceb oldır ki kulı ma'şūğ ola

(9)Ĥuşūşā sevdüğünüñ göñli olmaya
Gice gündiz gel diye ol gelmeye

(10)Gel dir ise yanına varmayalım
Varuban karşıısına durmayalım

(11)Bunlaruñ zem eyledüğün Zelīhā duyar
Tiz ādem gönderdi ve da'vet ider

(12)Da'vet itdi anları hep geldiler
Gelüben sarāy içine doldılar

(13)Ba'zılar didi yigirmiydi olar
Onı hatun onı kız geldi bular

[48b] (1)Ba'zılar didi oları kırk idi
Yaru hatun yarusı kızlar idi

(2)Döşediler şofraları bunlara
Dürlü ni' metler getürdi anlara

(3)Hem birer turunç birer bıçağıla
Didiler bunı kesüñ yeyün ĥunıla

(4)Her birisi anı kesmek diledi

Zelîhâ yâ Yūsuf diyüben söyledi

⁽⁵⁾ Taşra çık diyü Yūsuf'a çağırur
Çıkdı Yūsuf baqdı hârunlar görür

⁽⁶⁾ Hücreden ay çıkdı şandılar hemân
Görüp anı itdiler âh u figân

⁽⁷⁾ Yūsuf derdine anlar da uğradı
Ellerin turunç diyüben toğradı

⁽⁸⁾ Kesdiler ellerini bilmeyüp duymadılar
‘ Aşk odından acısın bilmediler

⁽⁹⁾ Zelîhâ'nun derdini cümle bildiler
Ba' zısı na' ra urup düşdiler

⁽¹⁰⁾ Gördi Yūsuf bunları hep kırılır
Örtti yüzün yine bunlar gendüye gelür

⁽¹¹⁾ Aklı geldi bunların dört yaña bakar
Gördiler ellerinün kanı açar

⁽¹²⁾ Bunı görüp Zelîhâ'dan utandılar
Yūsuf'un ' aşk odına hep yandılar

⁽¹³⁾ Zelîhâ iyder n'olduñız ne şaşdıñız
Yâ niçün ben miskini zem itdiñiz

[49a]

⁽¹⁾ Siz anın yüzünü bir kez göresiz
Kaşd kıldıñız kamuñız cân viresiz

⁽²⁾ Ben anın her gün görürem yüzünü
İşidürem dahı sükker sözünü

⁽³⁾ İşde siz de gördiñiz heb cümleñiz
İşde şimden girü beni zem itmeñiz

⁽⁴⁾ Ol hârunlar işbu hâli gördiler
Şuçumuz ' afv it diyü yalvardılar

⁽⁵⁾ Biz hâfâlar itmişiz luğf ı kerem
Size lâ'ık oldurur ey muhterem

⁽⁶⁾ Çünkü anlar cümlesi zâr eyledi
Zelîhâ anların suçın ' afv eyledi

⁽⁷⁾ Gitdi anlar yine ikisi kalur
Diñle imdi Zelîhâ'yı gör ne kıılır

⁽⁸⁾ Yâ Yūsuf gör imdi senün derdiñe
N'eyledün hârunları sen gör döñe

⁽⁹⁾ Seni bir kez görmege doymadılar
Şol kadar oldı ki hep cân verdiler

⁽¹⁰⁾ Yâ yüzün her gün gören nic'eylesün
Sen variken derdi kime söylesün

⁽¹¹⁾ Yâ Yūsuf gel esirge kıyma baña

- Ma' şūķımsın ķurbān olayım saña
 (12)Yūsuf anuñ sözini işitmedi
 Ne didise ögüdüni dutmadı
 (13)Zeliķā anda inledi āh eyledi
 Cūşa geldi işbu şı'ri söyledi
- [49b] (1)Ne 'aceb dil-dāre düşdim n'ideyim
 Cevri çok bir yāre düşdim n'ideyim
 (2)Ad ı şānım 'aql u 'ārım gitdi heb
 Ben ğarīb dil-dāre düşdüm n'ideyim
 (3)Derdimi söylemege bir kimse yok
 Ğarībem āvāre düşdim n'ideyim
 (4)Bunı diyüp yine döner Yūsuf'a
 Yalvaruban zāri kıılır Yūsuf'a
 (5)Yā Yūsuf dir nice olur hālīm
 N'eyledüñ gör benim bükdin belim
 (6)İşim āh ı nāle vü zār eyledüñ
 Cümle halka beni rüsvāy eyledüñ
 (7)Yeter ķahr eyledüñ gel uy baña
 Yoksa ben de bir iş iderim saña
 (8)Yūsuf iyder yā Zeliķā söyleme
 N'eyleriseñ rāzīyam bunı dime
 (9)Ne güç işüñ var ise söyle baña
 Tañrı'dan ķorķarım uymazam saña
 (10)Zeliķā bu sözden ğāyet darılır
 Darılıp Yūsuf'a bir iki urur
 (11)Nice kııldır baña ķarşu söyleye
 Dürlü dürlü ķahr ı miñnet eyleye
 (12)Yine sulţāna o dem ādem gönderdi
 Geldi sulţān Zeliķā hālüñ ne didi
- [50a] (1)Zeliķā iyder diñlegil feryādımı
 Yaydı bu ķul şehre benim adımı
 (2)Adım altun idi bakır eyledi
 Ulu iken ğor ı ğaķır eyledi
 (3)Baķamaz oldım bu halkuñ yüzine
 Kıatlanamazam bu ķuluñ sözine
 (4)Yā izin ver halka 'özrim dileyem
 Yā [Yū]suf'ı ğabs i zindān eyleyem
 (5)Sulţān iyder ķo 'özir kaçan ola
 Meger Yūsuf ğabs ile zindān ola
 (6)Çıķaruban verdi yüzigin aña
 Didı verdim Yūsuf'uñ iznin saña
 (7)Sulţān iyder Yūsuf'ı ğabs idesin

Ben ölünce anı çıkarmayasın

⁽⁸⁾Çünkü sulṭân Zeliḫâ'ya böyle didi
Sırrıla vezîr aña söyledi

⁽⁹⁾Didi niçün Yûsuf'ı ḫabs idesin
Hem çıkarmañ diyüben 'ahd idesin

⁽¹⁰⁾Sulṭân iyder maḫşûd bu ḫalk ulu kiçi
Diyeler kim Yûsuf eylemiş şuçı

⁽¹¹⁾Bir daḫı Zeliḫâ anı hiç görmeye
Görüben Yûsuf'a gönîl vermeye

⁽¹²⁾Āşuḫa bundan büyük ḫahr olmaya
İsteye dostın yanında bulmaya

⁽¹³⁾Fikrim ol Zeliḫâ'ya miḫnet iderim
Yûsuf'ı anuñ yanından giderem

[50b] ⁽¹⁾Çünkü sulṭân Zeliḫâ'ya izin verür
Zeliḫâ ol dem ḫullarına buyurur

⁽²⁾Getürüñ dir demürçilerüñ eyüsin
Getürüben gösterdiler birisin

⁽³⁾Zeliḫâ ol demirciye emr eyledi
Yûsuf için düz bir ağır zencîr didi

⁽⁴⁾Bir bilekce düzgil daḫı ḫullarına
Uralum anı bu ḫuluñ ḫolına

⁽⁵⁾Demürçi iyder Zeliḫâ'ya ey sulṭânım
Zindâna zencîrsiz anı ḫoyalım

⁽⁶⁾Dürlü ni' metlerle besledüñ anı
İbrişime döndi şimdi anuñ teni

⁽⁷⁾Şöyle yufḫadır derisi şan vâle
Ağır zencîr ile ḫâli nice ola

⁽⁸⁾Zeliḫâ'ya demirci bunı söyledi
Zeliḫâ Yûsuf'ı esirgeye didi

⁽⁹⁾Zeliḫâ dir söyleme baña böyle ḫaber
Kim ki söylerse idem aña zarar

⁽¹⁰⁾Demirci iyder sulṭânım uyduḫ saña
Her ne kim emrüñ olına idem aña

⁽¹¹⁾Çün demirci aña zencîrler düzer
Hem bilekce daḫı kilidler düzer

⁽¹²⁾Düzdi anları pes aluban gelür
Yûsuf anı ḫarşudan baḫup görür

⁽¹³⁾Çıḫardılar Yûsuf'ıñ donlarını
ḫuşaḫların daḫı ḫaḫtânlarını

[51a] ⁽¹⁾Getürüp aña pâlâs geydirdiler

- Hem başına bir kapalağ urdılar
⁽²⁾Getürüñ zencîre uruñ didiler
Kelebce ile ikisin getürdiler
⁽³⁾Çünkü Yūsuf işidir bu sözleri
Dola gelür ol mübârek gözleri
⁽⁴⁾Didi geydürüñ baña pālās n'ola
Şimdi babam da palās geyer ola
⁽⁵⁾Getürüp zencîri aña urdılar
Ol mübârek boynına pes dağdılar
⁽⁶⁾Vurdılar bilekceyi kollarına
Gel gör imdi dünyānuñ hāllerine
⁽⁷⁾Bir zamān kapuya koydılar anı
Aşdılar ib tağup bellerine
⁽⁸⁾Çıkaruban bazîrgāna şatdılar
Aldı katdı Yūsuf'ı kullarına
⁽⁹⁾Ol bāzîrgān bağladı Yūsuf elin
Göç idüben girdiler yollarına
⁽¹⁰⁾Yūsuf'ı aldı bāzîrgān yöridi
Getürür anı Mışır illerine
⁽¹¹⁾Getürüp sultāna şatdılar anı
Zelîhā'yı bülbül ider güllerine
⁽¹²⁾Şimdi gel gör bu ġarîbüñ zencîrin
Dağdılar bilekceyi kollarına
⁽¹³⁾Çıkarup donın palās geydürdiler
Gör gözinden pes ağan sellerine
- [51b] ⁽¹⁾Zelîhā Yūsuf'a gör neler kıılır
Hiç inanmañ 'avratuñ dillerine
⁽²⁾ġarîb olıcağ kişi çok dert çeker
Ne vaqt şala ġarîbi illerine
⁽³⁾Yā İlähî ol ġabîbüñ ġağğıçün
⁽⁴⁾ġarîbleri tîz gönder vağanına
⁽⁵⁾Yūsuf iyder bağlañ elim yeridir
Bizim aşlumuz belālar dārıdır
⁽⁶⁾Boynı zencîr kolda bilekce sürdiler
Vardılar çarşū içine girdiler
⁽⁷⁾Çünkü bu ġavġāyı şehirlü duydılar
Cem' oluban artlarına uydılar
⁽⁸⁾Çarşū ġalkı ulam ulam ağdılar
Heb dīvārlar başlarına çıkdılar
⁽⁹⁾Cümle ġalk birbirine söyler imiş
Yūsuf'ı zindāna koyarlarımış
⁽¹⁰⁾Zelîhā'ya çarşulayuban söylemiş

Zeliḥâ an'ehli zindân eylemiş

⁽¹⁾Yûsuf anlaruñ yanına uğradı
Başın egdi eli gögsin'eyledi

⁽²⁾Didiler kim yâ Yûsuf şol devleti
Bilemedüñ işde gör mühneti

⁽³⁾Yûsuf iyder Zeliḥâ hışmından baña
Tañrı hışmı artuğdurur önden şoña

[52a] ⁽¹⁾Cehenneme girüp oda yanmadan
Yegdir zindânda eriye bu beden

⁽²⁾Didiler zindânda olmağ yeg midir
Yûsuf iyder Rabb'imüñ emridurur

⁽³⁾Yine oradan Yûsuf'ı getürdiler
İledüp zindân içine koydılar

⁽⁴⁾Çünkü Yûsuf zindân içinde qalur
Diñle imdi Zeliḥâ'nuñ ḥâli n'olur

⁽⁵⁾Dertlü olur çün varur sarâyına
Kime bakşañ Yûsuf idi âyine

⁽⁶⁾Fıkr ider gözlerini kaşlarını
Yâ Yûsuf'uñ itdügi işlerini

⁽⁷⁾Zirâ ol gördi Yûsuf'uñ yüzini
Söyledirdi işidirdi sözini

⁽⁸⁾Ne yüzün görür ne işidir sözün
Kıanlu yaşlarla doldurur gözün

⁽⁹⁾Gice sarây üstine çıkarıdı
Göz uruban zindâna baqar idi

⁽¹⁰⁾İñleyüp âh idüp ağlar idi
Ağlariken bu sözi söyler idi

⁽¹¹⁾Çağırurdu yâ Yûsuf uyur mısın
Uyanuğ mı sözim işidir misin

⁽¹²⁾Şol kara gözler 'aceb uyur m'ola
Derdim artduğın benim bilür m'ola

⁽¹³⁾Sulṭānuñ emri olsa ger baña
Getüreydim seni yine yanıma

[52b] ⁽¹⁾İllâ nice ideyim emr eyledi
Ben ölince anı çıkarma didi

⁽²⁾Her gice böyle ağlardı zâr ı zâr
Şabâḥ olur yine tahtına çıkar

⁽³⁾Yine donlarımı aña göndürür
Dürlü ta'âmlarda bile göndürür

⁽⁴⁾Yine bir gice duruban atlanur

Kimse görmeden zindā[na] varur

⁽⁵⁾Varuban zindāncıya emr eyledi
Ne durursın gir Yūsuf'ı dög didi

⁽⁶⁾Didi zindāncı niçün dögem anı
Zeliḥā dir kulağıma girsün üni

⁽⁷⁾Zirā ben çıkaramazam n'ideyim
Anuñ sesini bāri işideyim

⁽⁸⁾Girdi zindāncıYūsuf'a söyledi
Zeliḥā'nuñ ḥālin ḥikāyet eyledi

⁽⁹⁾Didi imdi yā Yūsuf sen bilesin
Yaşduğı ben urayım çağirasın

⁽¹⁰⁾Çünkü zindāncı durup yaşduğ urur
Yūsuf ağlar Zeliḥā sesin işidir

⁽¹¹⁾Ağladuğın işidüben acıdı
Tiz ādem göndürdi dögmesin didi

⁽¹²⁾Zindāncı ḥod Yūsuf'ı dögmez idi
Yūsuf ağlardı yā ḥikmet ne idi

⁽¹³⁾Yūsuf anda ğurbetini fikr ider
Biraz ağlar döndü yine şükr ider

[53a] ⁽¹⁾Didi yā-Rabbi meded eyle baña
Kaldım ayağda yönüm döndürdim saña

⁽²⁾Ağlayuban anda zārī eyledi
Ḥaqq Te'ālā Cebrā'il'e emr eyledi

⁽³⁾Sen selām eyle Yūsuf'a söylegil
Bir naşib virdim anı şād eylegil

⁽⁴⁾Ağzına bir şarı lü'lü' koydı ol
Ḥaqq Ta'ālā ḥikmetini duydu ol

⁽⁵⁾Yorduğı düş ta'birī idi anuñ
Her görseñ ḥāfırında idi anuñ

⁽⁶⁾Cebrā'il didi Yūsuf'a diñle sen
Cümle ḥalkuñ düşün ta'bir eyle sen

⁽⁷⁾Çünkü Yūsuf işbu sözi diñledi
Şād oluban Tañrı'ya şükr eyledi

⁽⁸⁾İşde bu sözleri diñledüñ tamām
Ver şalavāt Muşafā'ya ey hümām

⁽⁹⁾Gel berü imdi saña söyleyeyim
Sultānuñ ḥālini taqrir ideyim

⁽¹⁰⁾Ḥasta oldu bir gice sultān hemān
İñler zārī kıılır āh ı figān

⁽¹¹⁾Şabāḥ oldu aña ḫabibler gelür
Bildügince her biri 'ilac kıılır

⁽¹²⁾Tañrı emri gelicek dönmez ol

- Taḳdîre ' ilâc iderseñ olmaz ol
- [53b] ⁽¹⁾Çün ecel geldi kıtfîr öldi bil
Mışır ḥalkı cümle zârî kıldı bil
- ⁽²⁾Cümle maḥlûḳ itdiler âh u fiġân
Şehr içi yâ[s] dutdı heb pîr ü cüvân
- ⁽³⁾Cem' oluban pâdişâhı yudılar
Kefin ŝarup ḳabre iletüp ḳoydılar
- ⁽⁴⁾Üç güne dek cümle yas eylediler
Cem' oluban ŝoñra gör n'eylediler
- ⁽⁵⁾Ḳardaşı Reyyân'ı sulṫân itdiler
Taḥta çıkarup anı ḥân itdiler
- ⁽⁶⁾Çünki sulṫân oldu Reyyân ey yara
Yörîdi ḥükmi anuñ ile ŝara
- ⁽⁷⁾Bir iki ḥaşmı var idi sulṫânuñ
Diñle nice olduġın diyem anuñ
- ⁽⁸⁾Cem' olup bir yere gör n'eylediler
Sulṫânuñ iki ḳulına didiler
- ⁽⁹⁾Biri şarâb-dâr biri etmekçi idi
Diñle imdi bunlar aña ne didi
- ⁽¹⁰⁾Didiler biz size çok mâl virelim
Sulṫânı öldürivirüñ görelim
- ⁽¹¹⁾Şöyle ġanî idelüm mâllarıla
Sizi begler idelüm ḳullarıla
- ⁽¹²⁾Râzî oldu olar mâl alalar
Diñle imdi nice fitne ḳıldılar
- ⁽¹³⁾Geldiler gice danışık itdiler
İkisi bu fitneyi düzdiler
- [54a] ⁽¹⁾Şerbete etmege aġu ḳatalar
Sulṫânuñ önünde elde dutalar
- ⁽²⁾İsteyicek şâh anı vireler
Aña aġu yidirüp öldüreler
- ⁽³⁾Vardılar işlü işine gitdiler
Diñle imdi evlerinde n'itdiler
- ⁽⁴⁾Ḳatdı ekmeççi aġuyı ekmege
Durdı sulṫân aluban gitmege
- ⁽⁵⁾Şerbete şerbetçi aġu ḳatmadı
Sulṫân evvel baña iç diye didi
- ⁽⁶⁾Tırnaġı içinde aġüyı şakladı
Sulṫâna ŝunınca ḳatam didi
- ⁽⁷⁾İkisi de getürüben vardılar

Sulṭāna karşı dutuban durdılar

⁽⁸⁾Sulṭān ekmekçiye dir ye ekmegi
Yemedi ekmegi ider bahāneleri

⁽⁹⁾Sulṭān etmegi bir ite verür
Ağu dutdı ol iti tiz öldürür

⁽¹⁰⁾Şerbetçiye şerbetün iç didi
İçdi şerbetçi anı nesne olmadı

⁽¹¹⁾Ağuyı bırağdı añsuzın yere
Vākt ola didi beni de araya

⁽¹²⁾Sulṭān anlara hemān hışm eyledi
Hele varuñ zindāna koyuñ didi

⁽¹³⁾Bir yıl ol zindān içinde durdılar
Yūsuf' uñ hulkıla hālın gördiler

[54b] ⁽¹⁾Ḥasta olana Yūsuf' ilāc ider
Dertlü olana du' ā ider gider

⁽²⁾Düş görenün hem düşün ta' bir ider
Ḥasta olanı varuban şorar

⁽³⁾Geldi şerbetçi Yūsuf'a söyledi
Yā Yūsuf düş görmişem ta' bir eyle didi⁵⁷

⁽⁴⁾Bir altun taş ile üç şalkım üzüm
Aluban elüme diñlegil sözim

⁽⁵⁾Şıkıp salkımı şerbet iderim
İletdim sulṭān içdi pes n' iderim

⁽⁶⁾Yūsuf aña didi bilgil ey civān
Bunda durduğın senün üç gün hemān

⁽⁷⁾Saña üç günden sonra hil' at gele
Kullarıla hem nice ni' met gele

⁽⁸⁾Çıkaruban seni āzād ideler
Kayğudan kırtaruban şād ideler

⁽⁹⁾Var etmekci de aña söyledi
Görmüşim düş ben de yā Yūsuf didi

⁽¹⁰⁾Ben de üç tennür etmek bişürürüm
Tābla ile başımda getürürüm

⁽¹¹⁾Sulṭāna alup getürürken anı
Geldi kuşlar yedi başımda anı

⁽¹²⁾Yūsuf eydir seni üç günde alalar
Çıkaruban bir ağaca aşalar

⁽¹³⁾Gele kuşlar anda beyniñi yeye
Düşünün ta' biri budır bil diye

⁵⁷ Hece fazlalığı vardır.

- [55a] ⁽¹⁾Ekmekçi iyder yalan söyledim bu düşi
Yūsuf iyder düşünün bitdi işi
- ⁽²⁾Yūsuf anlara yine söyledi
Bunları hoş dine da' vet eyledi
- ⁽³⁾Ekmekçi iyder inanmazam ben saña
Düşüm eyü ta' bir itmedün baña
- ⁽⁴⁾Geldi şerbetci müslimân oldu ey yâr
Zindân ehli bile oldu ne ki var
- ⁽⁵⁾Bing dört yüz âdem var idi bil cân
Heb müslimân oldılar pîr ü cüvân
- ⁽⁶⁾Üç günden soñra kullar geldiler
Çıkarup etmekciyi hem aldılar
- ⁽⁷⁾Bir ağaca aşâ kodılar anı
Geldi kuşlar yidiler pes beynini
- ⁽⁸⁾Yine kullar hil' atile geldiler
Gelüben şerbetciyi de aldılar
- ⁽⁹⁾Bir ata bindürdiler götürdiler
Anı sulţân katna iletdiler
- ⁽¹⁰⁾Şerbetciye anda Yūsuf söyledi
Yâ yigit beni de unutma didi
- ⁽¹¹⁾Beni sulţâna varıcağ añasın
Şöyle beni de çıkara diyesin
- ⁽¹²⁾Çünkü Yūsuf işbu sözi söyledi
Haqq Ta' âlâ Cibrîl'e emr eyledi
- ⁽¹³⁾İn Yūsuf'a di ki neye söyledi
Kendini maḥlûka neye işmarladı
- [55b] ⁽¹⁾Ben anı kurtarmağı bilmez midim
Derdine anuñ devâ kılmaz mıdım
- ⁽²⁾Şor Yūsuf'a kimdir anı yaradan
Hüsni-i ḥulqı yâ aña kimdir veren
- ⁽³⁾Yâ anı kardaşlarından kurtaran
Kimdir anı kuyudan hem çıkarın
- ⁽⁴⁾Kimdir anı pâdişâha verdüren
Zelîhâ fitnesinden anı kurtaran
- ⁽⁵⁾Şabî ma' şümü anuñcün söyleden
Anı doğrı Zelîhâ'yı şuçlu iden
- ⁽⁶⁾Saña bu ni' metleri kimdir veren
Dürlü ni' metlere elüñ irgüren
- ⁽⁷⁾Yūsuf iyder Rabb'im ihsân eyledi
Bunca düşvâr işi âsân eyledi

(8) Cebrâ 'il kınadıla yeri urur
Yir yarıldı baķuban Yūsuf görür

(9) Yedi kıat yerden aşağa şaşdurur
Cebrâ 'il kınadıla şaşı urur

(10) şaş iki pāre olur bir kıurt çıķar
Bir yeşil yapaķ ağzında dutar

(11) Döndi Cebrâ 'il Yūsuf'a söyledi
Yā Yūsuf Rabb'ün řaņa gör ne didi

(12) Yūsuf'ı bunca belādan kıurtaran
şaş içinde kıurda rızkıını veren

(13) Ya' kıüb oęlu Yūsuf'ı unudur mıdı
Zindān içre ebedi kıalur mıdı

[56a] (1) Čünkü maķlūkdan o ĥacet diledi
Zindān içre yedi yıl dura didi

(2) Ĥacetin maķlūkdan isteyen kıři
Maķrūm olmaķdır bilün anuñ iři

(3) Yūsuf iyder eksiklūk bizden didi
Luşf'ı kerem yine Rabb'imden didi

(4) Cebrâ 'il didi ' itāb oldır hemān
Durasın zindān içinde bir zamān

(5) On iki ĥarfdır temennī bilesin
Zindān içre on iki yıl durasın

(6) Ūzkürünī ' inde rabbik ĥarfleri
On iki ĥarfdır bilesin anları

(7) şimdiye dek işde beş yıl oldu
Tańrı yedi yıl daķı dursın didi

(8) Čünkü Yūsuf iřidir bu sözleri
Tevbe kııldı ağlar iki gözleri

(9) Tevbe kııldı sözine pūřmān olur
şöyle ağlar işiden ĥayrān olur

(10) Tevbe kııldım yā İläĥi derde dermān eylegil
Ben gedā kıapuņa geldim baņa iřsān eylegil

(11) Raĥmetüñden ayırma yarın anda cümlemüz
Rāziyam bu dünyāda yerimi zindān eylegil

(12) Dünyā sevgüsin çıķar göñlim evin ĥālī kııl
Kim senün ĥabbün dola göñlüme miĥmān⁵⁸ eylegil

(13) Bildim ĥařā kııldım cürmimi bağışlagıl
Yazma anı yazılanı maķv'ı pünĥān eylegil

[56b] (1) řürme kıapudan gedā vü mücrim bī-čāre
şüretin kıılma mübeddel cümle insān eylegil

⁵⁸ Metnin aslıda "mūĥman" řeklindedir.

- (2)Yâ İlâhî bizi şakla mekr-i şeytândan meded
Kullaruñ red eyleme şeytânı merdûd eylegil
- (3)Raĥmetüñden sen ayırma yarın anda cümlemüz
Yevm-i maĥşerde kıılma rüsvây bizi ĥandân eylegil
- (4)Yûsuf anda çün münâcât eyledi
Rabb'isine ' arz-ı ĥacât eyledi
- (5)Ĥaĥĥ Ta' âlâ ĥacetin kııldı revâ
Ver şalavât ' aşk-ıla Peyġambere
- (6)Diñle imdi bir daĥı diyem ĥaber
Yûsuf' uñ aĥvâline eyle nazâr
- (7)Zindân içre bir yüce yir varıdı
Yûsuf anda her gün oturur idi
- (8)Karşusunda var idi bir pencere
Yûsuf andan baĥar idi yollara
- (9)Yine Yûsuf anda bir gün oturur
Gördi karşıdan bir kâfile gelür
- (10)Anlaruñ içinde bir er var idi
Hem Şemerzel idi bil anuñ adı
- (11)Geldi zindân yanına uğradı ol
Pencerenüñ karşıasına doĥrı yol
- (12)Devesi anuñ baĥdı Yûsuf' ı görür
Ol deve hemân Yûsuf' a selâm verür
- (13)Yâ Yûsuf sen bunda n' eylersin didi
Atanuñ bükdi belin ĥasret didi
- [57a] (1)Senden ayrılalı Ya' ĥüb gülmedi
Kanda gitdüĥini hergiz bilmedi
- (2)Key za' if olmuşdurur anuñ özi
Aĥlamakdan görmez oldu gözi
- (3)Gice gündüz gözleri yaşı aĥar
Yûsuf' um gele diyü yola baĥar
- (4)Kim senüñ derdin büküpdür belini
Şormaz mısuñ babacıĥuñ ĥâlini
- (5)Cümle oĥlanları aña ' âĥ durur
Ĥiç yanınca bile aĥlar yoĥdurur
- (6)Anuñ aĥladuĥına anlar güler
Yûsuf öldi dir anlar baĥrını deler
- (7)Gice Yûsuf dir daĥı gündüz Yûsuf
Uyanur Yûsuf dir uyurken Yûsuf
- (8)Ĥiç Yûsuf' dan ĥayrı söz gelmez dile
Atañ Ya' ĥüb' uñ ĥâli böyledir hele

- (9)Şimdi ben Ken'ân elinden gelürem
Babanuñ hâlini özge bilürem
- (10)Gicelerde ağladuğın işidiriz
Cümle hayvânlar bile ağlaşuriz
- (11)Biz dayanamayuz anuñ âh ı hüznine
Sen nice şabr idesin şasretine
- (12)Babacığım diyüben yanmaz mısın
Ayruluğdan dağı uşanmaz mısın
- (13)Yūsuf anı işidüben ağladı
Cümle halkuñ yüregini dağladı

- [57b] (1)Ay diridi vāy benim şasretime
Yā benim derdime düşen atama
- (2)Deveyi sürdi deveci gıtmedi
Bir adım dağı adımın atmadı
- (3)Bir 'aşā elinde anı durmaz döger
Vurur anı güç ile sürmek diler
- (4)Yūsuf iyder urma anı ey yigit
Gel berü bir sözim vardur işit
- (5)Geldi yigit pencerenüñ yanına
Hem selām verdi Yūsuf'a ol yine
- (6)Yūsuf iyder kıandan gelürsin yā yigit
Nereden söyle baña anı iyt
- (7)Yigit iyder bil beni Ken'āniyem
Kim bu şehre gelmişem kervāniyem
- (8)Yūsuf iyder Tañrı⁵⁹ haqqıçün saña
Bir su 'ālīm var haber virgil baña
- (9)Bir ağaç vardır o yirde yā yigit
On iki budağı vardır key işit
- (10)Ol ağacuñ bir eyü hāş dalmı
Kesdiler dir bilür misin sen anı
- (11)Kesileli ol ağaç ağlar imiş
Ol kesilen dalmı gözler imiş
- (12)Ol kesilenden beri yaşı durmadı
Ol kesilen dalmı bulamadı
- (13)Ağlamağdan şöyle eylemiş hâlin
Yaprağı şararuban bükmiş belin

- [58a] (1)Ol zamāndan beri hiç uzamamış
Ol kıalan dallarını gözlememiş
- (2)Bunı Yūsuf didi 'Arab ağladı
Bu didigüñ Ya'küb'üñ vaşfi didi

⁵⁹ Metnin aslında “Tiñri” şeklindedir.

- (3) On iki budağ on iki oğludı
Birini yitürdi körpe oğlu idi
- (4) Ol gidelden Ya' kûb zârî durmadı
Yüregi yaralıdur hîç şavmadı
- (5) Yūsuf anı işidüben ağladı
Cümle halkuñ yüregini dağladı
- (6) Yūsuf iyder neye geldüñ yâ ' Arab
Kim bu şehre gelmeden nedir taleb
- (7) Didi geldim ki kazanç çok eyleyem
Varam evcügazıma harc eyleyem
- (8) Çıkarup Yūsuf bilezügin aña
Verdi iyder bu kazanç olsun saña
- (9) Yâ yigit dön giri eve git didi
Ya' kûb'a benim selâmım ilet didi
- (10) Çünkü sağluk ile eve varasız
Ağşâma degin evüñde durasız
- (11) Halk yaticak varuban çağırasın
Benim selâmum aña söyleyesin
- (12) Diyesin kim bir garîb itdi selâm
Zindân içredir Mısır'da ol gulâm
- (13) Hem digil kim du' âdan unutmaya
Haqq anuñ du' âsını red itmeye

[58b]

- (1) Arab iyder yâ yigit anı digil
Nedir ismüñ baña anı söylegil
- (2) Yūsuf iyder anı dimezem saña
Selâmum iletdüğün yeter aña
- (3) Döndi ' Arab gitdi hemân yolına
Giderek irişdi Ken' an iline
- (4) Evine varup giceye dek durur
Gice kalkup Ya' kûb evine gelür
- (5) Âl-ı İbrâhîm diyü itdi hişâb
O dem içerden aña verdi cevâb
- (6) Yâ hazret-i Yâ' kûb ben Mısır'dan gelürim
Bir emânet var saña yetürürim
- (7) Bu nidâyı işidüp Ya' kûb şâd olur
Yârini gönderüp ' Arab'ı çağırur
- (8) Arab içerü girdi Ya' kûb'a verdi selâm
Didi kimsin ver haber dir yâ gulâm
- (9) Bir güzel koğu bigün senden gelür
Anı işidelden cân hayât bulur

- (10) Didi bir ğarīb size selām ider
 Habs içinde hālını i' lām ider
- (11) Ya' k̄ūb iyder yüzini gördüñ mi h̄iç
 Yā adı nedir anuñ şorduñ mı h̄iç
- (12) Yā nebīy'ul-lāh adını ol dimedi
 Yüzini de örtti ol göstermedi
- (13) Ya' k̄ūb aña ne dilersin didi
 Yigit iyder dünyā dilemezem didi

[59a]

- (1) Zīrā ol ğarīb beni kıldı ğanī
 İşde verdi baña bilezüğünü
- (2) Ya' k̄ūb aña çok du' ālar eyledi
 'Ömrüñ uzun olsun senüñ didi
- (3) Haqq Ta' ālā korğudugından kırtara
 Cümle maqşūduñ senüñ Allāh vere
- (4) Çünkü bu işler tamām oldı ey yare
 Ver şalavāt ' aşkıla Peyğambere
- (5) Diñle imdi Yūsuf' uñ aḥvālını
 Yedi yıl oldı tamām işid anı
- (6) Yine Yūsuf secdeye kodı başın
 Gözlerinden dökdi ol kanlu yaşın
- (7) Yalvarup ağlayuban ider İlāh
 Ben k̄uluña luḫfi k̄ıl ey pādīşāh
- (8) Ben ğarībem beni āzād eylegil
 Vāktıdır yā Rabb beni şād eylegil
- (9) Yüzümüñ karasına bakma benim
 Göñlüümüñ ḫarābın ābād eylegil
- (10) Cebrā 'il geldi didi ol dem aña
 Muştularım yā Yūsuf şimdi saña
- (11) Haqq seni zindāndan āzād eyledi
 Mısr'a sulṫān eyleyüp şād eyledi
- (12) Bunlaruñ sözünü Yūsuf diñledi
 Pādīşāh düş gördüğünü añladı

[59b]

- (1) Cümle mu' abbirlerin cem' eyledi
 Anlara gördüğü düşün söyledi
- (2) Didi anlara bu gice görürem
 Nıl deñizinüñ yanına varuram
- (3) Yedi şığır çıkdı şudan key semiz
 Memeleri toptolu süd bilñüz
- (4) Hem yedi aruḫ şığır daḫı çıkar
 Yırtıcı cānuvar gibi burnı var
- (5) Ol şemiz şığırları heb yediler
 Hem derisin hem kanını içdiler

- (6) Birer şığırı yeyüp doymadılar
Doyuban qarınları kabarmadılar
- (7) Yedi baş buğday başı dağı biter
Başı büyük dânesi tok biter
- (8) Hem yeşil tanesi yumuşak ey cân
Hiçbir eksügi yoğıdı bil ey hümân
- (9) Bu yedi buğday kökinden bitdi qurı baş
Bitdi andan dânesi yok kendi aq baş
- (10) Uzadı çıkdı bular başa berâber oldılar
Qurı baş yaşı yapışup şordılar
- (11) Ne tanesin kodılar ne başı hep şordılar
Ne yeşil ne tok oldılar qurı baş gördiler
- (12) Dâne dutmadı gögermez aq pāk durur
Evvelkinde bozdı cümle anlar da qurur
- (13) Bilün arıq şemizi yedi qurular yaşları
Didi ta' bîr idiverün nedir bu düşleri

[60a]

- (1) Bu düşün ne oldugın birisi bilmedi
Heb ağız bir idüben şeytândır didi
- (2) Çün şarâb-dâr buni işidicek güler
Geldi sultân yanına başın şalar
- (3) Sultân iyder neye şalarsın (salazsın) başuñ
Bir fikir var sende söylegil işuñ
- (4) Şarâb-dâr iyder sultânım fikrim budır
Bir yigit var zindân içinde ol bilür
- (5) Kendinüñ düş gördüğünü söyledi
Yûsuf anı ta' bîr itdüğünü söyledi
- (6) Ol niçe ta' bîr itdise oldu heb
Ne buyurdu başımuza geldi heb
- (7) Pâdişâh iyder yâ neye durasın
Tiz anı aluban getüresin
- (8) Şerbetci dir utanuram varmağa
Bir emânet didi ol demde baña
- (9) Ben anuñ didüğünü unutmuşam
Şol vâkıf zindân içinden çıkmışam
- (10) Beni sultâna añasın didi
Tekrâr tekrâr baña işmarladı didi
- (11) Beni sultân yoklaya göre didi
Şuçum yokdır söyle çıkara didi
- (12) Dimemişem ben anı gelüp saña
Utanuram varmağa şimdi aña

- (13) Pādişāh iyder yüzüñe vurmayam
Umarım ki seni utandırmaya
- [60b] (1) Ehl-i kemāldir zīrā ḥalīm ola
Ḳatı söylemeye ol selīm ola
- (2) Varuban gitdi şarāb-dār n'eylesün
Pādişāh emr eyledi nice eylesün
- (3) Vardı zindāna Yūsuf'a verdi selām
Utanuban yüzine örtüdi ol hümān
- (4) Yūsuf iyder aç yüzüñi söylegil
Neye geldüñ di sözüñ utanmagıl
- (5) Didi yā Yūsuf çü zāyi' itmişüz
Baña ısmarladuğüñ unutmışuz
- (6) Yūsuf iyder baña oldu Tañrı'dan
Hem anı odır saña unutturan
- (7) Çün şarāb-dār yüzün açdı söyledi
Pādişāhuñ düşüni şerḥ eyledi
- (8) Yūsuf iyder diñle anuñ ta' birini
Saña ta' bir ideyim bir bir anı
- (9) Ol yedi şemiz şıgırlar geldügi
Hem yedi baş yeñi buğday olduğı
- (10) Bil yedi yıl gāyet ucuzluk ola
Şehir köyler cümlesi ni' met dola
- (11) Şol kadar zaḥīre ola doyalar
Evlere ve damlara zaḥīre koyalar
- (12) Ḥayvānlar şemire yağ süt çok ola
Yemişler ola ni' met dünyā dola
- (13) Yine işit yā yigit bu sözleri
Çün aruḳ şıgır yedi semizleri
- [61a] (1) Daḫı şol yedi kuru buğday başı
Şürdi kurtıdı ol yedi başı
- (2) Yedi yıl gāyet de kıtluk olısar
Her kişi nefsenden 'āciz qalısar
- (3) Semizlerde et kan qalmadı
Yā aruḳları yeyüben dolmadı
- (4) Ol ucuzluk ni' meti hiç qalmaya
Şoñraki yıllarda ni' met olmaya
- (5) Ol başlar sürüp dolmadığı
Gögerüp rengi yeşil olmadığı
- (6) Yağmaya yağmur ot hiç bitmeye
Yemiş ağaçları meyve vermeye
- (7) Şol kadar qaḫt ola ki buñala
Niceler bir loḳma için kul ola

(8)Yine andan ōnra ucuzluğ ola
Yirlü yerine cümle ' âlem yine gele

(9)Çün ōarâb-dâr bunı dîñledi durur
Vardı sultâna anı ħaber virür

(10)Bu sözi sultân anda iŷidir
Didi yâ ol zindân içinde ne durur

(11)Varuban anı tîz çıkarasız
Neye girdi ŷuçı nedir ŷorasız

(12)Aña kim güç eyledise bileyim
Göresiz ben de aña neler kılayım

(13)Çün ōarâb-dâr geldi zindâna ey cân
Yūsuf'a didi ki iŷit ey cüvân

- [61b] (1)Pâdiŷâh bil seni âzâd eyledi
Getürüñ yanıma diyü söyledi
- (2)ŷor aña zindâna koydı didi
Zulm idüben aña kim kıydı didi
- (3)Yūsuf iyder ŷorasız ol ħatunlara
ŷol beni görüp elin kesenlere
- (4)Var mı ŷuçum yok mıdır sultân bile
Bilmeyicek vağt ola töhmet kıla
- (5)Vardı sultâna ōarâb-dâr söyledi
Sultân ol ħatunları cem' eyledi
- (6)Didi söyleñ bunı niçün itdiñiz
Yūsuf'ı zindâna neye koydñız
- (7)ŷuçı var mıdır anuñ iydüñ baña
Niçün itdüñiz bu iŷleri aña
- (8)Didiler kim ħâŷâ sultânım özi
Doğrudır ol egri söylemez sözi
- (9)Hiçbirimüze bizim meyl itmedi
Doğru yolu koyup egri gitmedi
- (10)Heb bilüriz Zelîhâ idi bunı iden
Ĥâtrıçün didiler bizüz iden
- (11)Pâdiŷâh bildi Yūsuf' uñ ŷuçı yok
Doğrı olanları heb kırtara Ĥaqq
- (12)Pes ōarâb-dâra yine emr eyledi
Yūsuf'ı tîz var çıkar getür didi
- (13)Dürlü ħil' atler iletüñ geydirüñ
Bir eyü at iledüben bindürüñ
- [62a] (1)Cümle ŷehrüñ ħalkı bile vardılar
' İzzet-ile alup Yūsuf'ı geldiler

- (2) Ayağına döşediler halıları
Çaldılar tabl u nağgäre sazları
- (3) Bir ata bindirdiler anı yeddiler
Yolları çarşuları donatdılar
- (4) Bu beşâretle anı getürdiler
Sulţānuñ sarāyına iletdiler
- (5) Gördi sulţān Yūsuf'ı karşı durur
Yūsuf dağı sulţāna haber verür
- (6) Sulţāna Yūsuf ' Arapca söyledi
Sulţān aña bu nice dildir didi
- (7) Ammum⁶⁰ İsmā' il dilidir bu dil didi
Yine ' İmrānca aña söyledi
- (8) Yine sulţān bu nice dildir didi
Yūsuf aña bu atam dilidir didi
- (9) Yetmiş dilde sulţān aña söyledi
Yetmişinde Yūsuf bile söyledi
- (10) Zīrā yetmiş dil bilürdi pādīşāh
Yūsuf iki dil artuk bilür ey māh
- (11) Yine sulţān aña düşün söyledi
Yūsuf düşüni şerh eyledi
- (12) İşid imdi Yūsuf'ı dağı n'ider
Pādīşāhdan zindān ehlini diler
- (13) Sulţān iyder gönlini hoş eyledim
Ne ki var cümlesin āzād eyledim
- [62b] (1) Zindān ehli cümle āzād oldılar
Cümle anlar Hālik'a şükr itdiler
- (2) Diñle imdi pādīşāhı gör n'ider
Yūsuf'a çok dürlü ' izzetler ider
- (3) Didi yā Yūsuf ögüt virgil baña
Haqq Ta' ālā çün seni virdi baña
- (4) İşde düşüm böyledir n'itmek gerek
Söyle nice tebdır itmek gerek
- (5) Yūsuf eydir ekinler ekdüresiz
Evleri anbārları doldurasız
- (6) Hem ' alef ot zaḥīre ne ki var
Cem' olñup yoklanıla il ü şār
- (7) Bir kuluña emr idesin cem' ide
Duruşa her gice gündüz sa'y ide
- (8) Sulţān iyder kimse bunu bilmeye
Cümle şehrūñ halkı kādır olmaya

⁶⁰ Metnin aslında “Ümmim” şeklindedir.

(9)Yūsuf eydir ger izin ola baña
İşbu yolda hıızmet idem ben saña

(10)Zirâ ben anuñ kolayın bilürim
Nice olur hem ' ilâcın kıılırım

(11)Sultā[n] iyder key kerem luţf idesin
Nice gerek ise öyle idesin

(12)Hızneyi çün Yūsuf'a ıřmarladı
İşid imdi sultānı gör n'eyledi

(13)Pes çıkardı yüzüğünü tâcını
Yūsuf'a verdi daķın didi bunu

[63a] (1)Yūsuf anı barmağına daķınur
Hızne-dârdur ol aña nişân olur

(2)Tâcı geymedi didi lâyıķ degil
Kul olana bu şıfat lâyıķ degil

(3)Sultān iyder key nişânımdır benim
Efđal itdim seni bu hıalkdan cānım

(4)Çünkü Yūsuf tâcı urdı başına
Meşğül oldu hazinenüñ işine

(5)Bir yıla dek hıızmet üzre oldu ol
Yıl olucak diñle imdi n'oldı ol

(6)Yıl tamâm olıcak hızneye sultān varur
Yūsuf'ı aluban tahta gelür [...]

(7)Dürlü libâslar aña çün geydirür
Hem kıılıcını daķı kuşandurur

(8)Bir muraşsa' tahtı zerrin eyledi
Yâ Yūsuf bu tahta çık otur didi

(9)Yūsuf iyder taht sizüñdir sultānım
Ben kulam hem sultānımsın sen benim

(10)Sultān iyder her hâliñden hoşnüdâm
Dilerim ki tahtımı saña virem

(11)Yūsuf eydir şabr eyle ey sultānım
Nice emr eyler görem Rabb'im benim

(12)Cebrâ'il geldi Yūsuf'a söyledi
Tahta çık Rabb'ün saña emr eyledi

(13)Sultān iyder işbu benim yerime
Sen maħalsin gel berü çık tahtıma

[63b] (1)Yūsuf anda tahta çıkdı oturur
Geldi sultān Yūsuf'a karşı durur

(2)Çünkü Yūsuf Mısır iline hân olur
Hem otuz yaşında ol sultān olur

(3)Yüzini görse anıñ bedr olmuş ay
Kendi hüsine dönüp pişmān olur

(4)Leylī dirken Mecnūn anı görse idi
Unuduban Leylī'yi dīvāne olur

(5)Güli bülbül medḥ ider görse anı
Gül bu imiş diyü işi efġān olur

(6)Dünyāya anculayın ḥüb gelmedi
Anıñçün 'āleme destān olur

(7)Zelīḥā anı gördi geçdi dünyadan
Anıñçün dünyā aña zindān olur

(8)Ey ġarīb sen medḥ idemezsin anı
'Aql irişmez aña mestān olur

(9)Gel berü söyleyelim anı yine
Ver şalavāt enbiyānuñ rūḥına

(10)Çünkü Yūsuf tahta çıkdı şāh olur
Cümle Mışır iline sultān olur

(11)Ālemüñ ḥalkına ḥükmin yöridir
Zulmi kesdi cümle 'adlin yöridir

(12)Ālemüñ ḥalkın elṭāfila ol
Cümlesini eyledi kendüye ḳul

[64a] (1)Çün ucuzluk yılınıñ toġdı ayı
Yūsuf āġāh itdi yoḥsulı bayı

(2)Cümlesine ekin ekün didi ol
Hem ucuzluk vaḳtini bildirdi ol

(3)Cümle yiryüzine ekin ekdiler
Ḳābil olan yerleri hep doldurdılar

(4)Ekdiler ḳomadılar daġ u taşı
Ekin oldu dere vü ḳaya başı

(5)Nereye ekdilerse bitdi hep
Uzayup 'adetce boyı yetdi hep

(6)Bayaġı adetce oldu ḳamusı
Baya ḳışdan oldu hem dānesi

(7)Şöyle oldu evleri doldurdular
Niçe evler büyüdüp ḳaldırdılar

(8)Daḫı Yūsuf ḥazīneler eyledi
Diñle imdi diyeyim ol n'eyledi

(9)Yüz altmış arşun evler yapdurur
Buġday ile anları hep doldurur

(10)Şehr içini dolu buġday eyledi
Daḫı otluḳ 'alaf cem' eyledi

(11)Ni' metile gecdi çünkim yedi yıl
Her kimesne anda ġanī oldu bil

(12)Çünkü kıtluk yılınıñ ayı doğar
Yūsuf anda halkı ekinden yığar

(13)Kıtluğuñ dürlü nişanı belürür
Şan' at ehli işleyemez yorulur

[64b] (1)Bir gece sultân yaturken durur
Baña yimek getürüñ dir buyurur

(2)Âdem ü hayvân yeyüp doymaz olur
Tiz acıgır acılığa dayanmaz olur

(3)Bu acıkmağın sebebi bu idi
Diñle imdi râviler böyle didi

(4)Haqq Ta'âlâ Cibrîl'e emr eyledi
'Aşî oldı cümle mañluk in didi

(5)İndi Cebrâ'il ac olun dir çağırur
'Aşisiz Tañrı size kıtluk verür

(6)Vermek almak Tañrı'nuñdır bilesiz
Mü'min⁶¹ olup doğru yola gelesiz

(7)Bildiği geldi kıtlık yılları
Duydı Yūsuf çünkü işbu hâlleri

(8)Ekin ekmeñ didi hem şimden giri
Ekin olmaz biliñiz şimden giri

(9)Yağmadı yağmur ve hem esmedi yel
Bitmedi ot hem ekin olmadı bil

(10)Yemiş olmadı ağaçlar kururdu
Cânularlar birbirini yer idi

(11)Çünkü halk elinde olanın yidiler
Cümle gelüp Yūsuf'a yalvardılar

(12)Didiler ki bize çäre idesin
Biz kırıldığ ya bizi niçe idesin

(13)Bunlaruñ sözünü sultân diñledi
Anbâr açun diyüben emr eyledi

[65a] (1)Vardı kullar açdılar anbârları
İşbu halka şatdılar buğdayları

(2)Altun aqça ellerinde olanı
Geldiler tañıla verdiler anı

(3)Bir yıla dek yeyüp düketdiler
Yine buğdaya Yūsuf'a geldiler

(4)Evlerinde olan altun gümüş şeyleri
Dağı güher ne varısa heb varı

(5)İletüp verdiler anları dağı

⁶¹ Metnin aslında "mü' min" şeklindedir.

Yine buğday aldılar bil ey aḥī

⁽⁶⁾Bir yıla deġin anı da yidiler
Berekātı yoḡdır nice ideler

⁽⁷⁾Üçinci yıl cümle davarlarını
Buğdaya verdiler iletüp varını

⁽⁸⁾Dördüncü yıl ḡul ḡaravaṣ ne ki var
Cümlesin buğdaya verdiler ey yār

⁽⁹⁾Beşinci yıl yirlerin evlerin hemān
Verdiler buğdaya cümlesin ey cān

⁽¹⁰⁾Altıncı yıl cümle oġlanların
Virdiler buğdaya bir bir hepinin

⁽¹¹⁾Yedinci yıl tamām oldu cümle geldiler
Erkek dişi Yūsuf'a ḡul oldılar

⁽¹²⁾Ā' lā ednā hīç Mıṣır'da ḡalmadı
Ya' nī gelü Yūsuf'a ḡul olmadı

⁽¹³⁾Cümle Mıṣır Yūsuf'ın mülki olur
Cānlu cānsuz cümlesi mülki olur

[65b] ⁽¹⁾Ḥaḡḡ Ta' ālā Yūsuf'a ikrām ider
Verdi bu devletleri in'ām ider

⁽²⁾Ya' nī evvel Yūsuf'ı ḡul eyledi
Ṣoñra ḡaḡḡı Yūsuf'a ḡul eyledi

⁽³⁾Çünkü Yūsuf yaḡdıra ṣabr eyledi
Tañrı anı ni'ete ḡarḡ eyledi

⁽⁴⁾Ḥān-u-mān u Mıṣır hep mülki olur
İṣit imdi Yūsuf da ne ḡılır

⁽⁵⁾Ḳıtluḡ olıcak Yūsuf gör n'eyledi
Ṣol ḡadar büyük ḡazanlar eyledi

⁽⁶⁾Cümlesile her gün aṣlar biṣürür
Cümle faḡırleri anuñ ile toyrurur

⁽⁷⁾İṣbu ḡaḡḡı ṣöyle direrdi ol
Aç ḡomazdı cümleyi doyrurdu ol

⁽⁸⁾Çünkü bu ḡaḡḡ Mıṣır elinden ṣavulur
Vardı Ken'ān ili ḡāyet ḡaḡḡ olur

⁽⁹⁾Yine yaḡmurlar yaḡar otlar biter
Cümle ḡaḡḡın eli ni'ete yeter

⁽¹⁰⁾Diñle imdi Yūsuf'ı sulṡānıla
Ṣöyleṣürler ol ikisi ḡānıla

⁽¹¹⁾Yūsuf'a sulṡān didi çoḡ yaṣa
Mıṣır heb ḡul eyledüñ baṣdan baṣa

⁽¹²⁾Besledük heb anlarıñ cümlesini
Ṣenlük eyledüñ bu ḡaḡḡıñ yaṣını

⁽¹³⁾Yūsuf iyder diñle ne diyem ṣāña

Mışır halkı cümle kul oldu baña

- [66a] ⁽¹⁾Haqq Ta'âlâ virdi bu devletleri
Kereminden verdi bu ni' metleri
- ⁽²⁾Diñle imdi sulţânım n'eyledim
Bunlaruñ cümlesin âzâd eyledim
- ⁽³⁾Dağı mälların taşadduğ eyleyem
Tañrı'nuñ verdüğine şükr eyleyem
- ⁽⁴⁾Dağı mälların tavarların verüp
Âzâd oluñ diyüben buyurup
- ⁽⁵⁾Çünkü anlar bu sözi işitdiler
Yūsuf'a çok şenâ du' âlar itdiler
- ⁽⁶⁾Döndi yine Yūsuf iyder sulţânım
Tahtuñ emânetdir elimde benim
- ⁽⁷⁾Şimdiye dek saña hizmet eyledim
İşte tahtuñ yine teslim eyledim
- ⁽⁸⁾Sulţân iyder hâşâ ey cânım cânı
Sensin şimden sonra Mışır sulţanı
- ⁽⁹⁾Ben de bil senüñ kapuñda bir kulam
Sulţânımsın ben de yanuñda duram
- ⁽¹⁰⁾Senüñ itdüğini 'aceb kim ider
Yâ senüñ yoluña var mı bir gider
- ⁽¹¹⁾Çünkü bu sözler dağı oldu tamâm
Ver şalavât Muştafa'ya ey hümâm
- ⁽¹²⁾Diñle imdi yine Yūsuf nic' olur
Haqq Ta'âlâ Cebrâ'il'e buyurur
- [66b] ⁽¹⁾İn Yūsuf'a benim emrim söylegil
Leşkerin cem' eylesün öyle digil
- ⁽²⁾Mışır şehrinden çıkup gözlesün
Her kime uğrarsa vezîr eylesün
- ⁽³⁾Cebrâ'il indi Yūsuf'a söyledi
Ol da derdi leşkerin cem' eyledi
- ⁽⁴⁾Şehirden çıkup yol gözler idi
Kime uğrayım 'aceb ben dir idi
- ⁽⁵⁾Gördi Yūsuf bir fakîr yoldan gelür
İñler hem âhıla zârî kıılır
- ⁽⁶⁾Beñzi şararmış anuñ döndi güle
Geydüğini kimse almaz bir pûla
- ⁽⁷⁾İllâ Yūsuf'a du' âlar eyledi
Hoş tazarru' lar şenâlar eyledi
- ⁽⁸⁾Yūsuf hiç iltifât eylemedi

Yüzine bakmadı hiç söylemedi

⁽⁹⁾Didi baña bu niçe vezîr ola
Her kişinüñ gözine haķîr ola

⁽¹⁰⁾Geldi Cebrâ 'il Yūsuf'a söyledi
Ol yigide neye bakmadın didi

⁽¹¹⁾Ölümden kırtardı bilgil ol seni
Şimdi sen begenmedüñ hergiz anı

⁽¹²⁾Yūsuf iyder Cebrâ 'il ben n'eyledim
Bu beni kırtara ne suç eyledim

⁽¹³⁾Cebrâ 'il iyder bilemedüñ sen buni
Bu şehâdet itdi kırtardı seni

[67a] ⁽¹⁾Zeliḫâ ile қоşarak çıkıcaķ
Zeliḫâ anda suçı saña yıķıcaķ

⁽²⁾Şaşdı 'aķluñ n'idecegin bilmedüñ
Dertli cânuña devâ bulamaduñ

⁽³⁾Ol dem anda bî-çâre kalduñ idi
Şâh öninde bîmâre olduñ idi

⁽⁴⁾Bu dir ol gelüp senüñ çün söyleyen
Seni toğrı Zeliḫâ'yı suçl'eyleyen

⁽⁵⁾Қayğudan kırtardı bu anda seni
Şimdi sen de vezîr eylegil anı

⁽⁶⁾Yūsuf anda çün bu sözi diñledi
Key ta' accüb idüp ol dem añladı

⁽⁷⁾Ol yigidüñ elini aldı ele
Anı sarâyına getürdi bile

⁽⁸⁾Anı ḫammâma getürüp yudılar
Dürlü ḫil' atler aña geydirdiler

⁽⁹⁾Vezîr idüp aldı Yūsuf yanına
Şanasın bing cân irişdi cânına

⁽¹⁰⁾Ḥaķķ Ta' ā[lā] ḫikmetin gör n'eyledi
Faķîr iken anı vezîr eyledi

⁽¹¹⁾Gel cânuñ ḫamudan āzād eylegil
Vir şalavât Muştafa'nuñ rüḫın şād eylegil

⁽¹²⁾Gel beri diñle saña söyleyeyin
Zeliḫâ'nuñ niçe oldugın söyleyin

[67b] ⁽¹⁾Ađlamaқdan mübtelâ olmuş idi
Gözsüz olup bî-çâre қalmış idi

⁽²⁾Yūsuf'nuñ yolına bir ev yapdurur
Gele Yūsuf uğraya diyü durur

(3)Şöyle farıdı⁶² bükildi beli
Bir pūla irmez idi anuñ eli

(4)Bir ' abā geyerdî yūñden ne çāre
Beline örme kuşanur bî-çāre

(5)Başına bir k̄ara çūl şarar idi
Her gün çıkar yolda oturur idi

(6)Döşegi ot üstüne örter idi
İllā ' aşkı Yūsuf'uñ artar idi

(7)Şöyle faķır idi hem gāyet karı
Kimse yüzine bakmaz igrenür idi

(8)İllā ' aşkın Yūsuf'uñ k̄ovar idi
Gelse uğrasa diyü iveridi

(9)Ayağı tapuldısın diñler idi
Sesini bārî işidsem dir idi

(10)Yılda bir kez Yūsuf da çıkar idi
Zālîmi mazlūmı hep yoklar idi

(11)Şorar idi kimse zulm itdi mi
Hakķı koyup bāñıl işe gitdi mi

(12)Bir atı var idi çün binerdi ol
Eger urulsa hemān kişnerdi ol

(13)Atuñ ünin işidir leşker durur
Atlanup cümle kapuya gelür

[68a] (1)Çıkdı Yūsuf atlanuban gider
Gel berü diñle Zelîhâ gör n'ider

(2)Leşkerüñ geldüğünü çün işidir
Kalkdı dayanur degenege gelür

(3)Yā Yūsuf dir gör bu benim hālîmi
Kaldım ayaklarda alğıl elimi

(4)Yūsuf anuñ sözünü işitmedi
Halk işitdi iltifāt eylemedi

(5)Gitdi Yūsuf Zelîhâ yine inledi
Geldi evine diñle imdi n'eyledi

(6)Geldi pütüñ yanına oturur
Getürüben pütünü yire urur

(7)Depdi ayağıla pes anı yere
Didi ey püt n'eyledüñ beni göre

(8)Saña tapaldan beri oldım haķır
Bir pūlum k̄almadı ben oldım faķır

⁶² Metinde bu tarzda okunacak şekilde harekelenmiştir. Ancak kelime anlamlandırılmamıştır.

(9)Bunı bildim saña tapan ħor olur
Tañrı'ya tapan kişiler var olur

(10)Gör Yūsuf'ı Tañrı'ya taptı ol
Kulum iken Mışr'a sultān oldu ol

(11)Ben saña taptınca aña taptayım
Yüzüni yerlere senüñ depeyin

(12)Böyle diyüp depdi ayağıla pütü
Dutdı Tañrı'dan yaña ol dem yöni

(13)Didi ey Perverdigār-ı Zül'l-celāl
Ben de bildim bākī sensin lâ-yezāl

[68b] (1)Şimdiye dek yolu ben yañılmışam
Şimdi bildim ben ħapuña gelmişim

(2)Şimdi imān getürdim ben saña
Dilerem maħşūdımı virgil baña

(3)Bunı didi Zeliħā imān getürür
Ĥaħħ Ta'ālā maħşūdına yetürür

(4)Yine bir gün Yūsuf atlanur gelür
Zeliħā bir ħarıcığı ister bulur

(5)Ol ħarıya kerem mürüvvet didi
Beni Yūsuf yolına ilet didi

(6)Zeliħā'nuñ ħarı yapışdı eline
İletür anı Yūsuf'uñ yolına

(7)Geldi Yūsuf çün oraya uğradı
Zeliħā anuñ uğraduğın añladı

(8)Zeliħā anda işbu sözi söyledi
Durdı Yūsuf ne didüğün diñledi

(9)Eydir ey ħulı pādişāh iden Allāh
Pādişāhı esir hem iden Allāh

(10)Bu ħarib ħavāce İbrāhim'üñ dağı yağanı
Luħfuñıla rüzi ħıl maħşūdımı

(11)Dileriseñ iresin maħşūdına
Vir şalavāt Muştafā'ya 'aşkıla

(12)Sürdi Yūsuf atını vardı ileri
Didi kimsin ne dilersin yā ħarı

(13)Didi şol ħarşuña ayağa duran
Eliñe ayağına yüzün süren

[69a] (1)Gice günüz saña mürebbī olan
Dürlü ni' metleri saña yedüren

(2)Mālı mülki dünyādan elin çeken
Yüzüni görmege cānlar viren

(3)Tācı tahtuñ terkini vuruban
Tā ölince senüñ 'aşkıñı süren

(4)Dünyānuñ dürlü qahırların görüp
Dönmeyp ' aşkıña kâ'im duran

(5)Gümiş altun tebsî içinde senüñ
Başını yuyup saçını tarayan

(6)Zelîhâ'yam işte gözsüz olmuşam
Bî-mecâlim sürünübem gelmişem

(7)Ne gözüm kaldı benim ne kuvvetim
Tâkatım tağ oldu gitdi tâkatım

(8)Cümle elimde iken Mışır şarı
Şimdi baña ta'n iderler her biri

(9)Şimdi sâ'il olmuşam kapulara
Kimi esirger kimi it gibi üre

(10)Bunu diyüp Zelîhâ yin'âh eyledi
Yûsuf'a gine bu sözi söyledi

(11)Ne mâlim var anı yoluña verem
Ne gözüm var bakuban yüzün görem

(12)Ne gençlik kaldı vaşlıña irem
Yoluña şimden girü cânlar verem

[69b] (1)Var mıdır bir bencüleyin fikr eylegil
Yolında mihnet çeker söylegil

(2)Gör benim bu derdimi rahm eylegil
Yoluna cânlar fedâ şimden giri

(3)Cândan artuğ armağanım kalmadı
Geçdi ' ömrüm gözüm ağlar gülmedi

(4)Yâ Yûsuf sulţân idim sencüleyin
Şimdi var mı bir fakîr bencüleyin

(5)Derdime dermân yâ kanda bulayım
Yoluña cân vireyim şimden giri

(6)Sulţân iken fakîr olmuş var mı ola
Bencüleyin kendiye kimse kıyar mı ola

(7) Aşk odına kimse hiç yanar mı ola
Yoluña cân vireyin şimden giri

(8)İşid bilgil sen beni şöyle eyledün
Yâ Yûsuf gör imdi beni n'eyledün

(9)Dirdün evvel pûta taparsın baña
Şimdi müsilmân olup uydım saña

(10)Yûsuf anuñ sözlerini diñledi
Elini yüzine dutup ağladı

(11)Dir bu qahrı ol felek bî-vefâ
Derdî-mende nice eylemiş cefâ

- (12)Zelîhâ'yı Yûsuf görüp esirgedi
Dönüp aña şefkât ile söyledi
- [70a] (1)Yûsuf iyder bî-çâre n'olmuş özüñ
Kanı ol hüsn-i cemâl kanı gözüñ
- (2)Bunca kahr dünyâda oldu saña
Dağı 'aşk sürer misin söyle baña
- (3)Zelîhâ iyder dağı 'aşkım şol kadar
Yeryüzi altun dolu olsa eger
- (4)Baña andan yegrek idi ey civân
Göreyidim yüzüñi bir kez hemân
- (5)Yûsuf iyder bir nişân göster baña
Zelîhâ eydir kâncıñı uzat baña
- (6)Yûsuf aña kâncısını uzadır
N'eyleye dir çevrede halk gözedir
- (7)Zelîhâ bir kez ağzın açdı âh ider
Kâncı tutuşdı pes yanup gider
- (8)Od şıyurduban gelür kâncı yanar
Yabana atdı kâncıyı gördi yanar
- (9)Zelîhâ iyder niçe oldu yâ Yûsuf
Yabana atdım kâncıyı didi Yûsuf
- (10)Zelîhâ iyder yâ benim gör derdimi
Bir sâ' at elde dutamaduñ anı
- (11)Zelîhâ iyder yâ Yûsuf gör hâlimi
Kaldım ayaklarda algıl elümi
- (12)Hakk Ta'âlâ 'aşkı Yûsuf'a verür
Zelîhâ'nuñ heb hâcetini görür
- (13)Zirâ Zelîhâ mü 'min olmuş ey yare
Yalvarur Allah'a yüz sürer yire
- [70b] (1)Yûsuf iyder yâ Zelîhâ var hele
Vaqtıdır kim derdüñe dermân ola
- (2)Zelîhâ vardı evine pes ey yare
Secde itdi Allâh'a yüz sürer yere
- (3)Vardı Yûsuf Zelîhâ'ya âdem göndürür
Baña gelsün alayın dir buyurur
- (4)Zelîhâ ol gelen âdeme söyledi
Beni maşharaluga alma didi
- (5)Didi beni genç iken almadı ol
Karımışam şimdi ider mi kabûl
- (6)Şimdi bir gözsüz karıyam n'eyleye
Gel beni maşharalığa alma diye
- (7)Döndi yiğit yine Yûsuf'a varur
Zelîhâ'nuñ sözlerini haber verür

⁽⁸⁾Bindi Yūsuf atına kendi varur
Zeliḥā'nuñ ḳapusına ḳarşu durur

⁽⁹⁾Zeliḥā duydı ḳarşu vardı Yūsuf'a
Diñle imdi Yūsuf aña ne diye

⁽¹⁰⁾Yā Zeliḥā saña ādem gelmedi mi
Yā senüñ göñlüñ baña olmadı mı

⁽¹¹⁾Zeliḥā iyder yā Yūsuf güler misin
Yoḳsa gerçekden beni sever misin

⁽¹²⁾Beni tāze gül gibiken almaduñ
Sen benim ḳadrimi ol dem bilmedüñ

⁽¹³⁾Şimdi bir gözşüz ḳarıyam söyleme
Ḳo beni illere maşhara eyleme

[71a] ⁽¹⁾Yūsuf iyder Zeliḥā'ya gel cevri itmegil
Ol geçen mācerādan kin dutmagıl

⁽²⁾Rāzî olursan aluram ben seni
Añma şimden girü unut geçeni

⁽³⁾Zeliḥā rāzî oldı Yūsuf'a varmağa
Zirā müştāk idi aña irmege

⁽⁴⁾Pes nikāḥ itdiler anı almağa
Diñle imdi Yūsuf'ı nice ḳıla

⁽⁵⁾Emr ider Zeliḥā'yı getürdiler
Yūsuf'uñ sarāyına yetürdiler

⁽⁶⁾Geldi Yūsuf sarāyuñ ḳapusına
Bir ayağın atuban durdı yine

⁽⁷⁾İsm-i a'zam oḳuyup ḳıldı du'ā
İstedi Zeliḥā yine ḥüsnin bula

⁽⁸⁾Ḥaḳḳ Ta'ālā virdi ḥüsnini aña
Şol ḳadar kim nice vaşf idem saña

⁽⁹⁾Evvelkinden daḫı artuḳ eyledi
On iki yaşında maḥbūbe eyledi

⁽¹⁰⁾Yūsuf anda çünki girdi sarāya
Gördi Zeliḥā'nuñ yüzi beñzer aya

⁽¹¹⁾Ḥayrān oldı çün Yūsuf anı görür
Şabr idemez Zeliḥā'dan yaña varur

⁽¹²⁾Elin uzatdı aña dutmaḳ diler
Zeliḥā çekindi ḳaçmaḳ diler

⁽¹³⁾Dutdı Yūsuf iyder ey cānım cānı
Neye ḳaçarsın çü sevdim ben seni

[71b] ⁽¹⁾Geldi çünkim ikisi bir araya
Biri güneş birisi beñzer aya

(2)Zelîhâ ile çün Yūsuf gerdek olur
Yūsuf anda Zelîhâ'yı bikir bulur

(3)Yâ Zelîhâ didi erüñ var idi
Degmedi mi saña ol erüñ didi

(4)Zelîhâ iyder kâdir olmadı baña
Zîrâ Allâh şakladı beni saña

(5)Bunı işidicek Yūsuf şād olur
Muhabbeti bir iken bing olur

(6)İkisi birbirlerine buluşur
Zelîhâ'dan Yūsuf'uñ oğulları olur

(7)İki oğlu oldu Mâşâm bin Yūsuf
Hem biri dağı Efrâm binYūsuf

(8)Anlaruñ şādılık irdi cānına
Vir şalavāt enbiyâ ervâhına

(9)Çün uçuzluk oldu Mışır iline
Vardı kıtluk Şâm u Ken'ân iline

(10)Şâm u Ken'ân halkı cümle geldiler
Yūsuf'dan kaması buğday aldılar

(11)Diñle Yūsuf'ı ol ilden gelene
İzzet iderleridi buğday alana

(12)Ağçası olsun olmasun verür idi
Bay idüp anları göndürür idi

[72a] (1)Varuban Ken'ân'a uğradı olar
Ya'küb'uñ evi yanına kondılar

(2)Vaşf iderlerdi Mışır sultānını
Eyligini dağı hem in'āmını

(3)Şâm u Ken'ân'luyı sever didiler
Bize verdi çok a'ğalar didiler

(4)Ya'küb anlaruñ sözünü diñledi
Göñli ile hem biraz fikr eyledi

(5)Didi bu 'arık kişinuñ işidir
Anda nebî olmasa ne kişidir

(6)Zîrâ ol zamān nebî olsa ey cān
Ya'küb aşlından olurdu bil hemān

(7)Ya'küb anda fikr idüp āh eyledi
N'ola idi evvelki mecālīm olaydı

(8)Yūsuf'um arayu Mışır'a varaydım
Ola ki anuñ katında bulaydım

(9)Bunı didi Tañrı'ya zār eyledi
Ey Çalāb'ım Yūsuf'ımı vir didi

(10)Va' de itdün benimle dilerem
Vâkı geldi Yūsuf'ımı umaram

(1)İşbu fikr düşdi Ya' kûb göñline
İllâ açluğ irişür evlâdına

(2)Erkek dişi altmış âdem varıdı
Loğmayı Ya' kûb yanında yir idi

(3)Gelüben oğulları ağladılar
Cem' oluban Ya' kûb'a söylediler

[72b] (1)Yetmiş yıldır bize hiç söylemedüñ
Bizim ile kelici eylemedüñ

(2)Gülmedüñ bir kez yüzümüze
İltifât eylemedüñ sözümüze

(3)Biz de bilürüz ki ' âşî olmuşuz
Kim saña çok çok cefâlar kılmışuz

(4)İllâ key katı büküldüñ ey buba
Bize du' â eylegil luğf ı ' ağā

(5)Ya' kûb anlaruñ sözini diñledi
Du' â itdi anları esirgedi

(6)Ya' kûb iyder ey oğullar durıñız
Tedârik görüp cümle Mısr'a varıñız

(7)Varup görenler meth iderler sulţânını
Siz de varuñ oğullar görüñ anı

(8)Varuban benden aña idüñ selām
Belki size hürmet ider ol hümām

(9)Didiler yalın ayak başı kabağ
Biz fakîriz geydigimiz heb ' abā

(10)Belki bizim yüzümüze bakmaya
Hiç âdem geldi diyü kayırmaya

(11)Aña varan dürlü donıla varur
Altun aqça virüben buğday alır

(12)Ya' kûb eydir diñle oğullar beni
Ögdiler gâyet kerîmimiş anı

(13)Kerîm olan kişi azı çok bile
Yine aña dürlü ' ağālar kıla

[73a] (1)Rāzî olup gitdiler oğlanları
İbn Yâmin qaldı Yûsuf' uñ biri

(2)Ya' kûb anlara du' âlar eyledi
Yörüñ imdi Tañrı yardımdır didi

(3)Gitdi bunlar qamusı Mısr'a varur
Diñle imdi Yûsuf' ı niçe kıılır

(4)Yûsuf anda bir iş eylemiş idi
Taşrada bir kaç qapu yapmış idi

- (5) Kapucılar kodı anda duralar
Varuban Yūsuf'a haber vireler
- (6) Beklemege kodı Yūsuf anları
Geldi bir gün Ya' kūb' uñ oğulları
- (7) Kapucu şordı anlara kandan gelürsüz
Ne kişilersiz yā neye geldiñiz
- (8) Bunlar iyder bil bizi Ken' ān' dan gelüriz
Ger şorarsan Ya' kūb oğullarıyuz
- (9) Enbiyādır diñle bizim aşılmuz
Buğday almağ dilerüz her birimiz
- (10) Kapucu mektüba yazdı bunları
Yūşuf'a ' arz eyledi hem anları
- (11) Didi ey sulţānım imdi tapuña
Bir bölük tā'ife geldi kapuña
- (12) Şordım anlaruñ yiri Ken' ān imiş
Babaları Ya' kūb-ı aḥzān-nımış
- (13) Yüzleri gökçek dilleri faşih durur
Boylar'uzun kendiler şālih durur
- [73b] (1) Çünkü Yūsuf okudı bu mektübi
Ağladı yaşın yaşın bildi anı
- (2) Getürüñ dir getürüp indirdiler
Yūsuf' uñ sarāyına kondırdılar
- (3) Öñlerine tiz ta'ām getürdiler
Dürlü ḥonlar anlara yetürdiler
- (4) Hem döşediler eyü döşekleri
Şöyle zīnet eylediler köşkleri
- (5) Daḥı şerbet getürdiler ey cān
İçdiler anlar kamu pīr ü cūvān
- (6) Yūsuf anda bunları diñler idi
Birbirile bunlar söyler idi
- (7) Ne hoş ağırladı bu sulţān bizi
Māl şanur ' aceb yükümüzi
- (8) Şem' ün iyder babamuz ağırladı
Anuñ için bize ḥürmet eyledi
- (9) Birisi iyder bize raḥm eyledi
Gördi faķirleriz bizi esirgedi
- (10) Her biri bir dürlü söz söyler idi
Yūsuf anlaruñ sözün diñler idi
- (11) Yūsuf anda oğlına emr eyledi
Bunları sen aḥşām ağırla didi
- (12) Durdı Yūsuf oğlu geydi donları
Daḥı dil-bendin hem kaftānları

- (13)Dürlü ni' met hâzır itdi bunlara
Aḥşâm iletüp yedirdi anlara
- [74a] (1)Şol kadar ḥonlar yedirdi ol daḥı
Hem daḥı şerbet içirdi ey aḥî
- (2)Bunları üç güne dek ağırladı
Dürlü dürlü ḥonlar ile doyladı
- (3)Durdı bir gün Yūsuf anlara varur
Yüzün örtüdü bunlara selâm verür
- (4)Çünkü anlar da Yūsuf'ı gördiler
Aldılar selâmın örü durdılar
- (5)Şordı Yūsuf bunların ḥâllerini
Aşlını ve neslini illerini
- (6)Onñız da didi bir şoydan mısız
Ayrı mısız yoksa bir köyden misiz
- (7)Didiler kim sulṭānım siz biliñüz
Ḳardaşız biz cümlemüz birdir atamız
- (8)Atamız Ya' ḳüb'dır yerimüz Ken' ān
Dedemüz İbrāhīm Ḥalîl'dir bil ey cān
- (9)Sulṭānım biz on ikidük cümlemüz
Babamıla evde ḳaldı birimüz
- (10)Bir daḥı var idi kardeşimiz ' azîz
Anı artuḳ sever idi atamız
- (11)Körpe ḳardaş idi ol Yūsuf adı
Bir gün anı doymaduḳ bir ḳurd yedi
- (12)Ol gidelden atamız hîç gülmedi
Bizim ilen eglenüben ḳalmadı
- (13)Yūsuf iyder ne ' aceb söylediñiz
Atañızdan sizden siz ḥilâf itdiñiz
- [74b] (1)Biliñiz peygamber olsa bir kişi
Berāber ola yanında her kişi
- (2)Birini birinden artuḳ seve ol
Peygamber olana bu iş lâ'ıḳ degil
- (3)Bunlar iyder Yūsuf'a ey sulṭānım
Göreyidük yüzini bir kez anuñ
- (4)Māl u mülküñi aña vire idüñ
Tāciñı taḥtuñı cümle vireydüñ
- (5)Çünkü bunlardan bunı Yūsuf diñledi
Duymadı anlar uğrın uğrın ağladı
- (6)Didi imdi ey yigitler gelüñiz
Getürüñ aḳçayı buḡday aluñuz

(7)Kaplarını getirür çünkim olar
Buğday anbârını kılları açar

(8)Yūsuf anlara eyü buğday verür
Cümlesinüñ kaplarını doldurur

(9)İllâ bunlar duymadan Yūsuf yine
Aķçaların kıdı çuvâllarına

(10)Yūsuf anda bunlarla vidâ' eyledi
Babañıza benden çok selâm eyle didi

(11)Dilerim ki yine baña gelesiz
İbn Yâmin dağı bile alasız

(12)Yine size eyü buğdaylar verem
Şâd idüben Őenlikile gönderem

(13)Yūsuf'a selâmlayup gitdi bular
Diñle imdi yolda n'itdi bular

[75a] (1)Yolda bular her köye uğradılar
Halk çıkup bunları toyladılar

(2)Zirâ Yūsuf'ın kıokusu bunlara
Segirdüp gider idi yollara

(3)Gitdi bunlar geldiler evlerine
Geldiler heb cümle babalarına

(4)Çün babalar-ıla bunlar bulıŐır
Geldi bir bir anuñ ile görıŐür

(5)Ol da bunları kıamu ağırladı
Hâliñiz nice oğullarım didi

(6)Çünkü Ya' kıüb bunlarla görıŐür
Güldi bu kez diŐinüñ nür ı Őavķ urur

(7)Didiler baba ne kıikmet gülesin
Luťf idüben bize kıhaber veresin

(8)Didi sizüñle görüŐdim ey civân
Baña Yūsuf kıokusu geldi hemân

(9)Duydım ol kıokuyı sevindi cânım
Ey oğullar güldüğüm budır benim

(10)Ya' kıüb iyder ol MıŐır sulťânınuñ
Hâlini diyüñ diñinüñ imânınuñ

(11)Sizün ile nice 'amel itdi ol
Size buğday verdi mi nice itdi ol

(12)Didiler bir ulu pâdiŐâhdurur
Gökden indi Şanasın bir mâhdurur

(13)Hem dağı cömerd-durur ol muťterem
Hüsn-i kıulķ issi hem Şâhib-kerem

[75b] (1)Hem dağı baba selâm itdi Őaña
Sen de kıayır du'â idesin aña

- (2)Zirâ ol muhkem bize ısmarladı
Beni du'adan unutmazun didi
- (3)Adını añduqca ağlarıdı ol
Bizi söyledir dağı diñlerdi ol
- (4)Dağı bizden İbn Yâmin istedi
Getürüñ anı dağı görem didi
- (5)Getüresiz çünkü anı da görem
Size yine eyü buğdaylar virem
- (6)Zirâ buba bizi utandırdı ol
Dürlü dürlü ni' mete kandırdı ol
- (7)Gelür idi bize buluşur idi
Oturup bizimle söyleşür idi
- (8)Ya'küb anı işidüp âh eyledi
Gözi yaşı dola geldi ağladı
- (9)Didi oğullar 'aceb söylediniz
Bilme misiz bundan evvel n'itdiniz
- (10)Yûsuf'ımı aluban çün gitdiniz
Kurt yedi diyü yabana atdiniz
- (11)Bunu dağı aluban gidesiz
Baña yine bir yeñi dert idesiz
- (12)Kuzularım bu dileg'itmeñ baña
Yûsuf'ım derdi yiter her dem baña
- (13)Didiler haqdır sözün biz itmişiz
Bilüriz saña cefâlar kılmışız
- [76a] (1)Didiler baba bu kez and içelim
Zarâr itmeyüp anı getürelüm
- (2)Ya'küb iyder hele dönüñ yönüniz
Görelim ne aldınız n'eylediniz
- (3)Çünkü açup dökdiler çuvâlların
Çüvâl içinde çıkar aqçaları
- (4)Aqçaların görüben sevindiler
Baba gör bu kerîmi bize didiler
- (5)Gör anuñ cömerdlüğünü n'eylemiş
Aqçalarımızı yine çuvâla komuş
- (6)Dürlü dürlü bize eyelük itdi ol
İbn Yâmin gele diyü itdi ol
- (7)Çünkü bu eyelüklerini göresin
İbn Yâmin'i bile göndüresin
- (8)Yordı Ya'küb bu işi sâkin olur
Dınmadı oğlunu bile göndürür

⁽⁹⁾Didi çünkü sağlığıla varasız
Sultāna selāmımı irgüresiz

⁽¹⁰⁾Çünkü size böyle eylik ider ol
Bilesiz ol eylügeni baña ider ol

⁽¹¹⁾Ey oğullar yine diñlen bu sözi
Kim yavuzdan şaқınuram ben sizi

⁽¹²⁾İkişerce her қаpudan giresiz
Şoñra bir yere iki iki gidesiz

⁽¹³⁾Қorқарım ki size yavuz göz ire
Cümle işüñizi Allāh oñara

[76b] ⁽¹⁾Virdi destür Ya‘ kûb anlar gitdiler
Varuban Mışır şehrine irdiler

⁽²⁾Her қаpudan girdi қardaş ikişer
İbni Yāmin yalañız қалup şaşar

⁽³⁾Қapudan girdi yalañız durmaz gider
Her kime uğrarsa yolu şorar

⁽⁴⁾Dir ki sultānuñ sarāyı қandadır
Bunda қardaşlarım vardır andadır

⁽⁵⁾Kimse bilmezdi dilini anuñ
Zirā ‘ İmrān dilidi dili anuñ

⁽⁶⁾Söyler ol bu hаlқ baқışur yüzine
Yine pişmā[n] olur ol söyledüğine

⁽⁷⁾İbni Yāmin bilmez idi hаlқ dilin
Anlar dağı bilmezler idi bunuñ dilin

⁽⁸⁾Ağlar iyder yolu azdım n’ideyim
Қardaşlarım diyü қanda gideyim

⁽⁹⁾Söylerim hiç kimse bilmez dilimi
Yā İlāhī sen bilürsin ben ğarībün hālini

⁽¹⁰⁾Ben ğarīb oldım meded eyle baña
Muntazır oldı bu gözüm dört yaña

⁽¹¹⁾Yolu bilmez ağlayuban ol durur
Hаққ Ta‘ ālā Cebra‘il’e ol dem buyurur

⁽¹²⁾İn Yūsuf’a tiz selām eyle didi
Қardaşı geldüğini söyle didi

⁽¹³⁾İndi Cebra‘il Yūsuf’a verdi selām
Dir oturma dur yerinden ey hümām

[77a] ⁽¹⁾İbn Yāmin қardaşın geldi şehre
Қaldı Ken‘ ān қayusında āväre

⁽²⁾Қanda gider yolını bilemedi
Dilin bilür bir kişi şoramadı

⁽³⁾Faқir donın gey egniñe başña
Bunda durma karşı var қardaşıña

- (4) Durdı Yūsuf çıkarup donlarını
 ' Abā geydi qodı qaftānlarını
- (5) Bir deveye bindi yüzün örtü ol
 Qardaşını isteyüben gitdi ol
- (6) Dir idi qanda bulam qardaşımı
 Bu yalañız başımuñ ol eşimi
- (7) Naşib ola yüzini görem mi ki
 Yüze yüz qarşusına duram mı ki
- (8) Arayı Ken'ân qapusına varur
 Qardaşını gördi durur
- (9) Qarşudan Yūsuf varur selām verür
 İbn Yāmin durdı selāmın alır
- (10) İmrāncā Yūsuf şordı aña
 Nereden geldüñ yigit söyle baña
- (11) Qanda gidersin gelişin nereden
 Kimüñ oğlusın dağı aşluñ neden
- (12) İbn Yāmin diñledi Yūsuf sözün
 Söyledi Yūsuf'a ol dem heb rāzın
- (13) Didi yigit bil beni Ken'āniyem
 Ya'qub atamdır küçük oğlu benem
- [77b] (1) Dağı qardaşlarım vardır bil ey cān
 Benden öñdin ilerü gitdi olar
- (2) Bubamuz bir qapudan girmen didi
 Anıñcün ayrılıp qaldım didi
- (3) Sulţānuñ qaşırına varsalar gerek
 Varup andan buğday alsalar gerek
- (4) Luţf idüp qaşrı baña gösteresen
 Yine andan soñra işiñe varasen
- (5) İbn Yāmin dir Yūsuf'a yā yigit
 ' İmrān dilin nice bildüñ baña iyt
- (6) Yūsuf eydir Ken'ân'ı ben görmişem
 Anda öğrendim bir kaç gün durmuşam
- (7) Yūsuf ol dem bilezügin çıkarur
 İbn Yāmin'e anı şunu verür
- (8) İbn Yāmin iyder n'eylerim bunı
 Güldi Yūsuf işidicek anı
- (9) İbn Yāmin zir'anı bilmez idi
 Yūsuf aña qolayımı söyledi
- (10) Armağanım ola saña dir yigit
 İbn Yāmin qolına dağdı becit

(1)Şırca şanur gördüğince ol anı
Yūsuf aldı gitdi İbn Yāmin'i

(2)Yūsuf anuñla sarāya vardılar
Karadaşları durur anda gördiler

(3)Yūsuf iyder karadaşuñ şunlar mıdır
İbn Yāmin didi ki bunlardurur

[78a] (1)İbn Yāmin Yūsuf'a'ydir şöyle bil
Senden ayrılmak dilemez bu dil

(2)Yūsuf iyder niçe ayrılmayasın
Bir efendinüñ ben kuluyam bilesin

(3)Ben anuñ destürıla gelmişem
Bu kadarca seniñile olmuşam

(4)İbni Yāmin Yūsuf'a du'ā ider
Gitdi Yūsuf kaldı ol diñle n'ider

(5)Durdı andan vardı karadaşlarına
Şenlik irdi İbni Yāmin cānına

(6)Gördi bunlar İbni Yāmin şādumān
Didiler neye şen olduñ ey cān

(7)Yūsuf ölerden beri şād olmaduñ
Ġamgin idüñ aşlā bir gün gülmedüñ

(8)Neye şād olduñ bigün vergil haber
Neye irdüñ yā ne gördüñ mu'teber

(9)İbni Yāmin didi ey karadaşlarım
Bir yigit geldi benim dutdı elim

(10)Size dek geldi benimle ol cüvān
Baña bilezüğini verdi hemān

(11)Anı gördim gitdi 'aqlım tağılur
Geldi 'aqlım işbu gönlim şād olur

(12)Didiler kanı görelim biz anı
Neye verdi saña bilezüğini

(13)İbni Yāmin çün kolından çıkarur
Yehūdā aldı anı kolına urur

[78b] (1)Sırça ancak bu bilezük didi
Yeñi ile kolımı örte kodı

(2)Şoñra açmış kolımı ey cān
Yine İbni Yāmin kolına varmış hemān

(3)Dağı Şem'ün her birisi aldılar
Tam'a idüp kollarına urdılar

(4)Durmadı hiçbirinüñ kolında ol
Yine şahibi kolına vardı ol

(5)Bildiler kim kimse durmaz anı
Didiler kim saña vermiş ol ğanı

(6) Bir sarāy yaptı Yūsuf şan' at ile
Doldurur anuñ için zînet ile

(7) Yazdı aña cümle kendi hālîni
Atasıla kendünüñ ahvālîni

(8) Atasından anı ayırdıkların
Söyledükce silleler urdukların

(9) Şem' ün eline bıçağın aldığı
Öldüreyim diyüben geldüğünü

(10) Bir eliyle saçını yapışduğın
Keseyin başını diyüp dutduğın

(11) Rübîl'e varuban şığınduğın
Ol da Yūsuf'ı yere vurdüğün

(12) Boğazına ib takup yeddüklerin
Yâ yüzünü yerlere depdüklerin

(13) Yazdı bunu dīvāra nağş eyledi
Bunları sarāya iletüñ didi

[79a] (1) İletdiler cümlesi girüp oturur
Bağdı Rübîl bu yazıları görür

(2) Rübîl okumışdı bildi anı
Beñzi bozarup dağıldı kıanı

(3) Döndi arkadaşları iyder aña
Ol yazı nedir ya ne geldi saña

(4) Didi bizim itdügümüz işleri
Yūsuf' uñ başına gelen güçleri

(5) N'eyledükse hep yazılmış burada
Kim bile biz niçe olavuz bu arada

(6) İşidüben cümle melül oldılar
Ġam dutdı bunları kayğü ile doldılar

(7) Her biri söyleyemez dilleri şaşar
Nice olavuz diyüben ' aklı kaçar

(8) Ağlamak oldu olaruñ işi
Yemediler önlerindeki onlar aşı

(9) Yemediler Yūsuf şordı anlara
Didi niçün sunmadıñız honlara

(10) Didiler kim bir küçük arkadaşımız
Kurd yedi idi bizim ol eşimiz

(11) Bu yazılar hemān anuñ hālîdir
' Aklımız şaşdı anıñçün delidir

(12) Yūsuf emr eyledi yine çün bunları
Bir sarāya iletüñ dir anları

(13) Bir eve dağı varup oturdılar
Öñlerine yine honlar getürdiler

(14) İkişer ikişer olup yediler
Burada hiç Yūsuf'ı añmadılar

[79b] (1) Anlara altı şofra gelmiş idi
İki kardaş bir şofraya oturmuş idi

(2) İbni Yāmin kaldı anda yalañız
Ağlarıdı yaşıla tıldı gözi

(3) Yūsuf ol dem geldi aña söyledi
Neye ağlarsın ta'ām yegil didi

(4) İbni Yāmin didi benim kardaşım
Bile olsa ben de şimdi yirdim aşım

(5) Yūsuf anda çün bulara söyledi
Bunuñ ile ben bile yiyem didi

(6) Didiler kaması anda pes n'ola
Bile yese cümlemüze fahr ola

(7) Didi Yūsuf halk içinde yimezem
Dur gidelim ben seni aç kıomazam

(8) Yūsuf kendi sarāyına getürdi anı
Hon getürdiler yimedi hiç honı

(9) Yūsuf'a yalvardı kim ey sultānım
Kim yanuñda bir dileğim var benim

(10) Ol sarāya beni iletseñ yine
Varuban ol şüreti görsem yine

(11) Yūsuf'ıñ bir oğlu var idi ey cān
Adı Mişām idi bilgil hemān

(12) Yūsuf aña didi dur var ey oğul
Şol sarāyda ki yigidle var otur

(13) Didi oğlu nemdir ol babam benim
Didi 'ammuñdır ol oğul bil senüñ

[80a] (1) Durdı Meşām vardı anuñ kıatına
Şanasın bing cān irişdi cānına

(2) Bir yazıya bakup bir aña bakardı
İkisi de birbirine beñzer idi

(3) Şordı aña kimüñ aşısun didi
Ol da 'emmi Yūsuf oğluyım didi

(4) Çün işitdi İbni Yāmin ağladı
Ben senüñ nice 'ammuñam didi

(5) Didi bubam kardaşuñdurur senüñ
Āh Yūsuf didüğüñ eşüñdir senüñ

(6) Çün işitdi yeñemedi kendüzin
'Aklı gitdi yere urdı ol özin

(7)Zâri zârî ağlayup âh eyledi
Kandadır yâ kardaşım Yūsuf didi

(8)N'ola beni aña kavuşdurayduñ
Hasretime beni ulaşdurayduñ

(9)Mişâm iyder hele ben bir varayım
Ne buyurur babımı bir göreyim

(10)Vardı babasına didi söyledim
Didügin aña i' lām eyledim

(11)Aklı gitdi işidicek seni
Aklı geldi didi yâ şimdi kıanı

(12)Kıatı hasret buluşmak ister ol saña
Ne buyurursın ne diyeyim ben aña

(13)Yūsuf iyder var getir bunda eve
Kimse görmesün anı tizce eve

[80b] (1)Mişâm vardı pes sarāya getirür
Yūsuf anı gördi pes karşı varur

(2)İbni Yāmin gördi Yūsuf karşıda
Âh idüp düşdi yere ey dede

(3)Çünkü Yūsuf vardı anuñ yanına
Gül şuyı saçdı yapışdı destine

(4)Açdı gözün ' aklı başına gelür
Durı geldi Yūsuf' uñ elin alur

(5)Kuçuşup ağlaşdı ikisi bile
Anlaruñ zevkını anda kim bile

(6)Hasret olan ayrılıkdan ağlaşur
Buluşanlar şādılıkdan ağlaşur

(7)Ağlaşuban şöñra yine güldiler
İki hasret birbirini buldılar

(8)İllâ Yūsuf derdi babasıydı
Ey gözüm nūrı babam nice didi

(9)İbni Yāmin didi ey kardaş baña
Ne şorarsın anı ne diyem ben saña

(10)Sen gidelden beri ağlar gülmedi
Kimse anuñ hālını hiç bilmedi

(11)İki gözler görmez oldı oturur
Hasretüñden dün i gün zârî kıılır

(12)Uyur iken iñler Yūsuf diyü
Uyanıcak hem ağlar Yūsuf diyü

(13)Gözleri ağarup büküldi beli
Key za' if olmışdır şimdi hālî

- [81a] (1)Yūsuf diyü dün i günü iñler
Yir ü gökler anuñla iñler
(2)Ayrılığdan dağ taşlar iñler
Fürkatile bağı başlar iñler
(3)Yüregi büryān olanlar iñler
İñler āh n'ideyim dir iñler
(4)Hasretile gözi yaşlular iñler
Gözleri giryān olanlar iñler
(5)Dün i gün hayrān olanlar iñler
İñler āh n'ideyim dir iñler
(6)Ayrılığdan bağı yanmış iñler
Sevdüğinden ayru düşen iñler
(7)Hasret olup 'aklı şaşan iñler
İñler āh n'ideyim dir iñler
(8)İñiler hasta ve sağlar iñler
İñiler tahtında sultān iñler
(9)İñiler yerile gökler iñiler
İñiler āh n'ideyim dir iñiler
(10)İñiler dünyāya gelen iñiler
Bu fenāda bir gün ölen iñiler
(11)Görür bu dünyāyı yalan iñiler
İñiler āh n'ideyim dir iñiler
(12)İñiler Ya'kūb Ken'an iñiler
İñiler Yūsuf sultān iñiler
- [81b] (1)İñiler gördüğü zindān iñiler
İñiler derdile yanan iñiler
(2)Evde kız karadaşı Gülsüm'iñiler
Uyumaz her dün ü gün iñler
(3)Sesin sesine ulaştırur iñler
İñler āh n'ideyim dir iñler
(4)İñler ğarīb fürkatden iñler
İşiden yakın ırakdan iñler
(5)H'āce İbrāhim dağı iñler
Dün ü gün vatanın añup iñler
(6)İñler bu gönül çokdan iñler
İñler āh n'ideyim dir iñler
(7)Ne şorarsın dir karadaş bunları
Gice gündiz dinmez oldı ünleri
(8)Sen gidelden beri hiç gülmediler
Zirā n'olduğın anlar bilmediler
(9)Didi kız karındaşım miskīn dīne
İñler mi derdile yana yana

(10)İbn Yâmin didi şormağıl anı
Sen gidelden beri diñmedi üni

(11)Yimek içmek yimeyüp ağlar ol
Beñzi şoldı hemân seni ister ol

(12)Yolcî gelse arķurı varur şorar
Gördüñiz mi Yūsuf'ı diyü şorar

(13)Sen gidelden beri geydigi pālās
Gülmedi hiç her gün işi yas

- [82a] (1)ÇünküYūsuf işidir bu sözleri
Tola geldi acı yaşla gözleri
- (2)Dir n'olaydı anadan toğmayaydım
Bubamuñ derdini işitmeyeydim
- (3)Sevdiğimden beni ayırdı felek
Gör baña ne cefālar kıldı felek
- (4)Dün ü gün āhıla zār oldu işim
Gözlerim nūrını çok gördüñ felek
- (5)Nice servi dalınuñ bükdi belin
Yir kayaların sürüp kopardı felek
- (6)Nice sultānları tahtından ayırup
Nicelerüñ defterin dürdi felek
- (7)Ayrılık bir yañadan bir de ķur[b]et firķati
Āh n'ideyim ķaddimi dal idüp bükdi felek
- (8)Bunu diyüp çün Yūsuf zārî kıılır
Yā İlähî diyüp ağlar yalvarur
- (9)Luţf u ihsān eylegil ben yetime
Yine ulaşdır beni ģasretime
- (10)Yūsuf anda ģazrete kııldı du'ā
Ĥaķķ Ta'ālā ģācetin kııldı revā
- (11)Ölmeden birbirini bulalar
Ya'ķüb oğlu kıız ile geleler
- (12)Şordı Yūsuf yine İbn Yâmin'e
Ĥatunuñ var mı didi aña yine
- [82b] (1)Didi vardır ģatunım yüzi şulu
Ĥüsn ü ģulķ issi daģı eyü ģūlu
- (2)Hem üç oğlum doğdı andan civān
Biri Yūsuf biri Ĥurd biri Ĥan
- (3)Yūsuf iyder bu nice addır digil
Neye ad verdin buları söylegil
- (4)İbn Yâmin didi ķardaş bil seni
Çün babamdan aldılar diñle beni

⁽⁵⁾Oynamağa diyüben getürdiler
Bilmeyüz seni nereye i{t}letdiler

⁽⁶⁾Eve gelüp cümlesi itdi figān
Gömlegini eylemişler qara qan

⁽⁷⁾Geldiler çün ağlaşurlar zār i zār
Qırda yidirdük Yūsuf'ı dir olar

⁽⁸⁾Çünki olardan işitdük bunı biz
Heb inanduk öyle şanduk cümlemüz

⁽⁹⁾Qurd didükce yidigin fikr iderem
Qan didükce gömlegi zıkr iderem

⁽¹⁰⁾Yūsuf direm hazretüñ añarırım
Bu üçile gönlimi eglерidim

⁽¹¹⁾Bunı Yūsuf işidir şükür kıılır
Ne didükleri dağı şimdi bilür

⁽¹²⁾Söyledi Yūsuf pes İbn Yāmin'e
Varğıl anda yine qardaşlarına

⁽¹³⁾İbn Yāmin didi niçe ayrılam
Qırq yıl ayruyam gücile bulışam

[83a] ⁽¹⁾Yūsuf iyder dileriseñ durasın
Bir iş idem bunlara sen göresin

⁽²⁾Yine bunlara eyü buğday virem
Kileyi senüñ çuvāluña koyam

⁽³⁾Siz gidicek kileyi yoqlayalar
Varuban senüñ yükünde bulalar

⁽⁴⁾Uğru diyü seni alı koyayım
Anları sensiz eve göndüreyim

⁽⁵⁾İbn Yāmin rāzī oldı çün durur
Yine qardaşları yanına varur

⁽⁶⁾Gördiler kim İbni Yāmin şādumān
Didiler kim sen ne gördüñ yā civān

⁽⁷⁾Yūsuf ölerden beri hiç gülmedüñ
Böyle şād sen yanımıza gelmedüñ

⁽⁸⁾İbn Yāmin didi ger göresiz
Gördüğimi cümle hayrān olasız

⁽⁹⁾Anı gördim hācetim oldı revā
Cümle derdime benim oldı devā

⁽¹⁰⁾Bu sözün hiç ma' nısın bilmediler
Ne didüğinden haber almadılar

⁽¹¹⁾İbn Yāmin şen oluban oturup
Geldi Yūsuf yine yüzün örtinüp

⁽¹²⁾Pādişāhlar yüzün örterdi ol zamān
Gördiler Yūsuf'ı durdılar hemān

- (13)Geldi Yūsuf anlarıyla oturur
Öñlerine yine ta'âm getirür
- [83b] (1)Çün olara altı sinî getirür
İki kardaş bir siniye oturur
- (2)İbn Yâmin'e dağı bir sinî gelür
Vardı Yūsuf anuñ ile oturur
- (3)Nice günler anlar anda oldılar
İki kardaş bir yere oturdılar
- (4)Gice gündüz bir yerde oldılar
İkişer kardaş bir döşege girdiler
- (5)İbn Yâmin ile Yūsuf oturur
Gice sarâyında bile yaturur
- (6)Bunı kardaşları zem eylediler
Bu kuma oğlu diyü söylediler
- (7)Eve varıcak o bize fahr ide
Sultân ile ben bile yedim diye
- (8)Yine Yūsuf bunlara buğday verüp
Cümlesinüñ çuvâlnı doldurup
- (9)Duymadan anlar çün Yūsuf yine
Kileyi buğday içine koydurur
- (10)İbn Yâmin çuvâlnı soñra ölçdürür
Soñra kileyi buğday ile koydurur
- (11)Her biri gâfil çuvâlnı diker
Bunlar ol kileyi çuvâla şoşar
- (12)Çün bular yüklerini yükletdiler
Yūsuf'a çok çok du'âlar itdiler
- (13)Yūsuf ile cümlesi vidâ' laşur
İbn Yâmin de bile esenleşür
- [84a] (1)Göcdiler bir gün bir gice gitdiler
Başrâ'da bir köye çün yetdiler
- (2)Beş yüz atlu artlarından irdiler
Hışm idüben bunları döndirdiler
- (3)Didiler siz bunca eylük göresiz
Yine sultânüñ kilesini alasız
- (4)Didiler kim biz kileyi almadı(u)k
Biz kile uğrulamağa gelmedik
- (5)Şuhfi İbrâhîm haqqı çün bilmeyüz
Aşlımuz Nebî uğrılık kılmayuz
- (6)Gel berü imdi arağıl yükimüz
Bulunursa kul olalım onumuz

(7)Uğrı māl şāhibine bir yıl kıl ola
Bulnursa biz onumuz kıl ola

(8)Zirā şuḥfuñ hükmi ol vaqt öyle idi
Uğrı māl şāhibine bir yıl kıl idi

(9)Böyle ‘ahd idüp yüklerini yıkdılar
Heb çuvāllarını bir bir dökdiler

(10)Evvel aradılar olaruñ yüklerini
Şoñraya koydılar İbn Yāmin yüklerini

(11)Şoñra anuñ yükine pes geldiler
Açup anı kileyi anda buldılar

(12)Döndürüben bunları getürdiler
Yūsuf’uñ karşıısına yetürdiler

(13)Yūsuf iyder anlara böyle mi olur
Eylük idene yavuzluk mı olur

[84b] (1)Bunca eylüklerimi çün göresiz
Yine altun kile mi uğurlayasız

(2)Bir zamān dınmayup durdılar
Utanarak başların kaldırdılar

(3)Didiler biz deyiliz kile alan
Aramuzda işbudır uğrı olan

(4)Kile çıkan bil bunuñ yükidir
Biz bilüriz bunuñ aşlı uğrıdır

(5)Yūsuf adlu bir kardaşı var idi
Ne bulursa ol da uğurlar idi

(6)Uğruluk yalancılıkdı oyunu
İşde bu da dutdı anuñ hüyni

(7)Bize kardaş şanma sultānım bunı
Zeyd için ‘umre itme hitābını

(8)Yūsuf anlaruñ sözine dınmadı
‘Ayıbların yüzlerine urmadı

(9)Döndi Yūsuf yine şordı bunlara
Baña diñ⁶³ Yūsuf ne uğurladılar

(10)Diñle imdi Yūsuf’uñ uğurlıgın
İydiverem saña anuñ n’idigin

(11)Ta‘ām yirken birazın alur idi
Çıkarur faķirlere virür idi

(12)Yanlarında bir püt evi var idi
Pütü varup yabana atar idi

(13)Bir dilenci geldi bir gün kapuya
Kimse duymadan yumurta verdi aña

⁶³ Metnin aslında “diyün” şeklinde yazılmıştır.

- [85a] ⁽¹⁾Yūsuf'ün uğurluđı işbu idi
Yūsuf'a bunları bir bir didi
- ⁽²⁾Yūsuf anlaruñ sözini diñledi
Şabr kıldı anlara hîç dınmadı
- ⁽³⁾Yūsuf iyder varıñız siz yolñıza
Uğrı dutduğumuz yeter bize
- ⁽⁴⁾Bize bir yıl kulluğ eyleye dura
Yıl olıcak ol dağı size vara
- ⁽⁵⁾Döndi bunlar yine aña yalvarur
Ağlaşuban cümlesi zâri kıılır
- ⁽⁶⁾Bubamız bunu katı sever idi
Hemân Yūsuf yerine dutarıdı
- ⁽⁷⁾Yūsuf için nice yıldır ađlar ol
Bu kalıcak yine helâk olur ol
- ⁽⁸⁾Babamız za' ifligin esirgegil
İşde bildüñ aña hürmet eylegil
- ⁽⁹⁾Yūsuf iyder siz hürmet itmişsiñiz
Bir oğlunu yabana atmışsiñiz
- ⁽¹⁰⁾Didiler zâ' ifdurur bunuñ teni
Birimüz habs eylegil koyuver anı
- ⁽¹¹⁾Yūsuf iyder suç bu itdi n'ideyim
Şer'î degil biriñiz habs ideyim
- ⁽¹²⁾İbn Yâmin'i olara vermedi
Yūsuf anı hîç yanından ayırmadı
- ⁽¹³⁾Varuñ iliñüze siz durman didi
Bunda yine duruban gelmeñ didi
- [85b] ⁽¹⁾Çün cevâfî kesdi Yūsuf şaşdılar
Taşra bir bir çığuban danışdılar
- ⁽²⁾Nicedelim diyüben söyleşdiler
Yehüdâ söyler olar diñlediler
- ⁽³⁾Didi durun cümle oğ yay alalım
Bunlar ile hârb u kıtâl idelim
- ⁽⁴⁾Bunlaruñ heb cümlesini kıralım
Kardaşımız kırtarup çıkaralım
- ⁽⁵⁾Tokuzuñız tokuz çârşüya varuñ
Pâdişâhı siz baña başka verüñ
- ⁽⁶⁾Kimümüz haykırup itsün şayhalar
Kimümüz kırsun kimümüz na' ralar
- ⁽⁷⁾Bir taşla cümle şehri yıkaram
Umarım ki kardaşımı çıkararam

(8)Zirā bunlarda Şu kuvvet var idi
Debse idi hiŐarı yıkar idi

(9)Biri bing batmān taşı atar idi
Biri anı kavrayup dutar idi

(10)Na' ra urup haykırır eger
Heb iŐidenler olurdu ser-te-ser

(11)Giyeceğinden taşra çıkar kılları
Her kılun dibinde akar kanları

(12)Yüklü hatunlar işitse ünini
ŐorŐusundan bıraŐarlardı yükini

(13)DaŐı kuşlar cümle hayvānlar i cān
BıraŐarlardı őorŐudan ĥamlin hemān

[86a] (1)Didiler sulĥāna yine varalım
Hele bir daŐı varalım görelim

(2)Yūsuf anlarun ĥazabını görür
Küçük oğlu Efrām'a buyurur

(3)Didi oğul bunlara tiz var iriŐ
ArŐaların ŐıĐa anuğla göriŐ

(4)Durdı Efrām anları karşuladı
Her birine ' izzet ikrām eyledi

(5)Her birinun elin alup göriŐür
ArŐaların ŐıĐayuban irişür

(6)Geldi bunlar sulĥānuĐ karŐusına
Şöyle süstlük irişür ĥamusına

(7)Őöylemege sesleri çıkmaz idi
Kimse hiÇ yüzlerine baŐmaz idi

(8)Dirleridi Şu bizi bildi meger
Şol oğlandan irişdi bize zarar

(9)Bilmedük ol geldi bizi ŐıĐadı
Tekin degil peyĐamber aşlı idi

(10)c Ādeti idi çünkü bunlar ĥakıŐa
Süküt olurlar Ya' ĥüb aşlı ŐıĐasa

(11)Ya' ĥüb aşlı bunda vardır didiler
Bī-mecāl olup ĥuruyı ĥaldılar

(12)Gördi Yūsuf bunları örü durur
Şanasın arslan oluban haykırır

(13)Didi Yūsuf siz bize n'eylesiz
Na' ra urup cümle ĥalkı ĥırasız

[86b] (1)Sizde hüner var ise bizde yok mıdır
Ayağıla depdi köŐki ditretür

(2)Zelzele itdi sarāyuĐ ĥamusın
Şöyle oldu yıka yazdı yapusın

- (3) Bir degirmen taşını anlara atar
Yehūdâ anı qarşudan qavrar dutar
- (4) Korğdı bunlar heybetinden Yūsuf' uñ
Ditrediler dehşetinden Yūsuf' uñ
- (5) Korğdılar bu bizi öldüre diyü
Uğrı diyü cümlemüz kıra diyü
- (6) Ne diyecegin bilmeyüp şaşdılar
Biz tamām olduq diyü ditreşdiler
- (7) Kırdılar heb Yūsuf bildi bunları
Hoş tesellâ eyledi hem anları
- (8) Didi hürmet iderim atañıza
Yoğsa şimdi n' eyleyeydim ben size
- (9) Atañız yüzi şuyına şükr idüñ
Durmañ imdi yanımda varuñ gidüñ
- (10) Yūsuf öyle emr idicek gitdiler
Çıkdılar taşra danışık itdiler
- (11) Didiler kim nice idelim biz bunı
Alamayuz bilüñ İbn Yāmin' i
- (12) Yehūdâ iyder varuñ imdi siz gidüñ
Atama bir bir bunı haber virüñ
- (13) İbn Yāmin ile turayım ben bile
Anı koyup gidemezem ben hele
- [87a] (1) İbn Yāmin kîle aldı diyesiz
N' eyledise atama söyleyesiz
- (2) Bunda ben anuñıla bile duram
Tañrı fırsat virür ise çıkaram
- (3) Göçdi kardaşları andan gitdiler
Vardılar Ken' ān iline yetdiler
- (4) Atalarına gelüp irişdiler
Bir bir anuñıla kamu görüşdiler
- (5) Ya' kūb anları kuçup öper idi
Arkaların şığayup oğşar idi
- (6) Şayarıdı anları bir bir arar
İkiz eksük kanı[dur] diyü şorar
- (7) Nice oldı heb hikāyet itdiler
İbn Yāmin' den şikāyet itdiler
- (8) İbn Yāmin kîle aldı didiler
Geldi kullar anlar buldı didiler
- (9) Sulţān anı dutuban kul eyledi
Bizi şöyle ħor u ħacil eyledi

(10) Ya' kûb anlaruñ sözini diñledi
Yine beni yaqđıñız dir ağladı

(11) Yûsuf'a böyle ĥile eylediñiz
Doğru söylen bunları n'eylediñiz

(12) Didiler bize inanmazsın anları
İşde yoldaşlarımız şor anları

(13) Ya' kûb iyder ne şekil uğurladı
Aldı diyü kim şehâdet eyledi

[87b] (1) Didiler bi[z] Mısır'dan göçmiş idik
Gelüben Başra'ya yetmiş idük

(2) Pes yüz atlu ardumuzdan yetdiler
Kileyi anuñ yükinde buldılar

(3) Anda bizi cümle şuçlu itdiler
Sürüben sulţân oñin'ilettiler

(4) Padişâh bize katı ĥışm eyledi
Şimdi sizi cümle kırarım didi

(5) İllâ atañıza ĥürmet iderim
Göreydiñiz şimdi sizi n'ideydim

(6) Baba saña katı ĥürmet ider ol
Aduñ añduqca iñil iñil iñler ol⁶⁴

(7) Aña bir mektüb yazup gönderesin
Mektüb içre çok selâmlar idesin

(8) Neyise heb ĥaliñi bildüresin
Ayrılıqdan şikâyet eylesesin

(9) Seni esirgeye ola ki vire
İbn Yâmin'üñi saña göndüre

(10) İşde bize vermedi alıqodı
Yehüdâ dağı anuñla qaldı didi

(11) Didi kim Tañrı vere fırsat bulam
[Y]â çıkarım yâ yolına cân virem

(12) Ya' kûb anlaruñ sözün diñler idi
Körpe oğullarım diyüp ağlar idi

(13) Yâ İlahî dir kime ağlayup yalvarayım
Qapuñı qoyup kime ben varayım

[88a] (1) Baña dermân eyle sulţanım meded
Yeñilendi yine efgânım meded

(2) Niçe bir yanam bu fûrkat odına
Başıma yetdi hicrânım meded

(3) Durmayup artar yüregim yarası
Derdime olmaz mı dermânım meded

⁶⁴ Hece sayısı fazladır.

- (4)Günâhım çokluğına kılma nazar
Şuçı 'afv eyle ğufrânım meded
- (5)Ağlamakdan iki gözüm kalmadı
Vir Yûsuf'ı Ken'an'ım meded
- (6)Yûsuf'ım derdile ben yanar iken
Yine gitdi iki oğlanım meded
- (7)Hem ğarîbem hem fîrâka yanaram
Ne 'aceb yazıldı divânım meded
- (8)Ya' kûb'uñ bir ayrı evi var idi
Adına beytü'l-hazen dirler idi
- (9)Gice gündüz anda oturur idi
Yâ İlâhî diyü yalvarur idi
- (10)Gicelerde uyumaz ağlar idi
Yûsuf'uñ gül yüzini gözler idi
- (11)Ħasret anuñ bükdi belin ağardı gözin
Gel gör imdi derd-i mendüñ ħâlin
- (12)Anuñ âhına melekler ağlaşur
'Arş u kürsî hem melekler ağlaşur
- [88b] (1)Ya' kûb ağlar gözinüñ yaşı açar
İñler feryâdı göklere çıkar
- (2)Cümle maĥlûk raĥm iderlerdi aña
Ħaĥĥ murâdın vire dirlerdi aña
- (3)Çünkü Ya' kûb dün i gün zârı kılur
Ħaĥĥ Ta'âlâ Cebra'il'e buyurur
- (4)Didi in Ya' kûb'a selâm eylegil
Sırrıla Yûsuf'ı aña söylegil
- (5)İndi 'Azrâ'il aña verdi selâm
Çün selâmın Ya' kûb aldı pes hemân
- (6)Otururken Ya' kûb tîz örü durur
Korĥu düşdi göñline ilerü varur
- (7)Didi kimin heybetüñden korĥmışam
Gözüm görmez cür'etüñden ürkmüşem
- (8)Didi aña 'Azrâ'il'em bil beni
Yâ Nebî görmege geldim ben seni
- (9)Ħaĥĥ Ta'âlâ bil baña emr eyledi
Ya' kûb'uñ in ĥâtırın şorgül didi
- (10)Yûsuf'uñ derdile nedir ĥâlüñ
Dün i gün Yûsuf'ı söyler mi dilüñ
- (11)Ya' kûb iyder çok zamandır ben seni
İsteridim Ħaĥĥ sevindirdi beni

(12)Dileridim seni göreydim ben
Yūsuf'um şıhhatin şoraydım ben

(13)Ol hudā haqqıñña yarattı seni
Seni görmege lāyık itdi beni

[89a] (1)Seni itdi muşallaḡ ervāḡa
Mevt cāmın şunarsın cümle nāsa

(2)Baña bildir ḡayātu Yūsuf'umı
Tā biraz def' idem nār-ı ḡasretimi

(3)Şağ ise yel gibi yolında esem
Ölmiş ise recā elini kesem

(4)Melekü'l-mevt didi anıñçün
Ki esirger seni fiğānuñ için

(5)Daḡı 'ālemde diridir Yūsuf
Dimem ammā ḡandadır Yūsuf

(6)Geldi çün 'ālem-i şahādete ol
Yalvarup didi Rabb-i 'izzete ol

(7)Dir idi 'aceb ol gün ola mı
Yūsuf'im yine yanıma gele mi

(8)Derdi-mendim dün i gün inler iken
Bu göñül derdine [der]mān ola mı

(9)Gice gündüz ḡasretim derdim Yūsuf
Gele gözümün yaşını sile mi

(10)Bunı didi Tañrı'ya şükr eyledi
Döndi oğlanlarına gör ne didi

(11)Durmayuban yine Mışır'a varasız
Benim oğullarımı yoḡlayasız

(12)İbn Yāmin nice oldı göresiz
Daḡı Yūsuf'un ḡaberin şorasız

(13)Oğulları iyder ey baba ne didün
Yūsuf öldi sen anı unutmadun

[89b] (1)Ya'ḡub iyder Tañrı'dan ben dilerem
Yūsuf'umı vire yine umaram

(2)Rübil'e emr eyledi mektüb yaza
Başladı Allāh adıla söze

(3)Hem daḡı sulḡāna eyledi selām
'Ömrün uzun olsun devletün müdām

(4)Ben bī-çāre derdile yanmış idim
Dünyānuñ ḡahrından uşanmış idim

(5)Ḳırık yıl oldı ağlarıdı gözlerim
Gice gündi[z] Yūsuf idi sözlerim

(6)Sen benim bu derdimi bilür idin
Yine cānım derdimi yeñiledin

(7)Revâ mîdır beni böyle ağladasın
Uğrı diyü oğluma bühtân idesin

(8)Bizim aşlımuz uğurluk kılmadı
Nebî aşlından uğurluk gelmedi

(9)Luţf idüben oğlumı göndüresin
Benim hayr du'âma mazhar olasın

(10)Nice ihsân eyledüñ bu oğlanlara
Yine kardeşlerini ver anlara

(11)Bunları koy baña hürmet eylegil
Benim bu za'ifligim esirgegil

(12)Seni medh eylediler umarıldım
Yûsuf'umı bulıvire dir idim

(13)Oğlumuñ birin dağı yitüresin
Sen benim bu derdimi arturasın

[90a] (1)Böyle idicek beni oda yaklaşın
Dünyâñi ve âhretiñi hep yıkasın

(2)Yazdı Rübîl ne ki Ya'kûb söyledi
Aldı Ya'kûb mektûbı mühirledi

(3)Verdi oğlanlarına anı hemân
Göndürür tiz anları Mışır'a ey cân

(4)Vardılar Mışır'uñ içine girdiler
Ol Yehüdâ kardeşini gördiler

(5)Nedir hâlüñ diyü aña sordılar
Yine sulţân naazarına vardılar

(6)Tapu kılp yire yüzler sürdiler
Kaldırıp baş karşıasına durdılar

(7)Çıkardılar ol mühürlü mektûbı
Öpüben öñine koydılar anı

(8)Aldı Yûsuf öpdî başına kodı
Gözlerine sürdi gör ne didi

(9)Mektûbı öpüben 'izzet itdügim
Atañız hürmetidir gözetdügim

(10)Ulularuñ sözine 'izzet gerek
Nebî aşlıdır aña hürmet gerek

(11)Aldı mektûbı Yûsuf döndi gider
Vardı oğlanların'ışit gör n'ider

(12)Cem' idüp oğullarını söyledi
Dedeñiz mektûbını görüng didi

(13)Bunu didi duramadı ağladı
Cümle oğlanları bile ağladı

- [90b] ⁽¹⁾Durdı andan yine anlara varur
Bir mektüb var idi anı getirür
- ⁽³⁾Yūsuf'ı şatdukları vaqt yazdılar
Mālik'e Yūsuf'la bile vardılar
- ⁽⁴⁾Yūsuf Mālik'den anı almışdı
Bunlaruñ gelecegin bilmiş idi
- ⁽⁵⁾Karındaşları eline virdi anı
Şanduk içre bulmuşam didi anı
- ⁽⁶⁾İmrānī dilidir anı kimse bilemez
Bu yirde anı bir kişi oquyamaz
- ⁽⁷⁾Yehūdā bildi anı pes oqudı
Biraz baqdı Rübīl eline virdi
- ⁽⁸⁾Gördi Rübīl kendiler yazdukları
Yūsuf'ı şatup hüccet virdükleri
- ⁽⁹⁾Didiler sulṭānım bu dili bilmeyüz
Ne didügin tefekkür kılmayuz
- ⁽¹⁰⁾Aldı Yūsuf anı bir bir oqudı
Nice şatdılar Yūsuf'ı heb didi
- ⁽¹¹⁾Uğrılıq adın aña dağdukların
On toköz pūla anı şatdukların
- ⁽¹²⁾Bāzīrgān inanmayup bunlara
Yūsuf kulum diyü söyledegin anlara
- ⁽¹³⁾Diñledi bunlar bunı inkār ider
Yazmaduk biz bunı diyü zār ider
- ⁽¹⁴⁾Bir 'aceb taşu var idi Yūsuf'uñ
Çıngladırdu diñle hünerin anuñ
- [91a] ⁽¹⁾Da' vāsında böyle inkār idenüñ
Açarıdı 'aybını bilgil anuñ
- ⁽²⁾Bir mīl ile urdı anı çıngladı
Söyledügin bu taşung diñlen didi
- ⁽³⁾Didiler bilmeyüz anuñ didügin
İşde bilüriz hemān çıngladuğın
- ⁽⁴⁾Meger anı siz diyesiñiz bize
Ne dir ise inanurız biz size
- ⁽⁵⁾Vurdu Yūsuf yine taş çıngladı
Döndi Yūsuf anı bunlara didi
- ⁽⁶⁾Didi bunlar on iki kardaş idi
Bir atadan cümlesi heb eşidi
- ⁽⁷⁾Bir küçük kardaşları key hūb idi
Bubası severdi anı maḥbūb idi
- ⁽⁸⁾Bunlar ol kardaşları ḥased itdi
Diñle imdi bunlar anı n'eyledi

⁽⁹⁾Yūsuf iyder işbu taş gerçek mi dir
Yoksa hilâf mı sözi hak mıdır

⁽¹⁰⁾Didiler cümlesi gerçek söyledi
Ne didise kâmusın Hakık söyledi

⁽¹¹⁾Bir dahı urdı yine ol çingladı
Döndi Yūsuf anı bunlara didi

⁽¹²⁾Bu taş iyder Yūsuf'dır anuñ adı
Diyüverem bunlar aña ne didi

⁽¹³⁾Bir gün anı bubasından aldılar
Bir irak tenhâ yire iletdiler

[91b] ⁽¹⁾Ekmegi var idi ite atdılar
Şucuğazın yabana dökdiler

⁽²⁾Söyledükce hem yüzine urdılar
Kaşid kıldılar anı öldüreler

⁽³⁾Yehüdâ idi birisinüñ adı
Kurtardı öldirmege komadı

⁽⁴⁾Kanķıñız dir Yehüdâ söyleñ didi
Gerçekdir Yehüdâ söyledi

⁽⁵⁾Bir dahı vurdı pes Yūsuf anı
Döndi anlara didi diñlen beni

⁽⁶⁾Didi anı bir kuyuya atdılar
Çıkarup pes kul diyüben şatdılar

⁽⁷⁾On pül aķça pahâsını aldılar
Ağlaşarak dönüp eve geldiler

⁽⁸⁾Bubaların gelüben aldadılar
Kurda yedirdik diyü söylediler

⁽⁹⁾Bunuñ sözine gerçek dir misiz
İtdiñiz mi yâ ikrâr ider misiz

⁽¹⁰⁾Gerçek diyü cümle ikrâr itdiler
İllâ korķup kendülerden gitdiler

⁽¹¹⁾Yūsuf iyder böyle iş idersiñiz
Biz Nebî oğlanlarıyuz dirsiñiz

⁽¹²⁾Kul diyüben şatasız kardaşñız
Dökeyim kanıñız keseyim başñız

⁽¹³⁾Emr idüp cellâdları getürdiler
Bunları anuñ eline verdiler

[92a] ⁽¹⁾Ellerin ayakların kes didi ol
Cümlesini iletüp aş didi ol

⁽²⁾Ellerin ayakların bağladılar
Korķdı bunlar âh idüp ağladılar

(3) Didiler kim suçumuz ‘afv eylegil
Bizi koy bubamızı esirgegil

(4) Bir oğuldan ötüri yanardı ol
Bizden ayrı olıcak helâk olur ol

(5) Biz de tevbe eyledük işimüze
Püşmân olduğ ol geçen işimüze

(6) Şol kadar ağlaşuban düşdiler
Bî-mecâl olup kendülerinden gitdiler

(7) Bu yaña cellâdlar durmayup sürer
Gâ[h] ururlar gâh yüz üzre sürer

(8) Nitekim bunlar Yūsuf’a itdiler
Hep bular dağı olara itdiler

(9) Didiler ‘afv it suçumuzu şahā
Tev[be] kıldık yalvarurız Allāh’a

(10) Yūsuf’ı eger şimdi göreydik
Yüzimüz ayağına süre idük

(11) Umarıdık ol bizi ‘afv ideydi
Kerîmi idi ol bizi ‘afv iderdi

(12) Bunı işidicek Yūsuf gelür anlara
Diledi kendüzini bildüre anlara

(13) Didi Yūsuf tevbe iden ‘afv olur
Hakk katında suçları heb maḥv olur

[92b] (1) Ben de bunlaruñ suçın ‘afv eyleyem
Bunlara şimden girü eyü söyleyem

(2) Güldi Yūsuf dişlerini gördiler
Yūsuf olduğın orada bildiler

(3) Dişlerinde bir ‘alāmet var idi
Şū’ le verür güyā ol güher idi

(4) Yine bir yerden kamu ağlaşdılar
Gelüben tahtı õñine düşdiler

(5) Didiler şahā Yūsuf’sı(a)n ola mı
Başumuza yine devlet kona mı

(6) Aç yüzüñ suçumuzu ‘afv eylegil
Hüb cemālünle bizi doylagıl

(7) Görelüm gül yüzüñ sevinelim
Cānımızu yoluña qurbān virelim

(8) Yūsuf anlara teraḥḥüm eyledi
Ellerin çözüñ diyüben söyledi

(9) Katlanamayup Yūsuf ağladı
Bunlaruñ derdine yürek dağladı

(10) Otururken ayağı üstine durur
Tiz niqābını yüzinden qaldurur

- (1)Yüzini görüben heb şaşdılar
Gülüşüben ayağına düşdiler
- (2)Kimi öpüşür kimi yüzün sürer
Döndi Yūsuf bunlaruñ hâlin şorar
- (3)Kuçdı bir bir bunlarla görüşür
Hâliñiz nedir diyüben şorışur

- [93a] (1)Her birisi Yūsuf'a 'özü eyledi
Gör bu işleri diyüben söyledi
- (2)Haqq Ta'âlâ hikmetin gör n'eyledi
İşde saña cümlemüz kul eyledi
- (3)Dürlü donları olara geydürür
Yine ni'etler getürdi yidürür
- (4)Şordı babamuñ hâli nicedir didi
Aña arkadaşları ol dem söyledi
- (5)Gözleri görmez olupdır anuñ
Belini biktürdi derdüñ senüñ
- (6)Dağı ağlar ol seni unutmadı
Hiçbirimüzüñ yüzine bakmadı
- (7)Yūsuf anı işidüp ağlar idi
'Aceb anı da görem mi dir idi
- (8)Didi imdi durmayuban gidesiz
Babama gömlegimi iledesiz
- (9)Gömlegimi süre bubam yüzine
Umarım ki nûrı gele gözine
- (10)Zirâ gömlek uçmağdan gelmiş idi
Yūsuf anuñ hâlini bilmiş idi
- (11)Cebrâ'il getürdi Yūsuf'a anı
Kuyuda bu idi Yūsuf'uñ donı
- (12)Yūsuf'ı çün kuyudan çıkardılar
Bir gözsüz yüzine gömlegi sürdiler
- (13)Gözleri görüben açıldı idi
Yūsuf orada anı bildi idi
- [93b] (1)Çıkarup gömlegi anlara verür
Babama iletüñ diyüben buyurur
- (2)Haqq Ta'âlâ Cibrîl'e emr eyledi
İn Yūsuf'a bu sözi söyle didi
- (3)Gömlegi Yūsuf yine alsun didi
Kim Beşîr'le anı göndirsin didi
- (4)Diñle imdi ol Beşîr'i söyleyem
Aşlını saña hikâyet eyleyem

(5)Yūsuf'ün anasına ecel gelür
İbn Yāmin iki aylucak alür

(6)İbn Yāmin ünkü anasız alür
Ya' üb oğlu iün bir cāriye alur

(7)Oğlu ile atun aldı bil anı
Didi bile ümzür İbn Yāmin 'i

(8)Oğlunu oğ ümzürür diyü anı
Aldı atdı cāriyenüñ oğlunu

(9)Cāriyenüñ ođlunuñ adı Beır idi
İleten anı Mıır bāzırgānı idi

(10)atun aldı Yūsuf pes ol ulı
ocaya oğumağa verdi anı

(11)Oğuyuban öyle kāmil oldu ol
ullar ire öyle fāzıl oldu ol

(12)Tarı emrile Beır'i gōndürür
Babama ilet gōmlegi dir buyurur

(13)Beır'ün anasını diñle ey yār
Oğlu atıldı ılur āhıla zār

[94a] (1)Dir İlahı benı Ya' üb yağdı n'ideyim
uzucağım atdı Ya' üb n'ideyim

(2)Ayrı dūđım uzucađım gözlerim
Belimi dal itdi bükdi n'iderim

(3)Derde bırağdı ğarıb baumı ol
Gözüm anlı yaın dōkdi ol n'ideyim

(4)Yā İlahı iñletdi Ya' üb ün benı
uzusından senden ayırđıl anı

(5)Ol da bencüleyin zār eylesün
Gice gündiz oğul diyü ağlasun

(6)İñler ol cāriye zāri ılur
ulağına Tarı'dan bir ün gelür

(7)Ađlama ey bı-āre didi āña
Cümle ğacetüñi heb virem saña

(8)Anı da sencüleyin ağladayım
Ayrılığdan dün i gün iñledeyim

(9)Ođluñı atup iñletdi seni
Ağlamakdan gözsiz ideyim anı

(10)Senüñ ođluñı yine evvel virem
Anı oñra oğlına avuduram

(11)Diñle imdi Yūsuf'ün avālini
ünkü virür Beır'e gōmlegini

(12)Biti yazdı gōmlegile bile
Virdi Beır'e anı aldı yola

- (13)Çünkü Beşir Mısır'dan pes çıkar
Diñle imdi kudretu'l-lâh gör n'ider
- [94b] (1)Ken'ân'a üç gün kalıcak Beşir
Gömleğin koğusu Ya'küb'a gelür
- (2)Otururken haykırup durdı özi
Güldi ol dem ferağ oldu gül yüzi
- (3)Yūsuf'um diri imiş didi cānım
Koğusu uş burnıma girdi benim
- (4)Oğlunuñ oğlanları söylediler
Ey dede bunaduñ sen didiler
- (5)Yūsuf öleli olupdır çok zamān
Unud anı şimden giri hemān
- (6)Ya'küb iyder ben umudım kesmezem
Tā ölince Yūsuf'ı unutmazam
- (7)Böyle didi diñle dağı ne olur
Sürdi yolu Beşir Ken'ân'a gelür
- (8)Köy yanında şu kuyusu var idi
Anda bir hatun don yur idi
- (9)Domı yurken iñleridi āh diyü
Meded eyle baña yā Allāh diyü
- (10)İyderidi kızıcağım kıandasın
Kıandasın bakçe ve bāğım kıandasın
- (11)Ben senüñ derdüñden oldım helāk
Günden güne ar[d]dı derdim kıandasın
- (12)Her seher bülbül gibi zār iderim
Ārzü-mānım gül budagım kıandasın
- [95a] (1)Gice gündiz endişem fikrim oğul
Göñlüm evinde durağım kıandasın
- (2)Korğarım yüziñi görmeden ölem
Āh n'ideyim geçdi çağım kıandasın
- (3)Ağlamakdan görmez oldu gözlerim
Gözümüñ nūrı çirāğım kıandasın
- (4)Ben ġarîb āvāre düşdim ağlaram
Ey benim 'ömrümüñ varı kıandasın
- (5)Senden ayrılalı oldım bî-ğarār
Dün i gün oldu işim āh ı zār
- (6)Kızıcağım diyüben iñler idi
Durdı Beşir sözini diñler idi
- (7)Geldi Beşir hoş selām virdi aña
Ya'küb evin diyüvir didi baña

- (8) Hatun iyder n'idersin şimdi anı
İşi efgandır anuñ düni günü
- (9) Ağlamakdan gözleri görmez anuñ
Kimse hâlin hâtırın şormaz anuñ
- (10) Sen anı şimdi n'idersin ey yigit
Ne kişisin neye geldüñ baña iyt
- (11) Beşir iyder ben aña müjdeciyem
Ağlariken ben anı sevindürem
- (12) Oğlu Yūsuf bunda gönderdi beni
Diyüvergil nerededir anuñ evi
- (13) Bunı işitdi şayha itdi bî-çäre
Duramadı kendüyi vurdı yere

[95b]

- (1) Yüzini göge dutup itdi figān
Gözleri yaşı olur sîl i revān
- (2) Yā İlähî kıanı va' den dir baña
Oğlumı virseñ gerek idi baña
- (3) Umarıdım bir gün ol va' deñ gele
Dün i gün yüz dutarıdım ben saña
- (4) İşde Ya' kûb bulıverür oğlumı
Evvel baña virseñ gerek idi oğlumı
- (5) İmdi sultānım durasın va' deñe
İşde oğlun verüyürsin aña
- (6) Bunı didi yavi kıldı kendüzin
Durdı Beşir diñledi anuñ sözün
- (7) Didi ey anacığım söyle baña
Tañrı niçe va' de eyledi saña
- (8) Hatun iyder va' deyi diñle cānım
Süd emer oğlancuğım vardı benim
- (9) Ya' kûb alup şatdı benim oğlumı
İñletdi yağıdı benim cānımı
- (10) Ben de Hakk hazretine kıldım du' ā
Didim olsun o da oğlundan cüdā
- (11) Ol da ağlasun didim bencüleyin
Ben de anuñ ağladuğım bileyim
- (12) Hakk Ta' ālā baña eyledi nidā
Anı da sencüleyin kılam cüdā
- (13) Ol dağı hem sevdüğinden ayrıla
Gice gündüz ağlaya gözsiz ola

[96a]

- (1) Yine senüñ oğlumı evvel virem
Ya' kûb'a oğlumı şoñra gösterem
- (2) Baña böyle idi Hakk' uñ va' desi
İşte geldi Ya' kûb'a oğlu bitisi

(3)Va' de geçdi oğlumı bulamadım
Kandadır hiç haberin alamadım

(4)Anıñçün ağlayup zâr iderem
Haqq Ta'âlâ va' desini güderim

(5)Döndi Beşîr yine aña söyledi
Oğlunuñ adı nedir söyle didi

(6)Hatun iyder oğlumuñ adı Beşîr
Güldi anı işdicek Beşîr⁶⁵

(7)Didi Beşîr muştuluk⁶⁶ olsun saña
Oğlunam ben gel berü benden yaña

(8)Tañrı'nuñ ol va' desi oldı tamâm
Dur yukarı görüşelim ey anam

(9)Ol bî-çâre çün bu sözi işidir
Tiz yerinden şıçradı örü durur

(10)Geldi oğlumı kuçar oper
Yüzini sürer koçusını koçar

(11)Yüzini yüzine sürüp ağladı
Kanda idüñ ey koçağım didi

(12)Ey beni der[d]li kılan yavrucağım
Dün i gün derdim olan yavrucağım

(13)Küçükden ayrılık derdin çeken
Anasın yavi kılan yavrucağım

[96b] (1)Anasından ırılıp⁶⁷ der[d]ler çeken
Anasın añup gelen yavrucağım

(2)Gözüm yaşı sel olup açar iken
Gelüben yaşım silen yavrucağım

(3)Ben garîbi ağlariken güldüren
Düşmişüñ elin alan yavrucağım

(4)Bunı söyledi anasıla durdılar
Ana oğlun aldı eve geldiler

(5)Ya' kûb evde ağlayuban oturur
Beşîr anasıla içerü girür

(6)Girdi cāriye aña muştuladı
İşde Yûsuf'dan haber geldi didi

(7)Ya' kûb anı işidicek haykırur
Aklı gitdi kendüyi yere urur

⁶⁵ Hece eksikliği vardır.

⁶⁶ Metnin aslında “muctuluk” şeklinde yazılmıştır.

⁶⁷ Metinde “ayrılıp” şeklinde yazılmıştır.

- (8)^c Aklı geldi durdı yine oturur
İleri vardı Beşir selām virür
- (9) Yūsuf'ın gömlegini aña şunar
Aldı Ya' kûb anı gözine sürer
- (10) Açılıp evvelki oldu gözleri
Bağdı gördi gökdeki yılduzları
- (11) Gördi Ya' kûb Beşir'i bir hoş yigit
Didi aña ne kişisün baña iyt
- (12) Ben kıluyam Yūsuf'ın didi Beşir
Hızmete göndirdi beni ol emir
- (13) Biti yazdı gömlek içinde bile
Ne didise andadır ele al hele

- [97a] (1) Ya' kûb açdı gömlegi mektüb çıkar
Kendi oğudı anı aldı baçar
- (2) Mektüb yazdı babasına ve's-selām
Yūsuf oğlun Mısr'a sultāndır tamām
- (3) Kim senün du' an ile irdim aña
İllā müştākım didi babam saña
- (4) Murādım hûb yüzün görmek idi
El kavuşdurup karşıña durmağ idi
- (5) İnşā'-Allāh naşib ola varavuz
İkimüz birbirimizi görevüz
- (6) Ya' kûb okur mektübü ağlar idi
Ne vakt ben Yūsuf'ımı görem dir idi
- (7) Yine Beşir'e şorar ol mu' teber
Kimün oğlusın baña virgil haber
- (8) Yūsuf ile mi durursın di baña
Nice bulduñ nice ulaşduñ aña
- (9) Didi Beşir bil senün ben kılunam
Hızmet iden cāriyinün oğluyam
- (10) Beni anamdan ayırıp şatduñ idi
Süd emer diyü yabana atduñ idi
- (11) Tañrı beni uş yine kavuşdurur
Her kişi ne iderse anı bulur
- (12) Ya' kûb iyder oğul gerçek didün
Her kişi ne iderse bulur hağ didün
- (13) Bunı didi durdı Ya' kûb görüşür
Helāl eyle oğul didi barışur
- [97b] (1) Beşir iyder hep helāl olsun saña
Dek du' ā eylesin didi baña
- (2) Ya' kûb aña çok du' ālar eyledi
Berhudār ol oğul diyü söyledi

(3)Bunı didi Ya' kûb oldı şâdimân
Ver şalavât Muşafâ'ya ey hümâm

(4)Gel beri diñle Yūsuf'ı diyelim
Nice oldı hâlini söyleyelim

(5)Cümle qardaşlarına hil' at verür
Dürlü dürlü anlara ni' met virür

(6)Çok libâslar verdi hem evlerine
Varuban geydüre oğlanlarına

(7)Bunları esenledi ve göndürür
On biri de çıqdı Ken' ân'a varur

(8)Birbirine bunlar söyler idi
Bubamuza ne diyelim dir idi

(9)İbn Yâmin dir idi kayırmañız
' Afv ider şuçını ol qorqmañız

(10)Bunı işidüp sevinüp gitdiler
Şağ esen heb evlerine yetdiler

(11)Ya' kûb' ıla heb gelüp görüşdiler
Utanup terler içine düşdiler

(12)Didiler şuçumuzu bağışlagıl
Biz hañalar itdük sen keremler işlegil

[98a] (1)Biz Yūsuf'ı senden ayırduğıdı
Şatuban bāzîrgāna verdik idi

(2)Tañrı anı Mışr'a sultān eylemiş
Hükmi dād issi ulu sultān eylemiş

(3)Sen aña didüñ idi sultān ola
Cümle ' âlem hükümüñe fermān ola

(4)Hep senüñ himmetüñle bulmuş ol
Didüğinden dağı artuğ olmuş ol

(5)Böyle diyüp cümlesi ağlaşdılar
Pes gelüp hep ayağına düşdiler

(6)Didiler haqquñ bize eyle helâl
Zirā biz bunda qazandüq çok vebâl

(7)Ya' kûb iyder şuçuñız bağışladım
Cürmiñiz heb eylüge sağışladım

(8)Tañrı'nuñ taqdiri heb olsa gerek
Her kişi yazılanı görse gerek

(9)Bunı didi Ya' kûb elin qaldurur
Haqq Ta' ālā hazretine yalvarur

(10)Yā İlāhî bunları ' afv eylegil
Şuçlarınıuñ yazısın mağv eylegil

- (11) Ya' kûb anlara du' âlar eyledi
Geldi Cebrâ 'il inüp pes söyledi
- (12) Didi Tañrı hâcetüñ kıldı revâ
Anlaruñ heb derdine oldu devâ
- (13) Atası ' afv eyleyicek oğlunu
Tañrı yarlıgar kamu suçlarını
- [98b] (1) Dağı Cebrâ 'il Ya' kûb'a söyledi
Didi Rabb'üñ bil saña emr eyledi
- (2) Mısr'a varmağa tedârik göresin
Durmayup hasretiñe iresin
- (3) Çün bunu işitdi Ya' kûb tiz durur
Ehl-i beytin aluban yola girür
- (4) Yetmiş iki kişi ile gitdiler
Şehr-i Mısr'a gelüben yetişdiler
- (5) Yūsuf'a bir muştulayıcı gitdi
Atañ uş qardaşlaruñ didi
- (6) Yūsuf anı işidüben şād olur
Cümle halk çıksun diyü āgāz olur
- (7) Cümle begler atlanuban gitdiler
Cem' olup tabl u nağgäre çaldılar
- (8) Çıkdı Yūsuf bunları qarşuladı
Qarşu çıksun kimse qalmasun didi
- (9) Ya' kûb'a qarşu bular yöridiler
Birbirine çünki yakın vardılar
- (10) Deve ile Ya' kûb ilerü yörür
Gördi Yūsuf ' asker öñince gelür
- (11) Yūsuf'ı gördi vü oldu bî- qarār
Şıçrayup indi devesinden yār
- (12) İndi Yūsuf Ya' kûb'a qarşu varur
Elin öpüp ayağına yüz sürür
- (13) Ya' kûb anda Yūsuf'üñ hālın görür
Elile dutdı başın kaldurur
- [99a] (1) Yā Yūsuf dir kalk göreyim yüziñi
İşideyim datlu şeker söziñi
- (2) Kuçdı Ya' kûb Yūsuf'ı ağlaşdılar
İki hasret birbirine kavuşdılar
- (3) Şazluğundan Ya' kûb anda ağladı
Gözi yaşı sel oluban çağladı
- (4) Yir gök cümle maḥlûk ne ki var
Bunlaruñ derdine oldu bî-qarār
- (5) Geldi bu halk Ya' kûb'ıla görüşür
Cümle ilerü varuban dürişür

(6)Ya' kûb'a bî-ḥadd saçular saçdılar
Zirâ geldüğine heb sevindiler

(7)Yine atlarına binüp gitdiler
Süsleşürler ikisi gör n'itdiler

(8)Yūsuf iyder düşi ta' bîr itdiñiz
Cümle oldı her ne kim siz didiñiz

(9)Çok şükürler Tañrı'ya kim ol bizi
Getürdi bir araya cümlemüzi

(10)Bunu diyüp şād oluban gitdiler
Şehr-i Mısr'a varuban yetişdiler

(11)Şehr içi şöyle donanmış idi
Güyâ uçmağ gibi bezenmiş idi

(12)Girdiler anı temāşā kıldılar
Şoñra dönüp pes sarāya girdiler

(13)Geçdi Yūsuf atasıla oturur
Cümle arkadaşları yanına varur

[99b] (1)Yūsuf atası dizin öper idi
Kardeşleriniñ hem yüzün öper idi

(2)Çok şükür Tañrı'ya ki bizi itdi bir
Şeytānı merdūd idüben itdi gör

(3)Çünkü Ya' kûb Yūsuf'ıla vaşl olur
Diñle imdi ihtilāf nice olur

(4)Ba' zılar kırk yılda buldı didiler
Ba' zılar yetmişde buldı didiler

(5)Çünkü bunlar şādımān oldı tamām
Vir şalavāt Muştafā'ya ve's-selām

(6)Zelîhâ bir gün Ya' kûb'ı görür
On iki oğlanları bile gelür

(7)Geldi Zelîhâ öpdü Ya' kûb'uñ elin
Öpdü oğulları bir bir mübārek elin

(8)Aya beñzer Yūsuf'uñ oğulları
Gördü Ya' kûb kuçar öper anları

(9)Şordı Ya' kûb Yūsuf'a eydir cānım
Bu yigitler neñdirür digil senüñ

(10)Yūsuf iyder Tañrı verdi bunları
Ya' kûb oğlu Yūsuf'uñ oğulları

(11)Bildi Ya' kûb Zelîhâ'yı oğlanları
Zelîhâ'dan oldugın[1] anları

(12)Bildi Ya' kûb anları şükr eyledi
Zelîhâ'ya ḥayır du'ālar eyledi

- [100a] ⁽¹⁾Zelîhâ anı evine da' vet ider
İşid imdi Yūsuf'ı aña n'ider
- ⁽²⁾Senüñ eviñe bubam girmez didi
Begler evidir aña girmez didi
- ⁽³⁾Kendi evi gibi ev gerek gire
Yemegin yeyüp girüben otura
- ⁽⁴⁾Zelîhâ anda tiz bir ev yapdurur
Ya' kûb'uñ evi gibi bînâ urur
- ⁽⁵⁾Hem faķır döşegin döşediler
Dağı arpa etmegin bişürdiler
- ⁽⁶⁾Da' vet itdi Ya' kûb'ı anda varur
Gördi faķır evi girdi oturur
- ⁽⁷⁾Arpa ekmeği öñine getürür
Faķirler ta' amin aña yedirür
- ⁽⁸⁾Şunuban Ya' kûb ol ta' amlardan yedi
Haķķ ehlinüñ ta' amı budır didi
- ⁽⁹⁾Ya' kûb ol evde oturdı nice yıl
Kırk yıl oturdı ol evde anı bil
- ⁽¹⁰⁾Yūsuf'a geldi bir gün söyledi
Destüruñla yine gideyin didi
- ⁽¹¹⁾Baña Cebra' il gelüben söyledi
Yeriñe var Tañrı saña emr eyledi
- ⁽¹²⁾Hem dağı düşümde gördim dedemi
Ol da da' vet itdi yanına beni
- ⁽¹³⁾Yūsuf anı işidicek ağladı
Nice ayrılam bubam senden didi
- [100b] ⁽¹⁾Destür aldı Ya' kûb atlanur gider
Yūsuf anı yollayup bile gider
- ⁽²⁾Yūsuf'ı ögütleyüp Ya' kûb yine
Dön geri dir tahtıña vargıl yine
- ⁽³⁾Atasıla esenleşüp döndi ol
Ayrılığdan iñleyüp yine yandı ol
- ⁽⁴⁾Mısr'a geldi nice gün ğamlu olur
Cümle begler cem' oluban gelür
- ⁽⁵⁾Didiler kim ey şahā kendüñ döşür
Bir iki günden şofra sen de var babanı gör
- ⁽⁶⁾Aña böyle çok naşihat itdiler
Dağıluban evlerine gıtdiler
- ⁽⁷⁾Diñle Ya' kûb'ı çü vardı evine
Söyledi oğlanlarına ol yine
- ⁽⁸⁾Didi oğlanlarına kim duralum
Dedemüz kabrin varuban görelüm

- (9)Atası oğlanlarıyla gitdiler
Varuban kabri ziyâret itdiler
- (10)Çün ziyâret idüben oturdılar
Kabri kazar iki kimse gördiler
- (11)Ol kabirde misk ü ' anberler kıoşar
Hem bezenmiş güyâ uçmak yeridir
- (12)Vardı Ya' kûb virdi selâm anlara
Bu mezâr kimüñdir şordı anlara
- (13)Bunlar iyder Hakk bize emr eyledi
Bilmeyüz biz kimüñ olur bu didi

- [101a] (1)Gördi bir kadeh dutar anuñ biri
Ya' kûb anı vir baña didi beri
- (2)Didi bu kadeh kimüñ söyle baña
Didiler iöer isen virdik saña
- (3)Ya' kûb anı aldı ve içdi hemân
Hakk'a teslim idüben verdi cân
- (4)Kabir kazar melek idi duydılar
Ya' kûb'ı yuyup kefene şardılar
- (5)Ya' kûb'ı çünki kabre iletdiler
Kodılar yanında girü gitdiler
- (6)Geldi oğlanları ölü buldılar
Ağlaşuban cümle zârî kıldılar
- (7)Ağlamakdan çäre yoğdır bildiler
Cem' olup cümle namâzın kıldılar
- (8)Ol kazılan sîne anı koydılar
Şoñına el-ğükümü li'l-lâh didiler
- (9)İbrâhîm İşhak yanında defn itdiler yire
Vir şalavât ' aşkıla peygambere
- (10)Çünki Ya' kûb dünyâdan kıldı sefer
Oğlanları yine Mısr'a gitdiler
- (11)Göçdiler kamosı Mısr'a vardılar
Yûsuf'a bu hâli haber verdiler
- (12)Yûsuf anı işidüp kıldı figân
Gözlerinden yaş yerine ağıdı kan
- [101b] (1)Didi yâ Rabbî ecel virgil göreyim
Babamuñ yanına ben de varayım
- (2)Cebrâ'il gelüp Yûsuf'a söyledi
Tañrı'nuñ emrine şükr eyle didi
- (3)Ecel olmayıcak ölmez bilesin
Altmış üç yıl Mısr'a sultân olasın

(4) Sen Nebî olduñ bu ھاھا vir ھاaber
Peyğamber ھاھاđı dıne da' vet ider

(5) ھاھاđı toğrı yola da' vet eylegil
Bunlara ھاھاđıla eyü söylegil

(6) Cebrā' il gitdi çün bunu söyledi
Yūsuf ھاھاđı dıne da' vet eyledi

(7) Söyledi anlara ھاھاđđ' uñ birligin
Kendinüñ hem dağı peyğamberligin

(8) Kūfri koyun gelin dir dođrı yola
Cümlemüze ھاھاđđ Çalap rahmet kıla

(9) Kimisi gelüp müsilmān oldılar
Kūfri koyup ehl-i imān oldılar

(10) Tañrı bir Yūsuf nebīdir didiler
Kilisāların yıqup mescid itdiler

(11) Niceleri küfr içinde kaldılar
Mālik-i Reyynān katına vardılar

(12) Yūsuf elinden şikāyet itdiler
Hem müsilmān olana kın dutdılar

(13) Didiler diñle Yūsuf' ı n'eyledi
Çoğını ھاھاđıñ müsülmān eyledi

[102a] (1) Şehir ھاھاđı çıktı elden bilesin
Bize gelüp yine sen ھاñn olasin

(2) Bunı işitdi ol dem ھاaber göndürür
Yūsuf' a ھاaber ider getirür

(3) Geldi Yūsuf Mālik-i Reyynān görür
Otururken ayağ üstine durur

(4) Didi Yūsuf' a bunları incitmegil
Her kişi yerinde olsun ayırmagıl

(5) Yūsuf iyder Tañrı emr itdi ne'yleyim
Baña buyurdi ki ھاھاđı söyleyim

(6) Sen kabül eylemezsen giderem
Kāfir içinde ne işim var n'iderem

(7) Yūsuf andan yarađ idüp çıktılar
Mü'min olan cümle bile çıktılar

(8) Nıl kenārında gelüp yur[d] dutdılar
Kıyyüm adlu şehri bünyād itdiler

(9) Şol kadar zinetler itdiler aña
Anı kim gördise kaldı taña

(10) Vaşfi ol şehriñ cihāna yayılır
Mālik anı görmege arzü kıılır

(11) Elçi göndürüp Yūsuf' a söyledi
Kāfir olan şehriime girmez didi

(12) Mü'min olursa gelsün şehre didi
Bizim ile cennete gire didi

(13) Geldi Reyyân'a irişdi bu haber
Haqq Ta'âlâ göñline kıldı nazâr

[102b] (1) Cümle halkı döşürüben geldiler
Yūsuf öninde müsilmân oldılar

(2) Yūsuf anı görüben durdı öri
Aña ikrâm idüben geldi ilerü

(3) Görüşüben anı yanına alur
Hoş tevâzi' idüben 'izzet kıılır

(4) Çok şükür kim mü'min oldıñız didi
Tañrı birdir siz de bildiñiz didi

(5) Duruban atlara oldılar süvâr
Şehri cümle gezdiler her ne ki var

(6) Reyyân anı göricek hayrân olur
Didi kim bu ne 'aceb seyrân olur

(7) Dönüben Reyyân yine yine Mısr'a gelür
Tañrı'ya doğrı 'ibâdetler kıılır

(8) Vardı Yūsuf yine tahta oturur
Uyuriken bir gice pes düş görür

(9) Didiler 'ömrüñ tamâm olsun senüñ
Şimden girü bize döndir yüzüñ

(10) Çün uyandı uykudan emr eyledi
Getürüp oğullarını söyledi

(11) Büyük oğlun tahta sulţân eyledi
Kalanına siz bunu gözlen didi

(12) Anlara dürlü naşîhat eyledi
Her işüñ gereklüsini söyledi

(13) Büyük oğluna didi kim 'âdil ol
Şoñını fikr it her işe kâmil ol

[103a] (1) Her işüñde Tañrı'yı unutmagıl
Key şaşkın bu mañlûkı incidmegil

(2) Tahtı verdi kendi pes elin çeker
Girdi bir halvet yire dizin çöker

(3) Bir iki gün anda 'ibâdet ider
Tañrı'nuñ taqdirini gör ne ider

(4) Zelîhâ hasta oldı bir gün hemân
Haqq'a teslim oldı anda verdi cân

(5) Bir iki gün Yūsuf anuñ yâsın kıılır
Tañrı'nuñ taqdiri aña da gelür

(6) Geldi 'Azrā' il anı kabz eyledi
İşit imdi oğlu kıızı n'eyledi

(7) Anıñçün ağlayup yas itdiler
Hem vaşiyet ne didiyse dutdılar

(8) Anı yuyuban kefene şardılar
Tāpūta koyup namāzın kıldılar

(9) Çıkarup bir yazıya defn itdiler
Düpdüz idüp toprağını urdılar

(10) Şehr-i Yūsuf gāyet ucuzluk olur
Hem Mısır şehri gāyet kıtluk olur

(11) Mısır halkı geldiler Reyyān kıatına
Şordılar bu işinün hikmeti ne

(12) Ni' mete garq oldı Yūsuf' un şehri
Burada kıtlukdurur Mısır şehri

(13) Yūsuf' un tāpūtını bunda getir
Kıtluğı luft it içimüzden getir

[103b] (1) Yine ülçi vardı Yūsuf oğluna
Nazar eyle şehrimüzün hāline

(2) Yūsuf' un tāpūtını vergil bize
Ola ki ni' met gele şehrimüze

(3) Rāzī oldı tāpūtı çıkardılar
Mısır şehrine çıkarup koydılar

(4) Mısır ucuzluk oldı bu kez yere
Kıtluk andan Yūsuf şehrine

(5) Geldi anlar dağı çıkdı Reyyān'a
Bizi kırdun ta...

(6) Yūsuf oğlula danışık itdiler
.....

(7) İki dağı ucuzluk ol..
.....

(8) Nil deñizi taşdı.....
.....

(9) Gıtdi Yūsuf Mūsā.....
.....

(10) Yūsuf' ı
.....

[104a] (1) İbrāhīm Ya' kūb peygamber yanına getir
Yūsuf' ı anlarun kıpusında yatur

(2) Yūsuf burada oldı tamām
Vir şalavāt Muştafā' ya yā hümām

(3) Temmetü'l-kitāb bi' avni'l-lāhi ta' ālā
Vallāhu ā' lem bi' ş-şavāb

2653⁽⁴⁾ **Ketebehu el-ḥakîr el-fakîr**
El-Ḥacı Muştafâ bin Monlâ ve Trâbüzânî ve'l-valideyye
-Zebûn⁶⁸ anuñ Kirâmen Kâtibîn-

⁶⁸ Metinde bu kısım siliktir okunamamıştır.